

Handelingen 11-12-13-14-
15-16-17-18-19-20

VLAAMSE RAAD

ZITTING
1989-1990

Vergaderingen van december 1989

AANPASSING BEGROTING 1989

MIDDELENBEGROTING 1990

UITGAVENBEGROTING 1990

PROGRAMMADECREET

VLAAMS FINANCIERINGSFONDS HERSTEL GEMEENTEFINANCIEN

BEEINDIGING COMPENSATIEPOLITIEK

Inhoud

Nr. 11 Maandag 11 december 1989 Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 291

Begrotingsstuk

Indiening en verwijzing, blz. 291

Voorstellen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 291
Intrekking, blz. 291

Voorstel van resolutie

Indiening en verwijzing, blz. 291

Verslagen

Indiening, blz. 292

Jaarverslagen

Indiening en verwijzing, blz. 293

Rapport van het Rekenhof

Indiening en verwijzing, blz. 293

Motie

Indiening en verwijzing, blz. 293

Verzoekschriften

Indiening en verwijzing, blz. 293

Mededelingen van het Rekenhof

Indiening en verwijzing, blz. 293

Interpellaties (R.v.O. art. 72)

Indiening, blz. 294

Mondelinge vraag (R.v.O. art. 70)

Indiening, blz. 294

Schriftelijke vragen (R.v.O. art. 69)

Indiening, blz. 294

Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1989 - 9 (1988-1989) - Nrs. 1 tot 3 + Errata

Ontwerp van decreet houdende de mid-delenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990 - 6-B (1988-1989) - Nr. 1 (Toelichtingen) - 7-B (1988-1989) - Nrs. 1 tot 3

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990 - 6-B (1988-1989) - Nr. 1 (Toelichtingen) - 8-B (1988-1989) - Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 15

Ontwerp van decreet houdende bepalingen tot uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap - 265 (1989-1990) - Nrs. 1 tot 9

Algemene bespreking, blz. 294

Sprekers : de heren J. De Bremaeker en P. Deprez, verslaggevers, de heren G. Verhaegen en A. Denys, Minister G. Geens, de heren H. De Loor, W. Luyten, E. Van Rompuy, P. Van

Grembergen, L. Hancké, mevrouw M. Vogels, Minister N. De Batselier

Regeling van de werkzaamheden, blz. 317

Nr. 12 Maandag 11 december 1989 Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 319

Samenstelling van Commissies

Wijziging onder de vaste en de plaatsvervangende leden, blz. 319

Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1989 - 9 (1988-1989) - Nrs. 1 tot 3 + Errata

Ontwerp van decreet houdende de mid-delenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990 - 6-B (1988-1989) - Nr. 1 (Toelichtingen) - 7-B (1988-1989) - Nrs. 1 tot 3

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990 - 6-B (1988-1989) - Nr. 1 (Toelichtingen) - 8-B (1988-1989) - Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 15

Ontwerp van decreet houdende bepalingen tot uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap - 265 (1989-1990) - Nrs. 1 tot 9

Algemene bespreking (Voortzetting), blz. 294

Sprekers : de heren P. Van Grembergen, H. De Croo, E. Van Rompuy, Minister G. Geens, de heren W. Luyten, A. Denys, G. Annemans, P. Vangansbeke, L. Dierickx, J. Loones, A. Kempinaire

Algemene bespreking (Voortzetting)

Buitenlandse en Externe Aangelegenheden, blz. 336

Sprekers : de heer J. De Bremaeker, verslaggever, de heren H. Suykerbuyk, A. Kempinaire, A. Denys, D. Van der Maelen, W. Luyten, E. Bockstal, Minister G. Geens

Regeling van de werkzaamheden, blz. 352

Nr. 13 Dinsdag 12 december 1989 Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 353

Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1989 - 9 (1988-1989) - Nrs. 1 tot 3 + Errata

Ontwerp van decreet houdende de mid-delenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990 - 6-B (1988-1989) - Nr. 1 (Toelichtingen) - 7-B (1988-1989) - Nrs. 1 tot 3

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990 - 6-B (1988-1989) - Nr. 1 (Toelichtingen) - 8-B (1988-1989) - Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 15

Ontwerp van decreet houdende bepalingen tot uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap - 265 (1989-1990) - Nrs. 1 tot 9

Algemene bespreking (Voortzetting)

Binnenlandse Aangelegenheden en Operbaar Ambt, blz. 353

Sprekers : de heer H. De Loor, verslaggever, de heren E. Vankeirsbilck, J. Pede, Minister L. Van den Bossche, de heren R. Van Lerberghe, R. Van Hooland, L. Vanhorenbeek, G. Cardoen, J. Van Eetvelt, F. Willockx, A. Denys, R. Daems, mevrouw M. Vogels

Ontwerp van decreet tot oprichting van een Vlaams Financieringsfonds tot herstel van de gemeentefinanciën - 267 (1989-1990) - Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking, blz. 380

Sprekers : de heer J. Van Eetvelt, verslaggever, de heer H. De Loor

Regeling van de werkzaamheden, blz. 388

Nr. 14 Dinsdag 12 december 1989 Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 383

Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1989 - 9 (1988-1989) - Nrs. 1 tot 3 + Errata

Ontwerp van decreet houdende de mid-delenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990 - 6-B (1988-1989) - Nr. 1 (Toelichtingen) - 7-B (1988-1989) - Nrs. 1 tot 3

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990 - 6-B (1988-1989) - Nr. 1 (Toelichtingen)

- 8-B (1988-1989) - Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 15

Ontwerp van decreet houdende bepalingen tot uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap
- 265 (1989-1990) - Nrs. 1 tot 9

Algemene bespreking (Voortzetting)

Welzijn en Gezondheid, blz. 383

Sprekers : de heer J. Van Hecke, verslaggever, de heren A. Denys, J. Devolder, Minister J. Lenssens, de heer J. van der Sande, Minister H. Weckx, mevrouw M. Vogels, de heren W. Peeters, F. Dewinter, W. Luyten, E. Van Rompuy, mevrouw M. Tyberg-hien-Vandenbussche, de heren L. Hancké, H. Lauwers, H. Van Wambeke, W. Verreycken

Huisvesting, Ruimtelijke Ordening en Landinrichting, blz. 420

Sprekers : de heer G. Beerden, verslaggever, de heren J. Van Eetvelt, F. Vreven, H. De Loor, J. Cuyvers, J. De Seranno, Minister L. Walt Niel, mevrouw F. Brepoels, de heren W. Verreycken, P. Breyne, M. Olivier, Minister T. Kelchtermans

Regeling van de werkzaamheden, blz. 439

Nr. 15 Woensdag 13 december 1989
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 441

Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1989
- 9 (1988-1989) - Nrs. 1 tot 3 + Errata

Ontwerp van decreet houdende de mid-delenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990
- 6-B (1988-1989) - Nr. 1 (Toelichting)
- 7-B (1988-1989) - Nrs. 1 tot 3

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990
- 6-B (1988-1989) - Nr. 1 (Toelichting)
- 8-B (1988-1989) - Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 15

Ontwerp van decreet houdende bepalingen tot uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap
- 265 (1989-1990) - Nrs. 1 tot 9

Algemene bespreking (Voortzetting)

Leefmilieu en Natuurbehoud, blz. 441

Sprekers : de heren J. Van Looy en A. Van Nevel, verslaggevers, de heren E. Vandebosch, D. Vervaet, Jozef Bosmans, J. Timmermans, Minister

T. Kelchtermans, de heren E. Gryp, M. Capoen, P. Vandermeulen, G. Beerden, J. Dufaux, J. Cuyvers, J. Caudron, mevrouw M.-P. Kestelijn-Sierens, de heren A. Denys, P. Van Grembergen

Regeling van de werkzaamheden, blz. 469

Nr. 16 Woensdag 13 december 1989
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 471

Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1989
- 9 (1988-1989) - Nrs. 1 tot 3 + Errata

Ontwerp van decreet houdende de mid-delenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het be rotingsjaar 1990
- 6-B (1988-1989) - Nr. 1 (Toelichting)
- 7-B (1988-1989) - Nrs. 1 tot 3

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990
- 6-B (1988-1989) - Nr. 1 (Toelichting)
- 8-B (1988-1989) - Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 15

Ontwerp van decreet houdende bepalingen tot uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap
- 265 (1989-1990) - Nrs. 1 tot 9

Algemene bespreking (Voortzetting)

Leefmilieu en Natuurbehoud (Voortzetting), blz. 471

Sprekers : Minister T. Kelchtermans, de heren E. Gryp, R. Van Hooland, J. De Seranno, J. Timmermans, J. Caudron

Economie, Energie en Tewerkstelling, blz. 478

Sprekers : de heer D. Van der Maelen, mevrouw M. De Meyer, verslaggevers, de heren J. De Roo, J. Laverge, C. Lisabeth, A. Denys, mevrouw N. Maes, de heren R. Van Hooland, F. Dewinter, H. Candries, Minister N. De Batselier, de heren L. Bril, F. Aerts, D. Van Mechelen, Minister R. De Wulf, mevrouw M.-P. Kestelijn-Sierens

Regeling van de werkzaamheden, blz. 513

Nr. 17 Donderdag 14 december 1989
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 513

Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1989
- 9 (1988-1989) - Nrs. 1 tot 3 + Errata

Ontwerp van decreet houdende de mid-delenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990
- 6-B (1988-1989) - Nr. 1 (Toelichting)
- 7-B (1988-1989) - Nrs. 1 tot 3

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990
- 6-B (1988-1989) - Nr. 1 (Toelichting)
- 8-B (1988-1989) - Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 15

Ontwerp van decreet houdende bepalingen tot uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap
- 265 (1989-1990) - Nrs. 1 tot 9

Algemene bespreking (Voortzetting)

Media, blz. 513

Sprekers : Mevrouw L. Nelis-Van Lie-dekerke, verslaggever, de heer E. Van Rompuy, Minister P. Dewael, de heren A. Denys, A. De Beul, E. Derycke, H. Van Dienderen, W. Verreycken, L. Hancké

Regeling van de werkzaamheden, blz. 536

Nr. 18 Donderdag 14 december 1989
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 537

Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1989
- 9 (1988-1989) - Nrs. 1 tot 3 + Errata

Ontwerp van decreet houdende de mid-delenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990
- 6-B (1988-1989) - Nr. 1 (Toelichting)
- 7-B (1988-1989) - Nrs. 1 tot 3

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990
- 6-B (1988-1989) - Nr. 1 (Toelichting)
- 8-B (1988-1989) - Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 15

Ontwerp van decreet houdende bepalingen tot uitvoering van de begroting van

de Vlaamse Gemeenschap
– 265 (1989-1990) – Nrs. 1 tot 9

Algemene bespreking (Voortzetting)

Cultuur, blz. 537

Sprekers : de heer F. Bosmans, verslaggever, de heer M. Van Peel, Minister P. Dewael, de heren P. Berben, J. Devolder, W. Content, L. Peeters, J. Geysels, A. De Beul, W. Verreycken, O. Van den Broeck, R. Garcia, H. Lauwers, J. De Roo, A. Schellens, J. Loones, F. Cauwenberghs, M. Desutter, W. Seeuws, E. Van Rompuy

Onderwijs en Vorming, blz. 568

Sprekers : de heer F. Sarens, verslaggever, de heer G. Annemans, R. Deswaene, Minister D. Coens, de heren E. Baldewijns, C. Moors, mevrouw N. Maes, de heren W. Van Durme, L. Vanhorenbeek, W. Seeuws, mevrouw A. Leysen, de heren W. Taelman, J. Verheyden, R. Garcia

Regeling van de werkzaamheden, blz. 607

Nr. 19 **Vrijdag 15 december 1989**
 Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 609

Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1989 – 9 (1988-1989) – Nrs. 1 tot 3 + Errata

Ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990 – 6-B (1988-1989) – Nr. 1 (Toelichtingen) – 7-B (1988-1989) – Nrs. 1 tot 3

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990 – 6-B (1988-1989) – Nr. 1 (Toelichtingen) – 8-B (1988-1989) – Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 15

Ontwerp van decreet houdende bepalingen tot uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap – 265 (1989-1990) – Nrs. 1 tot 9

Algemene bespreking (Voortzetting)

Openbare Werken en Vervoer, blz. 609
Sprekers : de heer M. Desutter, verslaggever, de heren J. Ansoms, H. De Croo, J. De Seranno, Minister J. Sauvens, de heren A. Schellens, H. Van Dienderen, R. Van Hooland, H. Candries, W. Verreycken, F. Vermeiren, G. Cardoen, M. Schoeters, P. Dumez, W. Content, T. Van Parys

Regeling van de werkzaamheden, blz. 635

Nr. 20 **Vrijdag 15 december 1989**
 Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 637

Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1989 – 9 (1988-1989) – Nrs. 1 tot 3 + Errata

Ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990 – 6-B (1988-1989) – Nr. 1 (Toelichtingen) – 7-B (1988-1989) – Nrs. 1 tot 3

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990 – 6-B (1988-1989) – Nr. 1 (Toelichtingen) – 8-B (1988-1989) – Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 15

Ontwerp van decreet houdende bepalingen tot uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap – 265 (1989-1990) – Nrs. 1 tot 9

Algemene bespreking (Voortzetting)

Openbare Werken en Vervoer (Voortzetting), blz. 637
Sprekers : Minister J. Sauvens, de heren H. De Croo, J. De Seranno, F. Vermeiren, H. Van Dienderen, R. Van Hooland, W. Kuijpers

Voorstel van resolutie van de heer A. Denys betreffende maatregelen om een einde te maken aan de compensatiepolitiek – 268 (1989-1990) – Nr. 1

Voorstel tot aanvulling van de agenda, blz. 645
Sprekers : de heren A. Denys, P. Van Grembergen, L. Hancké

Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1989 – 9 (1988-1989) – Nrs. 1 tot 3 + Errata
Artikelsgewijze bespreking, blz. 645

Ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990 – 6-B (1988-1989) – Nr. 1 (Toelichtingen) – 7-B (1988-1989) – Nrs. 1 tot 3
Artikelsgewijze bespreking, blz. 648

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990 – 6-B (1988-1989) – Nr. 1 (Toelichtingen) – 8-B (1988-1989) – Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 15

Artikelsgewijze bespreking, blz. 649
Sprekers : de heer H. Suykerbuyk, Minister G. Geens, de heer W. Luyten

Ontwerp van decreet houdende bepalingen tot uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap – 265 (1989-1990) – Nrs. 1 tot 9
Artikelsgewijze bespreking, blz. 689

Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1989 – 9 (1988-1989) – Nrs. 1 tot 3 + Errata

Hoofdelijke stemming, blz. 701
Sprekers : de heren W. Luyten, L. Hancké, A. Denys, J. Geysels, G. Annemans, G. Verhaegen, mevrouw N. Maes, de heer W. Seeuws

Ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990 – 6-B (1988-1989) – Nr. 1 (Toelichtingen) – 7-B (1988-1989) – Nrs. 1 tot 3
Hoofdelijke stemming, blz. 705

Ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990 – 6-B (1988-1989) – Nr. 1 (Toelichtingen) – 8-B (1988-1989) – Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 15

Hoofdelijke stemming, blz. 706
Sprekers : de heren R. Van Rompaey, F. Vermeiren, G. Cardoen

Voorstel van motie van overeenstemming
Hoofdelijke stemming, blz. 707

Ontwerp van decreet houdende bepalingen tot uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap – 265 (1989-1990) – Nrs. 1 tot 9
Hoofdelijke stemming, blz. 709

Ontwerp van decreet tot oprichting van een Vlaams Financieringsfonds tot herstel van de gemeentefinanciën – 267 (1989-1990) – Nrs. 1 en 2
Hoofdelijke stemming, blz. 709
Sprekers : de heren R. Van Hooland, A. Denys

Mededeling van de Voorzitter
Commissie van Onderzoek over het Gewestplan Halle-Vilvoorde-Asse, blz. 711

Eindejaarswensen, blz. 711

Regeling van de werkzaamheden, blz. 711

Bijlagen
Begrotingstabellen, blz. 713

VOORZITTER : de heer L. Vanvelthoven

– De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

– De vergadering wordt geopend om 14 uur.

De Voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

M. Bartholomeeussen. E. Beysen, Jos Bosmans. A. Duroi-Vanhelmont. C. Marchand, G. Sprockeels. A. Stervlynck. D. Vervaeke : gezondheidsredenen.

J. Caudron : familieverplichtingen.

ONTWERP VAN DECREET houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1989
– 9 (1988-1989) – Nrs. 1 tot 3 + Errata

ONTWERP VAN DECREET houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990
– 6-B (1988-1989) – Nr. 1 (Toelichtingen)
– 7-B (1988-1989) – Nrs. 1 tot 3

ONTWERP VAN DECREET houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990

– 6-B (1988-1989) – Nr. 1 (Toelichtingen)
– 8-B (1988-1989) – Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 15

ONTWERP VAN DECREET houdende bepalingen tot uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap
– 265 (1989-1990) – Nrs. 1 tot 9

Algemene bespreking (Voortzetting)

WELZIJN EN GEZONDHEID

De Voorzitter : Wij hervatten thans het begrotingsdebat met de materies waarvoor respectievelijk de Ministers Lenssens en Weckx bevoegd zijn, met name Welzijn en **Gezondheid**. Noch Minister Weckx, noch Minister Lenssens zijn aanwezig. Ik stel voor om de vergadering voor tien minuten te schorsen.

– De vergadering wordt geschorst om 14.02 uur.

– De vergadering wordt hervat om 14.12 uur.

De Voorzitter : Wij hervatten thans het begrotingsdebat.

De heer Van Hecke, verslaggever, heeft het woord.

De heer J. Van Hecke, verslaggever (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, waarde collega's, de ontwerp-begroting Welzijn en Gezondheid 1990 werd besproken tijdens twee zittingen van de bevoegde

Commissie. Op 19 oktober gaven de Gemeenschapsministers Lenssens en Weckx een toelichting bij de secties die onder hun respectieve bevoegdheden ressorteren. De eigenlijke bespreking van de begroting had plaats op 14 november jongstleden.

Minister Lenssens beklemtoonde dat een betere maatschappelijke waardering voor het veeleisende werk van het personeel absoluut noodzakelijk is voor een kwaliteitswelzijnszorg.

Het afsluiten van een overeenkomst met de vakbonden op 18 mei jongstleden was daartoe een eerste stap. Deze overeenkomst wordt nu integraal uitgevoerd.

De volgende stap op de lange herwaarderingweg wordt volgend jaar gezet met het Vlaams Welzijnscongres.

De beslissingen van de Vlaamse Executieve en van de Vlaamse Raad om het werkperspectief in deze sector te verbeteren zullen worden genomen op basis van de richtlijnen van het Vlaams Welzijnscongres.

In de toekomst zal de vraag naar bijkomende en meer specifieke opvang voor de hoogbejaarden steeds groter worden. Voor de grote groep valide bejaarden is er nood aan geëigende woonvormen met soepele dienstverlening. De budgettaire beperkingen maken het zoeken naar nieuwe financieringsvormen noodzakelijk, hierbij wordt onder meer gedacht aan een soort leasing. In het kader van het gezinsbeleid wordt het accent gelegd op de zorgenverstrekking in het verouderde thuismilieu van de hulpvra-

Van Hecke

ger. De beslissingen om over een termijn van 2 jaar de loonverschillen voor het personeel, werkend in de private en openbare diensten voor gezins- en bejaardenhulp weg te werken, zijn budgettair belangrijk.

Inzake gehandicaptenzorg zal de aandacht prioritair uitgaan naar het opzetten van nieuwe of het uitbreiden van bestaande voorzieningen voor volwassen gehandicapten. In het programmadecreet wordt het toepassingsgebied van het Fonds 81 verruimd tot alle ambulante hulpverleningsvormen, zoals bij voorbeeld thuisbegeleiding, het begeleiden en zelfstandig wonen voor personen met een handicap.

In overleg met de sector wordt de wenselijkheid en het nut van een decretale kaderreglementering voor de samenlevingsopbouw onderzocht. Dit zou moeten leiden tot het verhogen van de rechtszekerheid binnen deze sector met behoud van de huidige soepele en dynamische werkingsmogelijkheden.

Het ambulant welzijnsbeleid zal prioritair worden georiënteerd op de meest fundamentele welzijnsbehoeften van de bevolking. Deze centra zullen worden aangemoedigd om zich nog meer tot de kansarme bevolkingsgroepen te richten. De reeds ingediende projecten in het kader van de armoedebestrijding vertegenwoordigen een waarde die het beschikbare budget van 500 miljoen frank ruim overschrijden. Ten einde het kansarmoedebeleid, met inbegrip van het migrantenbeleid, efficiënt uit te bouwen zal een coördinatie tussen de diverse overheden en een samenwerking met private initiatieven dringend noodzakelijk zijn.

Meerdere commissieleden wezen op de ernst van de problemen inzake bejaardenopvang. Een oplossing voor de gevraagde verhoging van de dagtoelage voor RVT-diensten die niet verbonden zijn aan een ziekenhuis moet, volgens de Minister, worden gezocht in het kader van de sociale zekerheid.

De reële nood aan bouwtoelagen wordt geraamd op 10 miljard frank.

De voor 1990 beschikbare 1,4 miljard frank vastleggingskredieten zullen prioritair worden aangewend voor brandbeveiligingswerken. Nieuwe dossiers inzake bouw van serviceflats kunnen niet aanvaard worden.

Met betrekking tot de gezins- en bejaardenhulp werd, door een commissielid, gepleit voor een honderd procent personeelsbetoelaging en een meer gedifferentieerde subsidiëring van de werkingskosten in functie van de reële inkomsten die de diensten zelf verwerven. Terzake stelde de Minister dat vanaf 1990 de huidige norm van 75 procent voor personeelsbetoelaging slechts geleidelijk zal kunnen opgetrokken worden.

De behoefte aan bijkomende en meer flexibele kinderopvang werd door meerdere commissieleden beklemtoond. Terzake stelde de Minister dat op heden slechts 30 van de 95 bijkomende, via het IDF ter beschikking gestelde personeelsleden, door Kind en Gezin werden geaffecteerd. Een honderd procent affectatie komt overeen met 2.700 bijkomende opvangplaatsen en bevredigt ruimschoots de vraag die tot uiting kwam in een studie van Kind en Gezin eind 1988.

Een commissielid stelde het nut van de pre- en postnatale raadplegingen in vraag. Volgens de Minister moeten deze diensten zeker behouden blijven, maar hun aandacht moet meer worden gericht op de kansarmen. De verhoging van de middelen voor het Fonds 81 gebeurde niet, zoals werd gevreesd door een commissielid, ten koste van de ambulante diensten. Via het programmadecreet zullen deze diensten immers worden opgenomen in het toepassingsgebied van het Fonds 81.

Iedereen onderkende de ernst van de problemen waarmee de autonome revalidatiecentra, ten gevolge van de onvolledige uitvoering van de tweede fase van de Staatshervorming, worden geconfronteerd. Het ontwerp van decreet inzake het Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van personen met een handicap moet tegemoet komen aan de dringende vraag naar een geëigende opvangstructuur in Vlaanderen. De Minister hoopt zeer

spoedig het terzake reeds lang gevraagde spoedadvies van de Raad van State te ontvangen.

De kansarmoedebestrijding, voornamelijk deze via de OCMW's, werd eveneens centraal gesteld. De subsidiëring van de uit 151 gemeenten ingediende projecten zou ongeveer 2 miljard frank kosten. De beschikbare kredieten voor het jaar 1989 en voor 1990 bedragen telkens slechts 500 miljoen frank.

Ongeveer 40 procent van de ingediende projecten richten zich tot de autochtone kansarmen. 36 procent gaan naar de migranten en 24 procent hebben betrekking op de algemene kansarmoede. Bij de noodzakelijke selectie van deze projecten zal de Minister, zoals gevraagd door een waarnemend lid van de Commissie, onder andere voorrang verlenen aan deze die een samenwerking van de pensbare sector met bestaande goede werkende private initiatieven inzake migrantenwerking begon. Terzelfdertijd zal, zoals gewenst door een commissielid aandacht worden besteed aan de didactische begeleiding van projecten die voorzien in taalonderricht voor migranten. Zoals gevraagd zal de Minister, na evaluatie van de betoelagde projecten de opportuniteit van een reglementering voor het taalonderricht aan migranten onderzoeken. Op de werknoot betreffende een kaderreglementering voor de ambulante welzijnszorg kwam nog geen eensluitend advies van de sector. Omwille van de budgettaire beperkingen kon de Minister niet ingaan op de vraag van een commissielid om de personeelskosten binnen deze sector 100 procent te subsidiëren. De werknoot zal ter beschikking worden gesteld van de Commissie.

Inzake de opportuniteit van een verruiming van het algemeen welzijnswerk naar de jongvolwassenen toe, in het kader van de spoedige verlaging van de burgerlijke meerderjarigheid, zoals dit werd geopperd door een waarnemend lid, meende de Minister dat dit nu nog niet evident is, hoewel een debat terzake nuttig kan zijn.

De zes amendementen, ingediend

Van Hecke

door de heer Devolder, werden met 8 stemmen tegen 2 verworpen. De decretaie bepalingen en de daarbij horende tabellen werden aangenomen met 8 stemmen tegen 2. Met eenzelfde stemverhouding werd de eenvormigheid met de administratieve begroting aanvaard.

Gemeenschapsminister Weckx wees in zijn toelichting op de implicaties van het beleid, gevoerd door de nationale Minister, ten aanzien van zijn bevoegdheidsdomein. Aansluitend bij de nationaal opgelegde beddenvermindering in de algemene ziekenhuizen en vanaf 1990 in de psychiatrische ziekenhuizen zal een reconversie naar alternatieve ziekenhuisdiensten, zoals onder andere psychiatrische verzorgingsbedden en beschermd wonen, worden doorgevoerd.

Het grootste deel van de budgetaan-groei voor de sociaal-medische sector wordt aangewend om de nationale verplichtingen inzake verloning van het personeel na te komen. Via interne compensaties werd ruimte vrijgemaakt voor nieuwe initiatieven binnen de ambulante sector van de geestelijke gezondheidszorg.

Een korte toelichting werd gegeven met betrekking tot de overige 3 pijlers van de sociaal-medische sector, met name het medisch school toezicht, de GVO- en secundaire preventie-initiatieven, alsook de thuisgezondheidszorg.

Heel wat aandacht ging ook uit naar de AIDS-preventie en het anti-dopingbeleid in de sport.

De opdrachten van de op 19 juli 1989 opgerichte Vlaamse Commissie voor Ziekenhuisprogrammering werd beknopt omschreven. De teksten van de 3 protocolakkoorden die op 16 juni jongstleden werden afgesloten tussen de respectieve Gemeenschappen en de nationale Minister werden ter beschikking gesteld van de commissieleden. Tijdens de bespreking werd uitvoerig ingegaan op de stand van zaken betreffende de protocolakkoorden. Ter verduidelijking wees Minister Weckx erop dat enkel de

ationale overheid bevoegd is voor het vastleggen van de basisnormen en de terugbetaling van ligdagprijzen.

Aansluitend bij het protocol inzake het algemene gezondheidsbeleid werd gevraagd naar de betekenis van de engagerende verklaringen die door het kabinet van de nationale Minister werden afgelegd in verband met de V-diensten. Deze verklaringen verontrusten immers in sterke mate de betrokken sector, die mede als gevolg hiervan steeds meer moeilijkheden ondervindt bij het aanwerven van het nodige personeel. De vraag werd gesteld of de ad hoc commissie, waarin ook de Gemeenschappen zijn vertegenwoordigd, reeds besluiten heeft geformuleerd in verband met de doorlichting van deze sector.

De Minister stelde dat de evaluatie werd doorgevoerd, maar dat het eindrapport ter zake nog niet klaar is. Een spoedige informatie omtrent de genomen beslissingen inzake V-diensten en de geriatrie is volgens Weckx wenselijk, zodat de Vlaamse Gemeenschap eigen beleidsaccenten kan leggen. Met betrekking tot de evaluatie inzake RVT-diensten werd gevraagd naar resultaten ter zake en of daarbij de kostprijsfactor in rekening werd gebracht. De financiële nood van de RVT-diensten werd aangeklaagd. In een andere tussenkomst werd gewezen op de zeer ongelijke regionale spreiding van deze diensten.

Een andere spreker pleitte voor een versnelde reconversie in de psychiatrie. Op nationaal vlak verminderde het aantal psychiatrische bedden slechts met 90 eenheden, de sterke afname binnen de psychiatrische ziekenhuizen werd grotendeels teniet gedaan door een parallelle toename van de psychiatrische bedden in de algemene ziekenhuizen. Een snelle reconversie van de FOB- en G-diensten naar A- en T-diensten werd noodzakelijk geacht.

De Minister erkende de dringende nood aan een nieuwe programmatie betreffende de RVT-diensten. Een loutere omschakeling van acute bedden naar RVT-bedden was voor de Minister niet vanzelfsprekend. De

pool van vrijgekomen bedden uit de afbouw van acute bedden in Vlaanderen zal moeten gebruikt worden om de bestaande ongelijke regionale spreiding weg te werken. Het pleidooi om het macro-economisch aspect van de RVT-diensten te onderzoeken werd door Minister Weckx bijgetreden, maar hij wees erop dat het een nationale bevoegdheid betreft. Tenslotte stelde de Minister dat diverse overlegvergaderingen tussen de betrokken overheden gepland zijn met betrekking tot de uitvoering van het algemene protocolakkoord.

Antwoordend op diverse tussenkomsten betreffende de psychiatrische sector, stelde Minister Weckx zeer duidelijk dat een reconversie in deze sector wenselijk is, maar dat dit moet gepaard gaan met een gevoelige verhoging van de omkadering voor de T-diensten. De investeringskredieten zullen prioritair aangewend worden voor brandbeveiligingswerken in de ziekenhuizen, voor de reconversie van de psychiatrische ziekenhuizen en voor het afwerken van aangevatte bouwwerken in de sector van de algemene ziekenhuizen. De budgetten zullen, ook in de komende jaren, geen nieuwbouw voor regionale ziekenhuizen mogelijk maken. Het alternatief hiervoor zal erin bestaan goede samenwerkingsafspraken tussen openbare en private ziekenhuizen te maken en deze vervolgens te honoreren.

Tenslotte werden er nog enkele meer technische vragen gesteld met betrekking tot AIDS-preventie. Verwijzend naar de omvang van het AIDS-probleem pleitte een commissielid voor een substantiële verhoging van de middelen voor de strijd tegen AIDS. Ter zake stelde de Minister dat terugbetaling van de controletest voor het AIDS-virus door het RIZIV binnenkort meer middelen zal vrijmaken voor andere aspecten van de AIDS-preventie. In zijn slotantwoord stelde de Minister dat er sinds 1987 op nationaal vlak een constante aangroei van ongeveer 300 seropositieven per trimester wordt genoteerd.

Er werden geen amendementen ingediend. De decreetsartikelen over het gezondheidsbeleid en de kredieten

Van Hecke

bestemd voor de bestaans- en activiteitsprogramma's werden eenparig goedgekeurd door de 8 aanwezige leden. Met eenzelfde eenparigheid werd een conformiteit aan de administratieve begroting aanvaard.

Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, aansluitend bij dit verslag zou ik ook, namens mijn fractie een aantal bedenkingen willen formuleren bij deze begroting. Ik zal mij beperken tot enkele knelpunten en actualiteitsvragen, die tijdens de bespreking in de Commissie zijn aan bod gekomen.

En eerste instantie zou ik mijn tevredenheid willen uitspreken over de christen-democratische accenten die wij in deze begroting en in het beleid van de Gemeenschapsministers Lenssens en Weckx duidelijk terugvinden : het stimuleren van de thuiszorg ; de erkenning en ondersteuning van het vrij initiatief ; het verstevigen van de gezinsverbanden ; het belang van de preventie en de eerstelijnszorg ; de omschakeling van instellingenzorg naar een gedifferentieerd net van alternatieve woonvormen.

Net zoals in 1989 noteren we een aanzienlijke toename van het budget voor Welzijn en Gezondheid. Ruim zestig ten honderd van de eigenlijke beleidskredieten in deze sector heeft betrekking op loon- en weddetoelagen. In de begroting werden de nodige voorzieningen getroffen om de akkoorden in verband met de loon- en weddevoorwaarden en inzake de tewerkstelling consequent uit te voeren.

Dit betekent dat de ruimte voor uitbreiding, voor nieuwe initiatieven – ondanks de bijkomende middelen – eerder beperkt is.

Voor de bejaardenzorg worden gelden vrijgemaakt in functie van nieuwe voorzieningen voor dagopvang en kort verblijf. In de sector minder-validen wordt de opvangcapaciteit voor volwassen mentaal gehandicapten verruimd.

In zijn advies wijst de SERV er op dat 58,5 procent van de kredieten in

de welzijns- en gezondheidssector naar de jeugd- en gehandicaptenzorg gaan. Bij het doortrekken van het gevoerde beleid zal dit aandeel oplopen tot 63 procent in het jaar 2000.

De SERV voorziet overigens een toename van de totale uitgaven voor welzijn en gezondheid tegen de eeuwwisseling met ongeveer 33 procent, wat uitgesproken boven de gemiddelde groei ligt.

Hierbij werd zelfs nog geen rekening gehouden met de demografische effecten, meer in het bijzonder voor de deelsector bejaardenzorg.

Aan de hand van de ontwikkelingen in de gehandicapten- en de bejaardensector, zou ik willen wijzen op de enorme uitdagingen waarmee de welzijnszorg de komende jaren zal geconfronteerd worden, hetgeen hoe dan ook méér middelen zal vergen.

Gehandicaptenzorg.

Het valt niet te ontkennen dat de uitgaven van het Fonds SI de voorbije jaren sterk zijn toegenomen. De groei heeft vooral te maken met de forse onderschatting van de uitgaven in de periode 1982-1987 zodat er grote achterstallen werden opgebouwd.

In 1989 heeft de Executieve voor het eerst reële cijfers ingeschreven. De Minister heeft er in de Commissie op gewezen dat men nu nog één miljard frank tekort heeft om aan alle verplichtingen te voldoen. Een verdere stijging van het budget voor het Fonds 81 is onvermijdelijk omwille van de loonontwikkeling in deze verzorgingssector, omwille van de nieuwe orthopedagogische inzichten die leiden naar meer verfijnde begeleidingstechnieken en omwille van de demografische evolutie.

Het aantal volwassen gehandicapten zal de komende vijf jaar stijgen. Uit een recente studie blijkt dat er 3.000 bijkomende opvangplaatsen nodig zijn voor volwassenen, terwijl er slechts 800 plaatsen kunnen afgebouwd worden voor minderjarigen. Het is duidelijk dat we niet ontsnappen aan een exponentiële groei van het Fonds 81 en het is belangrijk dat we ons daar goed van bewust zijn.

Bejaardenzorg.

Dit is zeker niet anders in de bejaardensector, waar de noodzakelijke beleidswijzigingen om de gevolgen van het verouderingsproces van de bevolking op te vangen nog onvoldoende worden ingeschat.

Ook al lopen de toekomstvoorspellingen uit 'elkaar, dat de top van de bevolkingspyramide zwaarder zal worden staat nauwelijks ter discussie.

In 1960 was 16 procent van de bevolking ouder dan 60, in 2000 worden het er 22,4 procent en in 2020 wordt het aandeel van de zestigplussers geraamd op 29 procent.

Maar ook binnen de bejaardenpopulatie manifesteert zich het vergrijzingsfenomeen. Binnen de tien jaar zullen 115.000 mensen ouder zijn dan 85 jaar, waarvan een derde dement. Aan de gevolgen van de snelle veroudering van de bevolking wordt veel lippendienst bewezen. Het wordt nog al te dikwijls voorgesteld als een probleem voor de toekomst, terwijl wij er hier en nu mee worden geconfronteerd.

Ik zou dan ook uw bijzondere aandacht willen vragen voor 3 aspecten van het bejaardenprobleem waarop beleidsmatig dringend een antwoord moet geformuleerd worden :

- de enorme kloof tussen vraag en aanbod van specifieke opvangmogelijkheden voor bejaarden ;
- de betaalbaarheid van de voorzieningen, voor de bejaarde en voor de gemeenschap ;
- de kwaliteit van de hulpverlening.

Ten eerste, de kloof tussen vraag en aanbod. Op de wachtlijsten van private en openbare rustoorden staan thans ongeveer 20.000 namen. De rustoorden evolueren meer en meer naar verzorgingstehuizen. Veertig procent van de rusthuispopulatie is zwaar zorgbehoevend. Zeventig procent ervan is ouder dan 80 jaar.

De meer valide bejaarde voelt zich in deze rustoorden steeds minder thuis. Mede als gevolg daarvan stijgt de behoefte aan specifieke woonvor-

Van Hecke

men met soepele dienstverlening, zoals serviceflats en woningen met dienstverlening.

Uit de studie van het HIVA blijkt dat er tegen het jaar 2000, 15.000 woon-eenheden moeten bijkomen in serviceflats of rustoorden voor bejaarden, terwijl men nu slechts aan 500 per jaar zit. Rekening houdend met de enorme behoefte pleit ik met aandrang voor een bijzondere injectie waardoor ongeveer 5.000 bejaardenflats kunnen worden gerealiseerd, zoals die thans bestaan.

Artikel 21 van het programmadecreet laat evenwel toe dat nieuwe financieringswijzen worden aangewend, waardoor dit doel kan worden bereikt.

De heer A. Denys : Is dat geen vorm van prefinanciering ?

De heer J. Van Hecke : U zou het een vorm van debutgettering kunnen noemen. De Minister heeft dat systeem uitvoerig toegelicht in de Commissie.

De heer A. Denys : Ik heb die Commissie niet bijgewoond. Dit verontroost mij toch. Ik vraag mij dus af in welke mate de Minister dat zal toepassen om het beleidsdoel te kunnen halen.

De heer J. Van Hecke : Ik veronderstel dat de Minister daarop straks zal ingaan.

Ook al is slechts een beperkt gedeelte van de bejaardenbevolking aangewezen op permanente instellingen en ook al houdt men terecht de optie van prioriteit voor de thuiszorg aan, toch ontsnapt men niet aan een verdere uitbouw van de zorginstellingen. Op dit ogenblik werden reeds meer dan 5.000 aanvragen voor bijkomende RVT-bedden ingediend bij de Vlaamse Gemeenschap.

Voor Vlaanderen is een nieuwe programmatie dan ook dringend noodzakelijk. De norm van twee bedden per duizend inwoners is niet langer houdbaar, vooral omwille van de ongelijke spreiding van RVT-bedden over de Vlaamse subregio's.

Een tweede aspect in verband met de bejaardenzorg is de betaalbaarheid. De gemiddelde kostprijs voor de opname van een bejaarde in een rustoord of RVT-instelling is 28.300 frank per maand. Het mediaanpensioen bedraagt 20.600 frank per maand. Een steeds groter aantal bejaarden is niet meer in staat om het verblijf in een instelling te betalen. Zowat 30 procent van de rustoordpopulatie moet beroep doen op de tussenkost van het OCMW. De financiële last van de bejaardenzorg wordt meer en meer verschoven naar de lokale besturen. Dit is onverantwoord. De kostprijs van de RVT-bedden is geen aangelegenheid van de Gemeenschappen, maar ik meen dat de Gemeenschapsministers zouden moeten aandringen bij Minister Busquin om een oplossing te bepleiten in het verlengde van de sociale zekerheid.

Een derde aspect is de kwaliteit van de bejaardenzorg. Een en ander heeft ook ernstige gevolgen voor de kwaliteit van de zorgverlening. Het gekwalificeerd verplegend personeel vlucht weg uit de geriatrie sector. De omkadering in RVT is onverantwoord laag ; gezien de zware pathologie neemt het werkvolume zinderogen toe. Bovendien is het ziekteverzuim er zeer hoog, waardoor in vele gevallen zelfs de minimale normen niet worden gehaald.

In dit verband zou ik willen waarschuwen tegen de trend naar privatisering, die leidt naar een commercialisering van de sector. Private instellingen, die uit de grond rijzen, trekken de betere residenten aan : valide bejaarden die financieel kunnen bijdragen. Deze commerciële rustoorden eigenen zich het label kwaliteitsverzorging toe. Invalide, chronisch zwaar zieke en minvermogende bejaarden worden systematisch doorverwezen naar de non-profit sector. Deze afwentelingsreflex moet dringend worden tegengegaan, eventueel door een wijziging in het decreet van 1985 door te voeren.

De bejaarden- en gehandicaptenzorg zijn lang niet de enige welzijnssectoren waar de noodzaak aan bijkomende middelen kan worden aangetoond.

Zo dringt Kind en Gezin aan op een verhoging van haar dotatie om de groeiende vraag naar kinderopvang te kunnen beantwoorden.

Na de volledige affectatie van alle via het IDF ter beschikking gestelde personeelsleden wordt voldaan aan de behoefte zoals gesteld in de studies van 1988. Op termijn zullen de behoeften inzake bijkomende en meer flexibele kinderopvang ongetwijfeld verder toenemen. Hiervoor zal men de nodige middelen moeten vinden. Vanaf 1 januari zal ook de ouderbijdrage worden verhoogd. Het verheugt ons dat de Minister daarbij niet lineair tewerk gaat, maar rekening houdt met eenieders draagkracht en met de gezinslasten.

Ook voor het voeren van een migrantenbeleid zouden er de volgende jaren meer middelen moeten kunnen worden ingezet. Voor de specifieke, categoriale aanpak die zich opdringt – naast het globaal kansarmoedebeleid waarbinnen het migrantenbeleid in eerste instantie moet worden gesitueerd – moet ieder departement een inspanning leveren. De migrantennota van Minister Lenssens, die wij thans in de Commissie bespreken, werd unaniem goedgekeurd door de Vlaamse Executieve.

Wij verwachten dan ook van alle Gemeenschapsministers – ook de liberale – dat zij hun verantwoordelijkheid opnemen, zodat de voorziene maatregelen met betrekking tot huisvesting, onderwijs, tewerkstelling en gezondheidszorg, integraal worden uitgevoerd.

En dan is er ook de ambulante welzijnssector, waar terecht wordt aangedrongen op een maatschappelijke herwaardering. De werknota inzake harmonisering en kwaliteitsverbetering binnen deze versnipperde sector, die aan de betrokken organisaties werd voorgelegd om een dialoog op gang te brengen, heeft verdeelde reacties uitgelokt.

Iedereen staat blijkbaar achter de doelstellingen van de Minister, maar tegelijkertijd pleit men voor het behoud van de eigen identiteit.

Een veralgemening van de 100 pro-

Van Hecke

cent subsidiëring van het personeel zou ongeveer 400 miljoen frank kosten. Op korte termijn is dit dan ook budgettair niet haalbaar. Ik stel vast dat er nu reeds een eerste stap wordt gezet door de verhoging van de toelagen voor de ambulante sector met 25 miljoen frank. De verbale waardering voor deze sector, die in allerlei verklaringen en regeerakkoorden is terug te vinden, moet de volgende jaren concreet worden vertaald in de noodzakelijke en geplande ordening en in de broodnodige verbetering van de financiële ondersteuning.

Ik meen hier voldoende te hebben aangetoond dat zij die beweren dat Vlaanderen te veel uitgeeft aan welzijnzorg, geen oog hebben voor de enorme uitdagingen waarmee deze sector wordt geconfronteerd.

De interne herverdeling van de beschikbare middelen – van de residentiële zorg naar de ambulante en thuiszorg – zal helaas de komende decennia niet volstaan om tegemoet te komen aan de nieuwe noden die zich stellen. Gegeven de beperkte budgettaire mogelijkheden, zullen er meer dan ooit keuzen moeten worden gemaakt. Voor de CVP is de begroting Welzijn en Gezondheid de uitdrukking van de wil van de Vlaamse Gemeenschap om, naast de economische en culturele dimensie, ook voldoende aandacht te schenken aan de derde pijler, die de maatschappelijke uitdrukking is van onze solidariteit met de sociaal, psychisch en economisch zwakkeren in de samenleving.

Ik zou tenslotte ook even willen ingaan op het tweede luik van deze begroting, met name de Volksgezondheid.

De klemtonen die door Minister Weckx worden gelegd in het gezondheidsbeleid kunnen wij volledig onderschrijven. Vooral omdat de Minister absolute voorrang wil verlenen aan de psychiatrie en aan de geestelijke gezondheidszorg.

In het protocol dat onlangs werd afgesloten met de nationale Regering werden de basisprincipes geformuleerd voor een geïntegreerd reconversieplan in de psychiatrische sector. De bedoeling van deze reconversie is via stimuli een opening te maken naar 'nieuwe opvangmogelijkheden, zoals het beschermd wonen en de psychiatrische verzorgingsbedden.

Wij kunnen ons achter dit herstructureringsplan scharen, op twee voorwaarden.

Ten eerste, het desinstitutionaliseren van de psychiatrische verzorging moet gepaard gaan met een overdracht van de middelen naar de Gemeenschappen. Dit betekent concreet dat iedere besparing in de psychiatrie moet gerecycleerd worden binnen de sector, om een betere personeelsomkadering te garanderen en de infrastructuur te vernieuwen. De personeelsomkadering is – zeker in de chronische diensten – totaal onvoldoende. Patiënten worden soms mensonterend behandeld omdat het personeel zich met al zijn inzet moet beperken tot een loutere bewakingsfunctie.

Ten tweede, in het herstructureringsplan moet de essentiële kwaliteitsverbetering centraal staan. Een geslaagd transformatieproces in de psychiatrie moet fundamenteel respect opbrengen voor de werkzaamheid van het particulier initiatief. Negentig procent van de psychiatrische bedden behoort immers tot de particuliere sector. Tachtig procent van de bedden situeren zich in Vlaanderen. Wij kunnen en zullen dan ook niet aanvaarden dat Minister Busquin, vanuit communautaire of ideologische overwegingen, bijkomend lineaire besparingen oplegt aan de psychiatrische sector.

Het verheugt ons dat de hoofdprioriteit binnen het Fonds voor de Bouw van Ziekenhuizen uitgaat naar de psychiatrie. Hierdoor zal de infrastructuur in de psychiatrische instellingen geleidelijk kunnen worden aangepast aan de vernieuwde therapeutische inzichten.

Vooraleer mijn uiteenzetting af te sluiten zou ik nog kort even willen stilstaan bij de problematiek van de algemene ziekenhuizen.

Tijdens de bespreking in de Commissie is gebleken dat er een verschil in zienswijze bestaat omtrent de noodzaak om de afbouw van ziekenhuisbedden verder te zetten. Niet zozeer over het principe zelf – waarover grote consensus heerst – dan wel over het tempo waarin dat moet gebeuren.

De fractieleider van de SP pleitte ervoor een verdere reductie van het ziekenhuisbeddenbestand, in samenhang met de uitbouw van RVT-bedden.

De CVP is evenwel van oordeel dat er zeker tot eind 1981 een rustpauze moet komen, zowel op reglementerend als op budgettair vlak. Deze rustpauze moet toelaten het gevoerde beleid van vrijwillige beddenafbouw grondig te evalueren. De herstructurering in de algemene ziekenhuizen die in 1986 werd ingezet was immers ingrijpend, vooral in Vlaanderen waar het aantal bedden in twee jaar met **3.571**, dit is 9.5 procent, is verminderd. Het aantal ziekenhuizen daalde van **179** naar 144.

Nieuwe besparingen in deze sector zijn op termijn wellicht onvermijdelijk maar de leefbaarheid van de verzorgingsinstellingen mag niet in het gedrang worden gebracht, noch op bedrijfseconomisch vlak, noch op het vlak van de vereiste infrastructuur of omkadering.

Ten onrechte beschouwen sommigen ieder pleidooi voor de leefbaarheid van de particuliere instellingen als een streven naar bestendiging van verworven terreinposities.

Dergelijke zienswijze gaat voorbij aan het feit dat de verzorgingsinstellingen de bedoeling, het recht en de plicht hebben een maatschappelijk verantwoorde dienstverlening te blijven aanbieden.

Samenvattend en tot besluit wijs ik erop dat de begroting van Welzijn en Gezondheid een correcte en consequente uitvoering is van het Regeerakkoord. Daarom zal de CVP-fractie deze begroting enthousiast goedkeuren. (*Applaus bij de CVP*)

De Voorzitter : De heer Devolder heeft het woord.

De heer J. Devolder (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, de PW-fractie zal uiteraard een minder enthousiaste stem laten horen. Ik zal de sector van de begroting van Minister Lenssens onder de loep nemen en collega De Groot zal kort enkele beschouwingen maken bij de sector van Minister Weckx.

Mijn eerste belangrijke beschouwing betreft de dotatie van Kind en Gezin. Dit jaar is een krediet ingeschreven van 3.294.700.000 frank. Allereerst stel ik vast dat alle maatschappelijke indicatoren erop wijzen dat bij de globale besteding van de middelen meer en meer aandacht moet gaan naar de bejaardensector. Ik ben zeker niet de enige spreker die hiervoor pleit. Gisteren kon ik jammer genoeg niet aanwezig zijn, maar in het Beknopt Verslag heb ik gelezen dat collega Verhaegen eveneens in die zin heeft gesproken. Ook vandaag hebben verscheidene sprekers dezelfde klok geluid. Hierover bestaan allicht geen betwistingen meer.

De heer J. Van Hecke : Mag ik u een concrete vraag stellen, mijnheer Devolder ? U sluit zich aan bij het pleidooi voor meer geld voor de bejaardenzorg. Waarom hebt u dan een amendement ingediend om de uitgaven van de bejaardenzorg te verminderen ?

De heer J. Devolder : Mijnheer Van Hecke, u bent een half uur aan het woord geweest. Ik wil dezelfde tijd vullen. Misschien kan u uw vraag op het einde van mijn betoeg stellen. Wellicht heb ik u dan reeds een antwoord gegeven. Wij zijn het er dus over eens dat maatschappelijke indicatoren erop wijzen dat in de toekomst, die voor ons niet zo ver meer af is, van de globale enveloppe de meeste middelen naar de bejaardenzorg zullen moeten gaan. Voor ons staat eveneens vast dat de huidige voorzieningen voor de zorg voor jonge kinderen meer dan voldoende zijn. Ondanks de demografische tendensen waarmee wij worden geconfronteerd, vraagt Kind en Gezin reeds drie opeenvolgende jaren ongeveer 150 miljoen frank meer. Door de demografische evolutie en medi-

sche, wetenschappelijke en maatschappelijke factoren vermindert hun actieterrein echter duidelijk. Toch heeft de Minister de jongste twee jaar hogere kredieten ingeschreven. Nu echter schijnt hij niet te willen ingaan op de vraag van Kind en Gezin om ook in 1990 142 miljoen frank meer te krijgen. De maatschappelijke indicatoren waarover gediscussieerd moet worden, zijn het dalend geboortecijfer, de toenemende vergrijzing van de bevolking, de grotere graad van hulpbehoefte van de oudere bevolking, het aanbod van ziekenhuisbedden en het stimuleren van de kostenbesparende thuisverzorging, waarover bijna iedereen op dezelfde manier spreekt.

Terwijl de demografische evolutie en het dalend aantal geboorten reeds een impact beginnen te hebben op het onderwijsbudget, beperkt minister Lenssens zich tot het behouden van de toestand. Bij een evaluatie blijkt dat de werking van Kind en Gezin nog steeds stoelt op de elementen van de beginperiode na de Eerste Wereldoorlog. De uitgangsbasis is sindsdien nooit op objectieve behoeften geëvalueerd.

Minister J. Lenssens : Mijnheer Devolder, mag ik erop wijzen dat de werking en de basisfilosofie van Kind en Gezin opgenomen zijn in een decreet dat in 1985 door de Vlaamse Raad en door uw fractie, die toen tot de meerderheid behoorde, werd goedgekeurd. Het is dus volkomen onjuist te beweren dat men daar nog werkt met een filosofie van zeventig jaar oud.

De heer J. Devolder : De filosofie werd in 1985 gewoon bevestigd.

Minister J. Lenssens : Met het akkoord van uw partij !

De heer J. Devolder : Ik zal u een anekdote vertellen. Tijdens het weekend heb ik een vogeltentoonstelling geopend in een van de talrijke parochiezalen die Brugge rijk is. Daar zag ik een ouderwetse aankondiging hangen van Kind en Gezin. Er worden daar dus nog raadplegingen gedaan. Dit was dus een zeer polyvalente zaal.

Minister J. Lenssens : Het is beschamend de pre- en postnatale raadplegingen van zo een belangrijke instelling als Kind en Gezin te vergelijken met een vogeltentoonstelling.

De heer J. Devolder : Ik wilde u enkel schetsen in welke omstandigheden en in welke zalen deze raadplegingen plaatsvinden. Ik heb niet de vergelijking gemaakt met een vogeltentoonstelling. Ik wees u er gewoon op dat de aankondigingen een zeer ouderwets uitzicht hebben.

De heer J. Van Hecke : Mijnheer Devolder, u pleit namens de PVV-fractie voor een vermindering van de middelen van Kind en Gezin. Waarom heeft een vertegenwoordiger van de PVV in de Raad van Bestuur van Kind en Gezin zich dan onthouden tijdens de stemming over de begroting, omdat hij van oordeel was dat de middelen ontoereikend waren. Waar is men hypocriet, hier of in de Raad van Bestuur van Kind en Gezin ?

De heer A. Denys : Er is een verschil tussen deel uitmaken van de Raad van Bestuur van Kind en Gezin en verantwoordelijkheid dragen als Lid van de Vlaamse Raad.

De Voorzitter : De heer Devolder heeft nu het woord.

De heer J. Devolder : De prenatale raadplegingen slopen geen groot deel van het budget op. Het gaat om ongeveer 13 miljoen frank. Aangezien het grootste deel van de zwangere vrouwen bij het begin van hun zwangerschap zelf een arts raadpleegt, betwist niemand dat het nut van deze vorm van raadpleging kan worden betwist.

Mijnheer Van Wambeke, wij gaan ermee akkoord dat dergelijke initiatieven nog zin hebben in kansarme buurten. Is dit, rekening gehouden met de maatschappelijke evolutie, niet eerder een taak van het bestuur, dat nog altijd het dichtst bij de burger leeft, namelijk het gemeentebestuur of het OCMW ?

Bij de postnatale raadplegingen bestaan er twee verschillende initiatieven, de raadplegingen zonder en de

Devolder

raadplegingen met comité. De raadplegingen met comité worden ingericht op initiatief van bepaalde verenigingen, meestal vrouwenverenigingen, in lokalen – vrije scholen of parochiale centra – die voor de duur van de raadpleging worden gehuurd. Zo werd er in 1987 op 572 plaatsen het initiatief genomen tot raadplegingen met comité, kostprijs 111 miljoen frank. De raadplegingen zonder comité worden ingericht door Kind en Gezin zelf, vaak in buurten waar geen comité werkzaam is en er duidelijk een behoefte bestaat.

In 1987 werden 631 raadplegingen zonder comité ingericht, kostprijs 26 miljoen frank. Uit de vergelijking tussen de twee mogen toch bepaalde conclusies worden getrokken in verband met de efficiëntie, die het hoogst is bij de raadplegingen zonder comité.

De 631 raadplegingen zonder comité kosten 26 miljoen frank, terwijl de 572 raadplegingen met comité 111 miljoen frank kosten.

Uit cijfermateriaal voor 1988 blijkt duidelijk dat voor raadplegingen met comité 20 miljoen frank werd uitgegeven voor volgende werkingsuitgaven : huur : 16 miljoen frank : verwarming en schoonmaak : 4 miljoen frank. Wanneer dit wordt vergeleken met de totale kostprijs van de raadplegingen zonder comité, namelijk 36 miljoen frank, staat het toch als een paal boven water dat wij hier te maken hebben met een scheefgetrokken situatie.

Een ander belangrijk punt in dit debat is de bepaling van de behoefte aan postnatale raadplegingen. Het uitgangspunt is onbetwistbaar het geboortecijfer, hoewel men zich zelfs hier kan vergissen. Op een bepaald ogenblik citeerde men in Brabant 13.214 geboorten, terwijl er in werkelijkheid slechts 10.264 waren.

Van het geboortecijfer gaat men dan, naar onze mening met zelf uitgedachte criteria, naar een behoeftebepaling die de bestaande structuren verder kan laten functioneren. Zo berekenen de men volgende behoeften : 3 neo-

Volksvertegenwoordiger J. Van der Sande (SP), spreker tijdens de behandeling van de begrotingsmaterie Welzijn en Gezondheid

natale bezoeken van 60 minuten per kind. 4 bezoeken van 60 minuten per kind. namelijk 1 na 2,5 maanden. 1 na 5 maanden. 1 na 8 maanden. 1 na 14 maanden en een permanentie die berekend wordt op 300 uren vermenigvuldigd met het aantal kinderen onder toezicht gedeeld door 130. Hierbij kan men zich ook niet van de indruk ontdoen dat het aantal uren die in de optelsom voorkomen louter dienen om over s-aantal sociaal-verpleegkundigen te kunnen beschikken.

De praktijk en enige bevraging bij jonge ouders wijzen uit dat het juist is dat aan elke pasgeborene in Vlaanderen een neonataal bezoek wordt gebracht. Heel wat ouders zien echter af van de volgende bezoeken. Het is dus zeker fout het geboortecijfer te vermenigvuldigen met een tweede en derde neonataal bezoek, dat er in vele gevallen niet komt.

Daarbij moet voor de andere 4 bezoeken van 60 minuten per kind rekening worden gehouden met de overlapping van het medisch toezicht op de kleuters, die vanaf de derde maand naar de dagopvang gaan. Het

aantal kleuters dat deze overlappende medische controle geniet, mag worden geraamd op ongeveer een vierde van het aantal geboren.

Tevens lijkt het ons fout om de hogervermelde perinancieformule nog eens afzonderlijk te berekenen vermits elke verpleegkundige binnen het uurrooster, thuis één uur per dag telefonisch bereikbaar moet zijn.

Alvorens tot een voorstel van werking te komen wens ik nog enkele vragen te formuleren en enkele bedenkingen te opperen.

Ten eerste, bij raadplegingen met comité worden de vergoedingen aan het comité betaald, dat dan voor de verdere verdeling zorgt.

Ten tweede, bij raadplegingen zonder comité wordt de sociaal verpleegkundige, via haar persoonlijke bankrekening, als doorbetaler gebruikt.

Ten derde, de vergoedingen worden betaald in ruil voor het ondertekenen van een kwitantie van Kind en Gezin.

Met een dergelijke werkwijze en deze opmerking komt uit de betrokken

Devolder

sector, lijkt het ons bijzonder moeilijk na te gaan of alle forfaitaire en andere vergoedingen onderworpen zijn aan de fiscale controle.

Hoe kunnen wij het echter efficiënter en goedkoper doen? Geleidelijk aan dienen de raadplegingen met comité, die én duur én inefficiënt zijn, te worden afgeschaft en dient te worden overgeschakeld naar een samenwerkingsverband tussen de sociaal-verpleegkundige en de huisarts van het gezin.

Zulks kan op de volgende wijze gebeuren. De sociale verpleegster neemt in de kraamafdeling onmiddellijk na de bevalling contact op met de jonge moeder en stelt het basisdossier op, in samenspraak met de gynecoloog en de pediater. Daarna bezorgt de sociaal-verpleegkundige het dossier aan de huisarts die door de ouders werd gekozen.

Het systeem van geregeld huisbezoek door de sociaal-verpleegkundige wordt op die manier vervangen door vier bezoeken van de gekozen huisarts tijdens de eerste veertien levensmaanden. De huisartsen worden rechtstreeks vergoed door Kind en Gezin. Nadien wordt het dossier terugbezorgd aan de sociaal-verpleegkundige van Kind en Gezin.

Ingeval de kleuter vanaf zijn derde maand naar de dagopvang gaat, hebben de ouders de keuze tussen het medisch toezicht van de controlerende arts van de dagopvang of van hun eigen huisarts.

Naast de sterk gedaalde geboortecijfers dient rekening te worden gehouden met de hoge concentratie van artsen in ons Vlaams landsdeel. De bekendheid van de huisarts met de eventuele familiale gezondheidsproblematiek en de betere bereikbaarheid van de huisarts dan de dienstdoende artsen in de centra. Dit alles staft onze overtuiging dat hier met heel wat minder financiële middelen een betere en meer efficiënte werkwijze kan worden gevonden.

In het systeem dat met huisartsen functioneert is het ook overbodig nog

beroep te doen op 12 medische raadgevers met controle-opdracht over de in raadpleging werkende geneesheren, wat opnieuw een besparing van meer dan elf miljoen frank zou kunnen betekenen. Deze medische raadgevers worden immers betaald als docent met 20 uren leeropdracht per week.

Ter zake werd ons tevens meege-deeld dat bepaalde personen een functie in de Raad van Bestuur cumuleren met de functies van medische raadgever en arts in de raadpleging, en dus terzelfdertijd controleur en gecontroleerde zijn.

Tenslotte wil ik nog een vraag stellen in verband met de residentiële opvang en meer specifiek de gebouwen te Kraainem. Het betreft hier een complex met een capaciteit van 150 kinderen. Dat vandaag slechts 46 kinderen telt en dus voor twee derde leegstaat. Nochtans worden er onkosten gemaakt voor een volledige bezetting. Zo zijn er 6 kinderverzorgsters werkzaam voor 3 kinderen, staan tal van lokalen leeg en draait de verwarming winter en zomer op volle toeren. Op de Beheerraad werd verteld dat het gebouw zou gebruikt worden voor culturele manifestaties.

Ondertussen schijnen er echter plannen gemaakt te worden om er een soort mediacentrum van te maken waar vormingscursussen, studiedagen, bijscholingscursussen en allerlei andere manifestaties kunnen doorgaan. Hiermee zou echter een investering gemoeid zijn van ongeveer 200 miljoen frank. Kan de Minister hierover enige toelichting verstrekken? Als wij weten wat er aan de kust met bepaalde gebouwen is gebeurd en hoe inefficiënt die worden gebruikt, dan stellen wij ons dus ook hier vragen.

In 1988 werden we bij residentiële opvang geconfronteerd met een stijging van 127 miljoen frank tot 411 miljoen frank. Als we weten dat slechts 25.000 kinderen residentieel opgevangen worden en dat de instellingen slechts gedurende de vakantieperioden gebruikt worden, komen we hier aan een kostprijs van ongeveer 16.500 frank per kind. Zou dit

eveneens niet eens dringend dienen geëvalueerd te worden?

Van de gelegenheid wil ik tevens gebruik maken om de heer Minister te herinneren aan zijn toezegging van 13 juni 1989, ik verwijs naar de Handelingen van de Vlaamse Raad van 13 juni 1989, pagina 1166, waar ons in een speciale zitting van de Commissie een confrontatie zou aangeboden worden tussen de verantwoordelijken van Kind en Gezin en het studiebureau Andersen om ons volgens de heer Minister in veel sterkere mate dan ikzelf geschetst had, het bewijs te leveren dat er rekening is gehouden met de aanbevelingen van de audit en dat er ook uitvoering is gegeven aan de aanbevelingen geformuleerd in de audit.

Rekening houdend met al deze vaststellingen moet het mogelijk zijn de dotatie aan Kind en Gezin met 400 miljoen frank te verminderen zoals voorgesteld in het amendement van de PVV. amendement dat wij dan ook handhaven.

Ik heb ook nog enkele bemerkings bij de scctie 54 waar in een krediet van 9.578.300 frank is voorzien. De eerste vaststelling binnen deze sector is de verdubbeling van de kredieten sedert 1981. Immers, in 1981 was er een krediet van 4.421.200 frank. In 1990 bereiken we 9.578.300 frank.

Het zal dus aan niemand kunnen ontgaan dat er in deze sector jarenlang een volgehouden budgettaire inspanning is geschied. Anderzijds moeten we vaststellen dat het Rekenhof in het honderdzesenveertigste boek de vroeger reeds meermaals gesignaleerde opmerking dient te herhalen dat het Fonds volstrekt op een onvoldoende wijze de rekeningen, die door de instellingen worden ingediend, controleert. Deze rekeningen zijn nodig voor het berekenen van de toegekende dagprijs. En aangezien deze rekeningen in zeer veel gevallen zonder verificatie aanvaard worden, kunnen wel degelijk vragen gesteld worden, we zijn met de enigen die dat doen, ook het Rekenhof doet dat, in verband met de heidsgrondslag van de toegekende dagprijs.

Devolder

Het Hof adviseert het volgende : voortaan moeten alle dagprijsdossiers de nodige boekhoudkundige stukken bevatten ; de instellingen moeten gedetailleerde afschrijvings-tabellen voorleggen ; nadere instructies zijn nodig om het onderscheid tussen medisch en niet-medisch materiaal te verduidelijken.

Bij deze bespreking dient mijn inziens ook eens het mechanisme van de betoefaging te worden geëvalueerd.

Jaarlijks wordt er in het Fonds een betoefaagbare dagprijs berekend voor elke instelling van gehandicapten.

De basis van de dagprijs wordt gevormd door 4 kostenelementen : verblijfkosten van de gehandicapte, voeding, was, kleding persoonlijke verzorging, onderhoud der lokalen, energie, verzekeringen ; personeelskosten ; kosten voor het betrekken van de gebouwen - afschrijvingskosten - en huurlasten ; de kosten van afschrijving op meubilair en materiaal.

De werkelijke toelage uit het Fonds 81 wordt aan de instellingen uitgekeerd op voorlegging van de kostenstaten, waarin de instelling het aantal onderhoudsdagen vermeldt per begunstigde gehandicapte. Per onderhoudsdag en per begunstigde bekomt de instelling dan de dagprijs. Om de werkelijke toelage te kennen moeten echter nog een aantal aanpassingen worden uitgevoerd.

Er zijn aanpassingen in min en in meer. Het is een zeer ingewikkeld mechanisme. Het gaat hier om een ingewikkelde en ruime boekhoudkundige procedure.

Uiterekend drie inspecteurs en twee administratieve hulpambtenaren zijn aangeduid om erkennings-, medische, pedagogische en boekhoudkundige controle te gaan verrichten in meer dan 200 instellingen, plaatsingsdiensten en enige tientallen gesubsidieerde nieuwe opvangvormen.

Het is duidelijk dat de afwezigheid van voldoende boswachters eventueel sluijkgagers aanmoedigt. Het is te-

vens duidelijk dat hier de poort voor eventuele misbruiken wijd open staat.

Hoe kan men controleren of bepaalde instellingen van de gehandicapte of van zijn familie soms geen extra-bijdrage eisen. boven op de wettelijke voorziene maxima en dat men deze extra-bijdrage dan achteraf vergeet in mindering te brengen van de onderhoudsprijs. Hetzelfde kan gelden voor toelagen of tussenkomsten vanwege andere openbare besturen, zoals gemeente en OCMW. Drie inspecteurs en twee administratieve hulpambtenaren is werkelijk een veel te kleine controlecel op dit ingewikkeld administratief gebeuren, hoewel we moeten toegeven dat er zich op nationaal vlak nog ergere toestanden voordoen. Zo zien we dat bij het RI-ZIV vier boekhoudkundige inspecteurs in dienst zijn om 122 verbonden en 1.639, primaire kassen van mutualiteiten te controleren, terwijl deze verbonden en landsbonden een omzet hebben van 13 miljard frank op het vlak van de aanvullende verzekering, terwijl zij binnen de verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering een budget van 360 miljard versluiten.

Op dat vlak doen wij het niet goed maar toch beter dan het op nationaal vlak gebeurt.

Ik heb ook nog enkele bedenkingen in verband met de gezins- en bejaardenhulp.

Graag kreeg ik van de Minister ook meegedeeld voor welke projecten de kredieten respectievelijk van twintig miljoen frank en achttien miljard frank in 1990 zullen aangewend worden binnen de sector bejaardenzorg, met name sectie 52.

Het betreft hier toelagen aan private instellingen en openbare besturen die voornamelijk nieuwe vormen van dienstverlening, experimenten, be-toelagen. Uiteraard zijn we benieuwd welke initiatiefnemers in 1990 zullen betoefaagd worden. (*Onderbreking door minister Lenssens*)

Bij deze gelegenheid wil ik herhalen dat de PVV voorstander is van een loskoppeling van de erkenning en de subsidiëring.

De huidige situatie is immers zo dat honderd& bejaarden op een wachtlijst staan om te worden opgenomen in een bejaardenhome, terwijl er geen private tehuizen meer worden erkend. Dit is een onhoudbare situatie en vraagt om een dringende oplossing.

Artikel 3 van het besluit van de Vlaamse Executieve van 10 juli 1985 houdende vaststelling van het programma voor dienstencentra, woningen voor bejaarden, serviceflatgebouwen, woningcomplexen met dienstverlening en rusthuizen, biedt deze mogelijkheid. Daarin wordt bepaald dat de programmacijfers minstens om de 5 jaar zullen geëvalueerd worden. 1990 biedt dus een uitstekende kans om dit te doen.

Tenslotte wil ik in de problematiek jeugdzorg en bescherming aandringen op beleidsmaatregelen om opname in pleeginstellingen te bevorderen. Het kunnen opgroeien in een gezin is bijzonder belangrijk voor de ont-plooiing van elk individu.

Jeugdrechters en Comité's voor Bijzondere Jeugdzorg ervaren echter dikwijls de verwoede pogingen van de instellingen om een maximale capaciteit te bekomen en te behouden. Het wordt dan ook erg moeilijk om minderjarigen die eenmaal aan een instelling toevertrouwd werden, daar vroegtijdig weg te halen om hen in een pleeggezin te plaatsen. Dikwijls wordt op de jongeren druk uitgeoefend om zich te verzetten tegen een dergelijke plaatsing. In feite denken bepaalde instellingen dat hun belang primeert op dat van de jongere. Dit is dan een bedroevende vaststelling. Naast de menselijke factor die in het voordeel pleit van het pleeggezin is er ook nog een budgettaire. Cijfers van 1987 bevestigen dat plaatsing in een pleeggezin per minderjarige op jaarbasis 158.410 frank bedraagt, terwijl het verblijf in een instelling op jaarbasis 628.936 frank bedraagt.

De Voorzitter De heer Van der Sande heeft het woord.

De heer J. Van der Sande (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, in de eerste plaats zou ik graag

Van der Sande

een aantal opmerkingen en overwegingen naar voor willen brengen over de begroting Welzijn.

Vooraleer op bepaalde artikels in detail in te gaan, wou ik toch eerst een paar algemene bedenkingen kwijt.

Reeds bij de bespreking van de vorige begroting legde ik er de nadruk op dat het kwalitatief verbeteren van bestaande projecten de voorkeur zou moeten krijgen op het opstarten van nieuwe projecten.

Ik weet dat het voor de Minister onmogelijk is om aan alle vragen naar bijkomende middelen te voldoen. Hij heeft ook zijn budgettaire beperkingen. Maar in dit geval is de vraag gewoon alle beschikbare kredieten aan te wenden voor het kwalitatief uitbouwen van wat is en met respect voor de sectoriële eigenheid de bestaande initiatieven te coördineren om overfappingsen en dubbel gebruik te vermijden.

Bovendien zijn wij van mening dat zoveel mogelijk moet gestreefd worden naar eenvoudige, uniforme en doorzichtige reglementeringen en erkennings- en subsidiëringsprocedures.

Daarbij zou de subsidiëring bij voorrang moeten streven naar de invoering van forfaitaire enveloppes, waarin fluisvestings-, werkings- en personeelskosten zijn opgenomen en die vooraf worden uitgekeerd.

Het woordje vooraf is in deze zin wel van uitzonderlijk belang. Mijnheer de Minister, het is niet de eerste keer dat het probleem gesteld wordt van de zeer laattijdige uitbetaling van de subsidies, waardoor men in taf van organisaties met dure kaskredieten moet werken.

Een financieringssysteem zoals wij het voorstellen zou heel wat eenvoudiger zijn, een flexibel beleid in de organisatie in de hand werken en de overheid toelaten een strikt budgettair beleid te voeren.

Dit geldt vooraf, mijnheer de Minister, voor de ambulante diensten. Deze hebben waarschijnlijk wel het

meest te lijden van het systeem van voorlopige kredieten. Wij wensen voor deze sector dan ook ten zeerste aan te dringen op de uitwerking van een strikte reglementering in 1990.

In de residentiële sector moet onze aandacht vooraf gaan naar die initiatieven die de strijd tegen de armoede voeren. Daarom is op dit vlak één van de eerste eisen een goede ondersteuning te geven aan de thuislozenzorg die zich moet uiten in een kaderreglementering met 100 procent personeelsubsidie.

Ik weet dat er op dit vlak door de Minister reeds inspanningen werden geleverd maar, meer dan eens hebben wij er reeds op gewezen dat heel wat tijd – die men in het uitvoeren van hun taken beter had kunnen gebruiken – door taf van hulpverleners gestoken wordt in het zoeken naar sponsoring of het samensprokkelen van middelen via liefdadigheid, enzovoort. Naast de principiële bezwaren hier rond, wordt dit meer en meer een onhoudbare toestand.

Na deze algemene bedenkingen zou ik graag op enkele concrete punten willen ingaan

In de sectie 53 Gezinszakegelegenheeden wens ik nogmaals aandacht te vragen voor liet probleem van de gezins- en bejaardenhelpsters. De toelagen a a n deze diensten dekken slechts 70 procent van de werkelijke kosten. Bovendien heerst er in deze sector een grote ongelijkheid tussen de organisaties inzake personeel en inzake cliënteel.

Inzake personeel is het immers zo, dat een forfaitair bedrag per prestatie wordt toegekend. Organisaties die veel ervaren personeel in dienst hebben, met meerdere dienstjaren, worden dan ook door deze forfaitaire betoefaging, die geen rekening houdt met kwafiteits- of ervaringstoefage, benadeeld. Een toelage die rekening houdt met de categorie van personeel zou dan hier ook ten zeerste op zijn plaats zijn.

Sommige organisaties hebben ook een cliënteel dat, gemiddeld genomen, minder tussenkomsten betaalt dan andere. Vermits de tussenkomst

van de betrokkenen zelf bepaald wordt naar verhouding tot het inkomen – wat zeer rechtvaardig is – betekent dit echter dat organisaties met een zwak inkomenscliënteel benadeeld zijn ten opzichte van organisaties met een begoed inkomenscliënteel. Naar we vernamen geeft dit in bepaalde organisaties een gemiddelde tussenkomst per uur van de betrokkenen van 58 frank, terwijl die in andere 75 frank en meer bedraagt.

Ons voorstel komt dan ook hierop neer, dat men er zou moeten naar streven tot een personeelstoefage te komen van 100 procent, plus een werkingstoefage na aftrek van de tussenkomst van betrokkenen.

Op die wijze zou de lat voor iedereen gelijk liggen en zou men er niet naar streven, van bij voorkeur, een cliënteel aan te trekken dat de hoogste bijdrage kan betalen, wat volledig in strijd is met de bestrijding van de kansarmoede waarvan de Minister toch een prioritair beleidspunt wil maken.

De Minister erkende in de Commissie dat er in die sector wcf anomalieën vast te stellen zijn en de gelijkheid slechts in schijn aanwezig is. Hij deelde mede dat hij een studie overweegt om de feitelijke toestand te leren kennen maar veel studie is er in feite niet nodig, mijnheer de Minister, om nu reeds maatregelen te treffen die de gelijkheid in de hand werken. De betaling per personeelscategorie, zoals we het voorstefden en het rekening houden bij de subsidiëring met de inbreng van de werkelijke tussenkomsten van de betrokkenen, zou reeds heel wat scheve toestanden onmiddellijk recht trekken.

Mijnheer de Minister, in de Commissie stelde ik u reeds een mogelijke gedeeltelijke compensatie voor door het afschaffen of beperken van de 40 miljoen die ingeschreven staan op het artikel 33.01.02 Gezinsopvoedkundige Activiteiten. U wenste hierop niet in te gaan, hoewel het duidelijk is dat deze gelden voor een oneigenlijk gebruik worden aangewend.

Deze kredieten zijn gebaseerd op het koninklijk besluit van 10 december 1974, dat als befangrijkse opdracht

Van der Sande

mee kreeg : „informatie en voorlichting in verband met anticonceptie”.

Mijnheer de Minister, wanneer er — zoals ik in de Commissie aanstipte — slechts een tiende van dit budget wordt aangewend voor de oorspronkelijke opdracht en de rest naar andere activiteiten die eerder in de socio-culturele sfeer thuishoren, dan loopt er duidelijk iets mis.

In de Commissie heeft u geantwoord dat men het begrip anticonceptie in een breed opgevatte zin moet zien en niet los te koppelen is van een globaler maatschappelijk probleem, in het kader van de gezinsopvoeding en dat u daarom niet bereid was op onze suggestie in te gaan.

Ik heb mij dan ook de moeite getroost deze zaak na de commissievergadering nader te onderzoeken. Ik wens er hier in deze Vergadering geen lachtertje van te maken en zal dan ook uit de lijsten van onderwerpen niet beginnen te citeren.

Trouwens, de Minister zal die zelf ook wel bezitten en eerlijk, mijnheer de Minister, hoe breed maatschappelijk en gezinsopvoedend u dit ook wil opentrekken, maar negen tiende ervan heeft zelfs niet in de breedste zin, in de verste verte iets met informatie en voorlichting in verband met anticonceptiva te maken. Negen tiende van deze subsidiëring is een zuivere toelage voor activiteiten die in de socio-culturele sfeer thuishoren en op deze post op oneigenlijke wijze worden gesubsidieerd.

U weet trouwens heel goed dat ook de Hoge Raad voor het Gezin hiermee verdeeld zit en van mening is dat deze reglementering dient te worden herzien.

Ik stel dan ook voor dit budget slechts in te schrijven voor het eigenlijk gebruik ervan, dit betekent een tiende van 40 miljoen of 4 miljoen. Kan die 4 miljoen niet beter bij het artikel 33.05.02 van de sectie 56 gevoegd worden voor de Centra voor Levens- en Gezinsvragen, waarvan 11 centra zich vooral profileren als Centra voor Geboorteregeling en Sexuele Opvoeding, die deze taken van

voorlichting inzake anticonceptie hierbij gerust kunnen inschakelen.

Op die wijze zou er hoe dan ook 36 miljoen vrij komen binnen het budget, die voor andere doeleinden kunnen worden aangewend. Mijn voorstel is dit te gebruiken voor het gedeeltelijk oplossen van de problemen die ik vermeldde in verband met de gezins- en bejaardenhulp. Aldus kan een bijdrage worden geleverd voor een beleid ter bestrijding van de kansarmoede, wat u toch zeer nauw aan het hart ligt.

Minister J. Lenssens : Ik noteer dat de regeling in het koninklijk besluit handelt over de opvoedkundige activiteiten zelf. In de praktijk is dat een beetje anders gelopen. Ik weet niet of uw cijfers juist zijn en ik zal daar nu niet over discussiëren.

Als ik u goed heb begrepen stelt u voor de reglementering zo aan te passen dat de middelen opnieuw zullen worden gebruikt, waarvoor zij oorspronkelijk waren bedoeld, dus niet alleen voor voorlichting en verstrekking van middelen inzake anticonceptie, maar voor relationele opvoeding, in de ruime betekenis. Als dat zou gebeuren zouden uw bezwaren grotendeels wegvallen.

De heer J. Van der Sande : Inderdaad.

Minister J. Lenssens : Zoals ik in de Commissie heb gezegd ben ik niet van plan die kredieten zomaar te schrappen, maar ik ga er wel mee akkoord dat ze opnieuw worden gebruikt voor hun oorspronkelijk doel.

De heer J. Van der Sande : Daar kan ik mee instemmen, mijnheer de Minister, maar dan moeten wij in de Commissie wel de kans krijgen ons over die brede betekenis van het begrip uit te spreken.

In verband nog met de sectie 56, diensten voor forensisch welzijnswerk, dring ik nogmaals aan om diensten voor slachtofferhulp in het forensisch welzijnswerk op te richten in Turnhout en in Brussel.

Deze hulpverleningsvorm zou verder moeten worden gespreid, vooral naar

die regio's waar de gevangenispopulatie het grootst is. Een ideale vorm zou natuurlijk één dienst per gerechtelijk arrondissement zijn.

In de Commissie stelde ik ook de vraag of er al iets terechtgenomen is van het afsluiten van een protocol met het Ministerie van Justitie over de sociale hulp in de gevangenis. Hierop kreeg ik geen antwoord. Er is namelijk een knelpunt inzake de afbakening van de bevoegdheid, dat ik reeds signaleerde bij de bespreking van de vorige begroting. Naargelang de interpretatie van de notie sociale hulp behoudt ofwel het nationaal Departement van Justitie eigen verantwoordelijkheden en middelen, ofwel moeten ze naar de Gemeenschappen worden overgeheveld.

In de praktijk is deze afbakening onduidelijk en dat zorgt voor praktische moeilijkheden voor de forensische hulpverleners, om toegang te krijgen tot de gevangissen en vooral om de aard en de omvang van hun activiteiten binnen de gevangissen te omschrijven.

Bij de vorige begroting stipte ik reeds aan dat dit geen traditionele vraag is naar meer ccntcn, maar wel een verzoek om te ijveren voor een protocol van afspraken en regels tussen het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap enerzijds en het Ministerie van Justitie anderzijds. Zoniet kan de Vlaamse Gemeenschap niet de volheid van haar bevoegdheid en verantwoordelijkheid opnemen en wordt het werk van de forensische hulpverleners grotendeels onmogelijk gemaakt.

Ik heb vernomen dat op 18 juli 1989 een delegatie van het forensisch welzijnswerk een onderhoud had op het kabinet van Minister Wathelet en dat men op Justitie bereid zou zijn in een Overlegcomité een regeling te treffen met de Gemeenschappen, maar iedereen zit blijkbaar op iedereen te wachten. Ergens zou een initiatief moeten starten om de zaak in beweging te brengen. Mijnheer de Minister kunt u het initiatief nemen en de nodige contacten hiervoor leggen met uw collega van de nationale Regering, de heer Wathelet.

Minister J. Lenssens : Ik zal dat doen.

De heer J. Van der Sande : De bevoegdheden en de middelen van de Vlaamse Gemeenschap inzake gezondheidsbeleid zijn vrij beperkt. Bovendien is de scheidingslijn tussen wat er door de Gemeenschappen en wat er nationaal – door het RIZIV – moet worden gefinancierd vaak nogal vaag.

Via de huisartsen, die steeds meer preventieve taken naar zich toe trachten te trekken, gebeurt er een geruisloze verschuiving van kosten van de Gemeenschappen, die hun diensten forfaitair financieren, naar het RIZIV, waar de artsen per prestatie vergoed worden. Dit betekent ook een verschuiving van overheidsinitiatief naar privé-initiatief. Duidelijke voorbeelden hiervan zijn kankerpreventie, waarover ik reeds voldoende uitwijdde bij de bespreking van de vorige begroting en pré- en postnatale consultatie.

Voor een versteviging van de rol van de huisarts in de preventie valt iets te zeggen. Dit moet echter gepaard gaan met een andere financieringswijze, forfaitair, van de huisartsen.

De SP pleit voor het behoud van de rol en de versterking van de diensten voor preventieve gezondheidszorg, vooral naar bepaalde risicogroepen toe.

Door gebrek aan middelen en efficiëntie van deze centra trekken de huisartsen en de laboratoria voor klinische biologie vaak een aantal taken naar zich toe.

De preventieve diensten moeten voldoende financiële ondersteuning ontvangen en duidelijke opdrachten krijgen om een kwalitatief betere preventie te garanderen, tegen een relatief lagere kost voor de gemeenschap, in vergelijking met de RIZIV-uitgaven.

Deze kostenafweging geldt ook voor degelijk uitgebouwde preventieve zorgen om curatieve uitgaven door het RIZIV te voorkomen. Schoolvoorbeeld hiervan is AIDS. De Gemeenschappen zullen zelf niet de fi-

nanciële gevolgen dragen van het gebrek aan – of degelijke organisatie van de AIDS-preventie.

In de Commissie pleitte ik, ten bate van de doorzichtigheid, om alle uitgaven voor AIDS-bestrijding in één artikel samen te brengen, maar vooral hield ik een pleidooi voor een substantiële verhoging van de middelen voor de AIDS-bestrijding.

Ik stipte daarbij aan dat bij de begrotingsbespreking 1989 werd aangekondigd dat middelen voor de nu minder noodzakelijke tuberculosebestrijding, 65 miljoen, voor de AIDS-preventie zouden worden aangewend. Hiervan is echter niets terug te vinden in de begroting 1990.

Dit pleidooi voor de verhoging van middelen is niet zo maar één van de vele klaagzangen om meer centen, maar beantwoordt ten eerste, aan een noodzaak om deze verschrikkelijke plaag te bestrijden en ten tweede, aan de bekommernis om de gemeenschap, regionaal of nationaal, enorme kosten voor curatieve zorgen te besparen.

Mijnheer de Minister, ik zal hier geen opsomming geven van cijfermateriaal. U is beter geplaatst het te laten verzamelen dan ik. Het is echter een feit dat sinds januari 1987 het aantal gevallen sneller exponentieel toeneemt. In tal van andere landen breidt de besmetting zich vooral uit onder de risicogroepen. Bij ons is dat niet het geval.

Volgens een onderzoek dat loopt aan de ULB, zou in ons land 66 procent van de seropositieven geen enkel van de klassieke risicofactoren bezitten : homo, prostitutie, drugs.

Dit is alarmerend voor de AIDS-preventie, want dit betekent dat men zich niet tot de groepen met een verhoogd risico kan beperken, maar zich moet richten tot de gehele bevolking. Dit is in tegenstelling met wat de Minister op 16 november hier poneerde, namelijk dat het veel zinvoller is de inspanningen op de risicogroepen te concentreren. Ik zou zeggen dat deze groepen niet uitsluitend, maar wel prioritair dienen aangepakt en daarna de hele bevolking. Wat nog alar-

merender is, is het feit dat bij de nieuwe seropositieven er 50 jongeren zijn tussen de 15 en de 19 jaar. Dit onderstreept de noodzaak tot het voeren van preventieve acties bij de jongeren.

Mijnheer de Minister, het is niet alleen uit menselijke en morele overwegingen, dat wij via preventieve acties de bevolking moeten behoeden voor deze verschrikkelijke ziekte. Er zijn ook economische redenen die u als beleidsman niet onverschillig mogen laten.

Er zijn niet alleen de rechtstreekse medische kosten, maar er zijn ook onrechtstreekse kosten. Zo is er onder andere de waarde van het produktieverlies ten gevolge van ziekte, wat moeilijk in te schatten valt. Per ziektegeval mag dit, volgens een studie van Julien Lambert van de Universitaire Instelling Antwerpen, worden berekend op een bedrag tussen 269.908 en 310.000 frank en voor België vandaag tussen de 25,6 en 34,2 miljoen. Dan houden we nog geen rekening met morbiditeitskosten, de mortaliteitskosten en de waarde van de toekomstige verdiensten die verloren gaan ten gevolge van het vroegtijdig afsterven.

Wanneer we dan weten dat, volgens de door het Instituut voor Hygiëne en Epidemiologie verstrekte cijfers, de medische en persoonlijke kosten van patiënten 76.500 frank per maand bedragen en de AZT-behandeling per patiënt in het pré-AIDS-stadium 13.000 frank bedraagt, dan komen wij, rekening houdend met de hierboven geschetste indirecte kosten, voor 1987 voor de behandeling van 95 AIDS-gevallen aan een bedrag van 2 tot 2,5 miljard. Deze kosten zullen ook in de komende jaren exponentieel toenemen. Binnen 5 jaar schat men dit bedrag op 125 miljard voor 5.000 patiënten.

Nu reeds worden enorme bedragen door de ziekteverzekering gedragen alleen voor AIDS-testen. Vorig jaar ging het om bijna 30 miljoen. Omdat de arts uit bekommerning voor de privacy van de patiënt de testen met een andere benaming camoufleert schat men dat de werkelijke kosten 78 miljoen voor 29.000 testen zouden bedragen.

Van der Sande

In 1989 werden reeds 76.336 mensen in opdracht van een ziekenhuis getest op AIDS en 35.103 via raadpleging van een arts, ambulante.

Mijnheer de Minister, ik zou u nog cijfermateriaal kunnen geven voor het buitenland, maar dit zou ons te ver leiden. Ik wil enkel verwijzen naar de woorden van uitgever Robert Maxwell, voorzitter van de Britse nationale AIDS-organisatie die poneerde: „als werkgevers en werknemers niet samen AIDS gaan bestrijden, doemt een wereldwijde economische catastrofe op”.

Dit alleen maar om naast de morele redenen, ook aandacht te vragen voor de economische redenen, om alles op alles te zetten voor de preventie.

En dat preventie hard maar dan ook zeer hard nodig is blijkt uit volgende gegevens. mijnheer de Minister. Tachtig procent van de Antwerpse harddruggebruikers dienen hun shots zowat tweemaal per week in groep toe en met dezelfde injectienaald toe ! Zie De Morgen van 23 oktober 1989 Een vierde van de geënqueteerden gaf toe dikwijls te spuiten met een volslagen onbekende. Slechts 3 mensen van de 40 ondervraagden ontsmetten hun naalden voldoende na gebruik.

Deze cijfers over risicogedrag liggen erg hoog in vergelijking met deze van de Europese landen. Uit buitenlandse studies blijkt dat 13 procent van de mannelijke en 58 procent van de vrouwelijke druggebruikers zich prostitueren.

Uit een onderzoek in opdracht van Staatssecretaris Delizee bij 458 Vlaamse jongeren tussen 15 en 23 jaar blijkt dat, een vierde van de 16-jarigen en de helft van de 18-jarigen geslachtsgemeenschap heeft. er ongeveer 40 procent onvoldoende weten hoe zich tegen seksueel overdraagbare aandoeningen te beschermen.

Bij de eerste geslachtsgemeenschap 88 procent geen voorzorgen genomen heeft tegen seksueel overdraagbare aandoeningen, zeventendertig per-

cent deze voorzorgen niet nam, omdat ze ervan overtuigd waren geen gevaar te lopen.

Bij latere seksuele contacten beweert 29 procent voorzorgen tegen SOA te nemen. 61 procent geen gevaar denkt te lopen. of er nog niet over heeft nagedacht. Elf procent vindt zo'n bescherming onnatuurlijk.

Toch weten 98 procent van de jongeren nochtans dat AIDS wordt overgedragen via seksueel contact ; een vijfde van de jongeren weten niet dat AIDS ongeneeslijk is en dat er geen vaccin bestaat. Zowat 35 procent van de jongeren heeft reeds een condoom gebruikt. Uit een onderzoek bij 156 Gentse prostituées blijkt dat één vijfde onder hen regelmatig zwicht voor de wensen van de klant om zonder condoom te vrijen.

Mijnheer de Minister. uit al deze gegevens kunnen we dan ook volgende conclusies trekken.

Het aantal AIDS-gevallen en seropositieven zal nog steeds sterk exponentieel toenemen en waarschijnlijk blijven vermenigvuldigen.

Zowel de bevolking in het algemeen - heteroseksuelen - als bepaalde risicogroepen lopen ernstig gevaar. Bij druggebruikers breidt de epidemie zich het vlugste uit.

Er is slechts in een beperkte mate sprake van effectief preventiegedrag. Bij jongeren is er nog een groot gebrek aan informatie evenals aan stimuli tot gedragsverandering. Bij druggebruikers is het risicogedrag alarmerend. Deze groep draagt bovendien, via seksuele contacten met niet-druggebruikers, bij tot een versnelde verspreiding van de epidemie. Ook prostituees blijken regelmatig te zwichten voor seksuele contacten zonder condoom.

Mijnheer de Minister. geachte collega's. tegenover dit zeer ernstig en snel groeiend probleem dat de volksgezondheid bedreigt staat een beperkt budget aan financiële middelen dat door de Vlaamse Executieve wordt uitgetrokken.

Voor 1990 worden volgende bedragen ingeschreven : 7,5 miljoen voor

AIDS-coördinatie (nieuw artikel). Hierover had ik het reeds bij de bespreking in de Commissie. 21 miljoen + 31 miljoen = 52 miljoen voor de AIDS-referentie-centra. Deze middelen zijn overgeheveld van de nationale overheid en bedroegen 55 miljoen. In plaats van meer te besteden aan AIDS-beleid heeft de Minister dus voor 1990 voor 3 miljoen geknabbel aan dit budget. Bovendien wordt dit bedrag, in de repliek van de Minister op de interpellatie van Magda Demeyer, ten onrechte gerekend bij het bedrag voor AIDS-preventie.

Deze centra hebben geen opdracht inzake GVO en gedragsveranderend beleid, de enige vorm van preventie die er op dit ogenblik mogelijk is.

De middelen die voor AIDS-preventie worden uitgetrokken zijn dus laag, zeker in vergelijking met de maatschappelijke kost die AIDS-patiënten meebrengen, zoals reeds uitgelegd.

Bovendien weten we dat in de Verenigde Staten nu reeds het gezondheidssysteme dreigt ineen te storten ingevolge de AIDS-epidemie en dat de AIDS-epidemie de privatisering van de gezondheidszorg dreigt in de hand te werken. Ik de Verenigde Staten doet zich reeds het verschijnsel voor, dat men ingevolge overbevolking van de openbare ziekenhuizen, naar privé-ziekenhuizen stapte. Dit is goed voor de financieel bemiddelde groepen.

Maar het grootste gedeelte van de AIDS-lijders behoort tot de financieel onbemiddelde groepen. Dit geldt zeker voor het merendeel der druggebruikers.

Minister H. Weckx : Er mag geen misverstand bestaan. In de opsomming die u heeft gegeven van artikelen over AIDS-bestrijding vergeet u een belangrijk artikel, namelijk gezondheidsopvoeding en -voorlichting van de bevolking. Vijftien miljoen hiervan wordt ingeschreven in de begroting 1990 voor allerlei AIDS-bestrijdingsprojecten. U heeft met dit bedrag geen rekening gehouden in uw berekening, want anders zou u weten dat de Gemeenschap in 1990 in

Weckx

totaal 72,5 miljoen zal uitgeven voor AIDS-bestrijding, ten opzichte van ongeveer 70 miljoen voor kankerbestrijding.

U moet de cijfers dus relativëren in het licht van onze beperkte middelen.

U spreekt over de Verenigde Staten. Een delegatie is er op bezoek geweest, onder meer om dit project te bestuderen. Ik verzeker u dat de federale Regering van de Verenigde Staten geen frank uitgeeft aan AIDS-preventie. Al de middelen worden besteed aan fundamenteel wetenschappelijk onderzoek. De federale Regering oordeelt namelijk dat het probleem onoplosbaar is door preventie en dat de enige manier om een oplossing te vinden bestaat in het ontdekken van een vaccin en/of geneesmiddel tegen deze vreselijke ziekte.

U moet weten wat u zegt. Ik wenste dit toch even recht te zetten; dan hoef ik er later niet meer op te antwoorden.

De heer J. Van der Sande : Ik ben het er volkomen mee eens dat men een geneesmiddel moet vinden om deze ziekte te bestrijden, maar dat belet niet dat preventie een van de belangrijkste taken, zo niet de belangrijkste taak, is voor onze Vlaamse Gemeenschap.

Minister H. Weckx : Dat bewijzen we door de kredieten die we in de begroting inschrijven.

De heer J. Van der Sande : Meer middelen voor AIDS-preventie zijn noodzakelijk, doch niet voldoende. Het beleid moet ook gestoeld zijn op een goed uitgebouwde visie en moet zich richten op het voorkomen van risicogedrag. In dat kader is het erg verontrustend dat de Minister een richtnota inzake AIDS-preventie heeft opgesteld, waarin de woorden condoom of zuivere naalden niet voorkomen.

Echte AIDS-preventie gaat niet uit van morele principes over het seksuele gedrag van anderen.

Indien men van bepaalde ethische principes uitgaat en die als boodschap geeft in een preventief beleid, is het gevolg dat de sociale groepen die er andere ethische principes op nahouden, of een ander gedrag, zich afsluiten voor die boodschappen.

Een preventiebeleid moet zich in de eerste plaats richten tot de groepen met risicogedrag en moet als eerste doel hebben dat deze mensen zichzelf en anderen niet in gevaar brengen, zonder hierover te moraliseren, ook al kan men hun gedrag niet goedkeuren.

Vandaar ook enkele concrete vragen.

Wat voorziet de Minister in verband met informatie over condoomgebruik bij jongeren: gaan er condoomautomaten geplaatst worden?

Gaan druggebruikers de mogelijkheid krijgen, naar het Nederlandse voorbeeld, om hun besmette naalden gratis in te ruilen voor zuivere? Kommen er ook verdeelcentra 's nachts voor naalden?

Een beleid gericht op ontwenning van druggebruik, zoals in de richtnota AIDS-preventie staat, is een nobel doel. doch voor dit doel bereikt wordt, zullen reeds duizenden druggebruikers en degenen met wie ze seksueel contact hebben, gestorven zijn aan AIDS, bij gebrek aan zuivere naalden.

Tot daar, mijnheer de Minister, een pleidooi voor ruimere preventie-acties en ook een aantal concrete vragen waarop ik ook graag concrete antwoorden had gekregen.

Tot slot, mijnheer de Minister, enkele overwegingen in verband met het dopingprobleem.

De Voorzitter : Mijnheer Van der Sande, ik verzoek u uw betoog af te ronden. U heeft nog één minuut spreektijd.

De heer J. Van der Sande : Mijnheer de Voorzitter, men heeft me gedurende verschillende minuten onderbroken.

De Voorzitter : Dames en heren, ik wil erop wijzen dat deze Vergade-

ring, zelfs indien iedere spreker zijn spreektijd respecteert, duurt tot kwart voor 1 vannacht. Ik gaf de heer Van der Sande bijna twee minuten compensatietijd. Die tijd is nu bijna om.

Ik heb de Ministers reeds laten weten dat zij beschikken over twintig minuten spreektijd. Ik hoop dat ze – zonder hun spreektijd te willen beknotten – die spreektijd zullen respecteren.

Mijnheer Van der Sande, u heeft nog gedurende één minuut het woord.

De heer J. Van der Sande : Daarnet kreeg ik twee minuten en nu nog slechts één. U heeft met zelf onderbroken.

De Voorzitter : U had uw betoog maar moeten vervolgen, mijnheer Van der Sande.

De heer J. Van der Sande : Uit beleefdheid heb ik u laten uitspreken.

De Voorzitter : Uit beleefdheid voor de sprekers die vanavond en vannacht het woord moeten nemen, verzoek ik u uw spreektijd te respecteren.

De heer J. Van der Sande : Mijnheer de Voorzitter, bij de bespreking van de begroting van Buitenlandse Zaken ben ik tot 2 uur 's nachts aanwezig geweest.

De Voorzitter : Dat is inderdaad geen ogenblik meer om nog te vergaderen. Iets dergelijks wil ik vermijden.

De heer J. Van der Sande : Het beleid inzake doping is al te lang en al te zeer op een louter repressieve basis gestoeld. Preventieve maatregelen en intense samenwerking van alle betrokken instanties zijn dringend nodig om het dopingprobleem terug te dringen.

Dit preventief beleid dient dus vooral gecoördineerd te verlopen. Tot op heden is er geen enkel geïnstitutionaliseerd overleg tussen de Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en zijn collega's van de Executieve, die in het kader van deze preventie eveneens een belangrijke rol moeten spelen.

Van der Sande

Informatie aan en bewustwording van de jeugd belangen ook de Gemeenschapsminister van Onderwijs en de Minister van Jeugdbeleid aan. De Administratie bevoegd voor de sport wordt evenmin in het anti-dopingsbeleid rechtstreeks betrokken.

Allereerst dienen campagnes te worden georganiseerd ter sensibilisering van de jongeren. De meest aangewezen kanalen zijn mijns inziens de school en de sportclub. Waarom trouwens werd de badge-actie van vorig jaar „Ik ben negatief” niet opgevolgd door andere initiatieven ?

In dit verband is een betere voorlichting over de gezondheidsaspecten van de sport en de lichamelijke en psychologische gevolgen van het dopinggebruik een noodzaak. Dopinggelijkschakelen met drugs lijkt mij een probaat middel te zijn.

Begrippen zoals sportarts, sportbegeleider of trainer zijn nog steeds vlaggen die zeer heterogene ladingen dekken. Vooral de wielersport heeft hiertoe een kwalijke reputatie.

De Voorzitter : Mijnheer Van der Sande, ik verzoek u nogmaals uw betoog te besluiten.

De heer J. Van der Sande : [Ik besluit, mijnheer de Voorzitter. Een werkgroep in de Vlaamse Executieve, waarin alle betrokken Gemeenschapsministers vertegenwoordigd zijn, zou in dit verband een oplossing kunnen brengen.

De Hoge Raad voor de Sport heeft weliswaar verdienstelijk werk geleverd op dit terrein. De problematiek is actueel in de medische en ethische commissie. Doch de plaats van dit overlegorgaan is te beperkt voor globaliserende strategieën.

De Voorzitter : Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw M. Vogels (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, dit is de vijfde maal dat ik de bespreking van de welzijnsbegroting bijwoon. Ik kan dus al een beetje terugblikken – in verwondering zelfs over het merkwaardig statisch zijn van deze begro-

ting van een bij uitstek dynamische sector.

Het Vlaamse welzijnsbeleid ontstond grotendeels door de overname van de gereglementeerde nationale welzijnssector. Die werd in feite grotendeels kritiekloos voortgezet op Vlaams niveau.

Het leeuwenaandeel van de vele miljarden die de Vlaamse Gemeenschap besteedt aan welzijnszorg gaat naar de traditionele sectoren, zoals gehandicaptenzorg, bijzondere jeugdzorg, bejaardenzorg, enzovoort.

Van zodra men focust op deze sectoren blijkt dat ook in die sectoren alles pijnlijk statisch en contant blijft. Nochtans, wie de welzijnssector kent, weet dat het aan de basis bruist van initiatief en dat er daar een permanent streven is naar meer kwaliteit en minder opvang.

Nieuwe modellen worden aangevraagd, vaak met meer garanties voor kwaliteit met minder middelen.

Men moet zich toch wel afvragen hoe het komt dat deze alternatieven, waarvan iedereen zegt dat ze zinvol zijn, geen plaats krijgen in het Vlaamse welzijnsbeleid. Dat roept toch vragen op.

De Vlaamse welzijnssector is waarschijnlijk in hetzelfde becijf ziek als de culturele sector, de gezondheidssector en zovele andere sectoren. Men zou die ziekte als volgt kunnen omschrijven : een alvast te centralistisch beleid dat op een gegeven ogenblik de ideale norm bepaalt – bij voorbeeld voor de opvang van gehandicapten. Die welomschreven normen vormen dan de basis voor de subsidie.

Hierdoor wordt een zekere uniformiteit en continuïteit gegarandeerd, wat goed is maar hiermee worden duidelijk ook belangen gecreëerd die zich organiseren en nestelen zowel in die continuïteit als in een verworven recht. Deze belangen verwoorden niet in de eerste plaats de noden van de gebruikers, maar wel deze van de beheerders die zich verenigen en de bestaande regelingen zo ver mogelijk vergrendelen via hun zuilgebonden lobbywerk. Zo komt men tot een toe-

stand waarbij onder het mom van het vrij initiatief ieder nieuw vrij initiatief onmogelijk wordt en eigenlijk beter vogelvrij initiatief kan worden genoemd.

Wil men de dynamiek van het werkveld beter vertalen naar het beleid – en dan denk ik aan initiatieven als het begeleid wonen, de thuishulp, enzovoort – dan zal men toch moeten durven vragen stellen over een aantal heilige huisjes. Zo kan men zich afvragen of er niet te veel instellingen zijn, of de huidige invulling van het beleid naar het vrije initiatief toe en waarbij de overheid de middelen totaal uit handen geeft en niet meer medebeheert, wel de juiste manier is om een optimale dynamiek te garanderen. En zo zijn er nog vragen. Wie moet eigenlijk de welzijnsmiddelen en structuren beheren of medebeheren ? Wat is de plaats van de gebruiker, van de cliënt, van de werknemer ? Hoe vrij is vandaag het vernieuwd vrij initiatief in de welzijnssector ? Heeft het nog wel levenskansen in de huidige te strak gestructureerde Vlaamse welzijnsmaatschappij ? Welk bestuursniveau – lokaal, provinciaal, regionaal – garandeert best het beleid dat de moeilijke spanning tussen continuïteit en dynamiek kan opvangen ? Hoe realiseer je een betere spreiding en planning van de voorzieningen over het hele Vlaamse land ?

Zo lang deze vragen niet in alle openheid kunnen worden gesteld, heeft het weinig zin om welzijnsconferenties te organiseren. Immers zolang blijft elk beleid een kurieren am Symptom in de marge van de kleine niet-gereglementeerde sector.

In die zin ziet onze fractie uit naar het in deze Raad aangekondigde ontzuilingsdebat dat begin volgend jaar zou moeten plaatsvinden en juist op zijn tijd komt, namelijk voor de Welzijnsconferentie. Dit debat zou moeten leiden tot het plaatsen van een aantal nieuwe politieke bakens, waarbinnen een nieuw Vlaams welzijnsbeleid kan worden uitgetekend.

Naast de grote vergrendelde broers uit de sector, zien we in deze begroting de rest van de welzijnsnoden ingevuld via een amalgaam van kleine

Vogels

kredieten op vaak niet gereglementeerde posten. Het verhaal van al die kredieten is identiek. Op een bepaald moment wordt een nood als reëel ervaren, het antwoord als zinvol en in afwachting van een reglementering wordt voorlopig een krediet ad nominatum ingeschreven. Op die manier ontstaan constant allerlei projecten die aan een globale beleidsvisie ontsnappen. Heel de sector van het maatschappelijk welzijn, sectie 56 van de begroting, is daar een groot schoolvoorbeeld van. Achteraf reglementeren maakt de zaak alleen maar moeilijker. Dat ervaart u, mijnheer de Minister, momenteel bij de pogingen die u onderneemt om de overigens zinvolle ambulante sector te reglementeren, het focus-wonen te ordenen, enzovoort. Ook daarover moet in het kader van een algemene Welzijnsconferentie eens worden nagedacht.

Ook de migrantensector kwam op dezelfde manier tot stand, gewoon als antwoord op de groter wordende integratieproblemen. Lang voor de Vlaamse Executieve haar migrantennota schreef en lang voor de Koninklijke Commissaris haar eerste rapport indiende, was het voor het bestaande migrantenwerk reeds duidelijk dat de absolute voorwaarde voor integratie het spreken van onze taal is.

En zo werden taallessen voor migranten opgezet. Voor het migrantenwerk was het ook al sedert een hele tijd duidelijk dat integratie van culturele en etnische minderheden maar een kans heeft als deze minderheden in volwaardige omstandigheden hun religie en cultuur kunnen beleven en vanuit de eigen organisatie de waardenconfrontatie met onze cultuur kunnen aangaan.

Vanuit die visie kwamen vrouwen-netwerken tot stand en werden begeleidingsdiensten opgezet. Dat wat reeds sinds jaren werd bepleit en uitgewerkt aan de basis, wordt nu bevestigd in wetenschappelijke en politieke rapporten. Integratiebeleid dringend nodig, zo klinkt het nu langs alle kanten.

Het is dan ook zonder meer onthutsend te moeten vaststellen dat de har-

de begrotingscijfers op geen enkele wijze deze unanieme wil vertalen. De Vlaamse overheid geeft dit jaar net evenveel uit aan migrantenbeleid als vorig jaar, namelijk 50 miljoen, wat nog altijd stukken minder is dan wat alleen de stad Amsterdam uitgeeft aan migranten- en integratiebeleid. De Minister zal natuurlijk opmerken dat buiten de begroting van de welzijnssector in andere sectoren inspanningen gebeuren voor de migranten. Mijn concrete vraag is : waar ? Wij hebben naar aanleiding van de bespreking van de migrantennota verschillende domeinen overlopen zoals huisvesting, onderwijs en tewerkstelling. Nergens hebben wij een versterkte inspanning gevonden. Voor 1990 beperkt alles zich tot het verderzetten van initiatieven die reeds bestonden, vaak zonder evaluatie, bijsturing en uitbreiding.

Ik denk, bij voorbeeld aan het mekaar-ontmoetend onderwijs, soms begeleid door een omzendbrief of brochure, maar ten gronde is er geen integratiebeleid tot stand gekomen. De Minister zal mij ook antwoorden dat de Executieve een zware inspanning leverde door 500 miljoen van de Sint-Catharina-boni toe te kennen aan een Fonds voor Kansarmocdc en Integratie. Helaas, ook dit is een pijnlijk verhaal. Deze 500 miljoen werd oorspronkelijk voorgesteld als een middel voor de realisatie van de migrantennota, maar ze zijn even snel onder druk van enerzijds de communalisten en anderzijds onder druk van de politieke krachtverhoudingen gebruikt voor een Algemeen Fonds voor Achtergestelden. Al de gemeenten kunnen hieruit putten op basis van projecten ingediend door een OCMW of een gemeente. De eerste voorlopige evaluatie die we hierover in de Commissie kregen, leert ons dat amper één derde van de ingediende projecten bestemd is voor integratieprojecten voor migranten.

AGALEV is het volledig eens met de stelling dat het gemeentelijk niveau het niveau is waarop samenlevingsproblemen best kunnen worden aangepakt en waar integratieprojecten moeten worden geconcretiseerd. Men getuigt echter van een valse optie voor gemeentelijke autonomie de-

ze projecten niet te laten passen in een algemene visie of ze geen concrete ondersteuning te geven. In de praktijk kan die ondersteuning niet altijd lokaal worden georganiseerd en wordt geen rekening gehouden met wat reeds bestaat of moeizaam vanuit het vrij initiatief werd opgebouwd.

Zo gebeurt het dat gemeente A een driejarig project Nederlandse lessen voor migranten opzet, terwijl gemeente B via haar OCMW een driejarig project gezondheidsvoorlichting voor migranten organiseert, terwijl C werkt aan een driejarig project voor betere integratie van de migranten op de arbeidsmarkt. Al deze initiatieven zijn beperkt in de tijd, zonder garantie dat ze na drie jaar worden omgezet in permanente structurele maatregelen. Zo organiseren sommige gemeenten initiatieven zonder rekening te houden met gelijkaardige vrije initiatieven, die vaak via vrijwillige inzet jarenlange ervaring opdeden. Soms passen de overheidsinitiatieven helemaal niet in het bestaande integratienetwerk.

Het huidige beleid wordt gekenmerkt door versnippering en tijdelijkheid. De integratie is niet gediend door nieuwe bijzondere tijdelijke projecten die nog maar eens experimenteren met migrantenwerk.

Bijzonder wraakroepend is dat het bestaande migrantenwerk op geen enkele structurele wijze betrokken is bij deze projecten. Of een bestaand project al dan niet betrokken wordt, hangt af van de goodwill van de betrokken gemeenten. En uit wat ik verneem is er nauwelijks van goodwill sprake. Alle rapporten stellen dat het aanleren van het Nederlands het organiseren van taallessen, de zelforganisatie via vrouwenwerking of de jeugdhuiswerking essentiële elementen zijn voor een integratiebeleid. Daarvoor worden echter geen extra middelen geïnvesteerd.

Dit alles maakt dat wat met deze begroting wordt gerealiseerd een aanfluiting is van wat migrantenbeleid zou moeten zijn.

De eerste voorwaarde tot een begin van beleid is dan ook de uitwerking van een structuur om aan beleid te

Mijn partij is gekant tegen elke poging tot integratie van gastarbeiders aldus de heer F. Dewinter (Vlaams Blok)

doen via de verdere uitbouw van de reeds bestaande begeleidingsdiensten en migrantenwerkorganisaties. Daarom dienden wij een amendement in dat ertoe strekt om in een eerste fase de middelen voor de migrantenorganisaties op te trekken met 50 miljoen tot 100 miljoen en deze 50 miljoen af te nemen van het Fonds voor Achtergestelden en Bestrijding van Kansarmoede. Ik wil trouwens opmerken dat, wat dit amendement betreft, wij in goed gezelschap verkeren. Ook de Koninklijke Commissaris, Mevrouw D'Hondt, stelt in haar rapport allerlei vragen over de wijze waarop de Vlaamse Executieve de voordelen van dit Fonds besteedt.

Ook inzake ons tweede amendement krijgen wij de steun van Mevrouw D'hondt – en het is niet uit haar rapport afgeschreven, want het amendement is ingediend vóór het rapport bestond – waar wij vragen dat het Fonds voor Achtergestelden en Bestrijding van Kansarmoede ook toegankelijk zou zijn voor Brussel,

waar het migrantenprobleem het probleem bij uitstek is. Het zou moeten mogelijk zijn dat Brussel, via de Vlaamse Gemeenschapscommissie, ook aanspraak kan maken op de middelen voorzien voor een beleid voor achtergestelden, kansarmoede en migranten. (*Applaus bij Agalev*)

De Voorzitter : De heer Walter Peeters heeft het woord.

De heer W. Peeters (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, collega's. Vlaams-nationalisme is niet alleen ijveren voor de zelfstandigheid van ons Vlaamse volk, is niet alleen de hervorming in de zin van de Belgische Staat door een rechtmatige herschikking van bevoegdheden en middelen binnen een staatkundig confederaal afspraakmodel.

De hervorming van de staat, het verwerven van maximaal zelfbestuur is slechts een middel voor een doel. Vlaams-nationalisme is vooral de verwezenlijking van dat doel: de inhoudelijke invulling van de eigen staatkundige structuren een beter Vlaanderen.

De Vlaamse burger ligt er inderdaad niet van wakker of Vlaanderen nu zelfstandiger wordt of niet. Hem of haar interessert vooral of hij of zij daar beter van wordt. Denken aan Vlaamse staatsvorming betekent voor de Vlaams-nationalist daarom in eerste instantie denken en werken aan een welvarender maar vooral aan een meer open, efficiënter, verdraagzamer, kortom beschaafder Vlaamse samenleving waarin de politiek ten dienste staat van de burger en van het algemeen welzijn.

Een eigen Vlaams onderwijs dat besmet zou blijken te zijn door dezelfde ziekten als dat voorheen in het Belgisch gegeven het geval was, zou de zin van de federalisering van het onderwijs zelf in vraag stellen.

Een eigen infrastructuurbeleid dat in niets zou verschillen van de verrotte Belgische wafelijzerpolitiek zou de Vlaamse politici, die omwille van deze perversie alleen reeds de federale boedelscheiding generaties lang hebben geargumenteed, compleet ongehoorbaar maken.

Een eigen Vlaams welzijns- en gezondheidsbeleid dat verder volgens de gekende Belgische – niet alleen onrechtmatige, maar vooral inefficiënte – krachtlijnen zou worden gevoerd, een beleid waarvan Vlaanderen, op het vlak van welzijn en gezondheid, niet beter wordt, zou niet beantwoorden aan dat wat Vlaanderen op dit terrein van een eigen Vlaams Parlement, van een eigen Vlaamse Regering verwacht.

Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, geachte collega's, wanneer wij het bonte Vlaamse welzijnslandschap, zoals dat binnen de beperkte bevoegdheden – geschiedkundig – van onze eigen Gemeenschap tot nog toe is ingericht, overschouwen, worden wij vooral getroffen door twee opvallende schaduwen.

Enerzijds is er de ingewikkelde en weinig doelgerichte financiering. Anderzijds, is er de opvallende, weinig overzichtelijke, vaak inefficiënte versnippering van de voorzieningen.

Beide houden trouwens met mekaar verband en zijn geschiedkundig op die wijze naast en rond mekaar gegroeid.

De gebrekkige financiering is het rechtstreeks gevolg van de hybride bevoegdheidsverdeling door de bijzondere wet op de staatsvorming, waarbij het globale welzijnsbeleid, meer bepaald de sociale zekerheid, niet als een homogeen bevoegdheidspakket aan de Gemeenschappen werd overgedragen.

Dit blijft tot gevolg hebben dat de financiële middelen tussen de Gemeenschappen nog steeds op een niet correcte wijze worden verdeeld. Het verschillend – en in vele gevallen oneigenlijk – gebruik van dezelfde wettelijke normen blijft nog steeds leiden tot belangrijke transferten naar het Franstalig landsgedeelte toe.

De opnieuw acuut wordende problematiek rond de revalidatiecentra komt dat andermaal bevestigen. Het maar niet correct gefederaliseerd geraken van het globale RSRMV en de medicalisering, de RIZIV-isering, van de sector, die zo typisch is voor het Waalse welzijnsmodel, zijn hiervoor verantwoordelijk.

W. Peeters

Bijkomende bedenking daarbij is dat van de middelen, die de Gemeenschappen daarbuiten voor hun eigen welzijnsbeleid uit de eigen begroting moeten aanwenden, één derde terugvloeit naar het centraal budget. De studie van de Koning Boudewijn-Stichting bewijst inderdaad dat de zogenoemde non-profit-sector op deze wijze voor de centrale kas een belangrijk, economisch profijt betekent. Dit gegeven versterkt dus nog de financiële scheeftrekking tussen Vlaanderen en Wallonië.

Het knelpunt van de financiering van de welzijnszorg houdt trouwens rechtstreeks verband met het tweede belangrijke knelpunt dat ons welzijnsbeleid hypothekeert: de enorme versnippering. En vice versa.

Immers, bij gebrek aan bevoegdheid inzake een eigen geïntegreerd welzijnsbeleid én bij ontstentenis van het daaraan structureel gebonden financieel instrumentarium moeten de Gemeenschappen blijvend hun toevlucht nemen tot een subsidiëringsbeleid.

Het zijn in feite enkel de componenten van dit subsidiëringsbeleid die wij in deze begroting behandelen. Ook kritiek dienaangaande betreft minder de onderlinge verhouding van de componenten dan het fragmentaire tot stand komen ervan middels wat wij de welzijnsreglementering zouden kunnen noemen. Het is juist deze welzijnsreglementering die nog steeds niet – of toch ruim onvoldoende – kadert binnen een globale welzijnsvisie.

De vier zijden van het vierkant van de welzijnsreglementering zijn erkenning, subsidiëring, rechtsbescherming en democratisering. Wanneer wij overschouwen wat zich in Vlaanderen binnen deze vier zijden concreet als welzijnslandschap aftekent, dan is het meest opvallende het duidelijk onevenwicht tussen de aandacht voor erkenning en subsidiëring enerzijds en rechtsbescherming en democratisering anderzijds.

Het is wel niet zo dat rechtsbescherming en democratisering in het ge-

heel buiten de interesse vallen. Maar van een constante bekommernis kan evenmin gesproken worden.

Het vierkant van de welzijnsreglementering is daardoor niet rechthoekig. Het wordt scheefgetrokken door de verschillende lengten van de zijden ervan. Het is niet eenvoudig gebleken er de mooie rechthoek van te maken zoals men dat had bedoeld, namelijk een welzijnsbeleid waarvan erkenning, subsidiëring, democratisering en rechtsbescherming evenwichtige componenten zijn.

Integendeel, de welzijnsreglementering heeft in grote mate bijgedragen tot de uitbouw van de gesubsidieerde vrijheid, ook in ons welzijnsbeleid: de verzuiling dus. De verzuiling is dan ook uitgegroeid tot één van de voornaamste knelpunten in onze welzijnszorg.

Ik herhaal in dit verband wat ik reeds vroeger vanop dit spreekgestoelte heb gesteld: de Volksunie wenst niet mee te doen aan het fetisjisme rond een concept verzuiling dat functioneert als zondebok. Een dergelijke mentale reductie suggereert trouwens op een al te gemakkelijke wijze de oplossing: „schaf de zuilen af en alles komt vanzelf wel in orde”. Dat is een naïeve en bovendien hoogst inadequate benadering van het verzuilings-ontzuilings-debat dat wij ons in deze Vlaamse Raad voorgenomen hebben zeer binnenkort te voeren.

De maatschappelijke discussie rond verzuiling en ontzuiling is reeds volop aan de gang en niet in het minst tussen en binnen de zuilen zelf. Zij komt op het juiste ogenblik nu wij met meer bevoegdheden en middelen kunnen werken aan de uitbouw van ons welzijn in een beter Vlaanderen. Het is daarom nodig dat de discussie sereen wordt gevoerd en dat zij op een relevante wijze het plurale maatschappelijk patroon van onze Vlaamse volksgemeenschap aan bod brengt.

Het is onze overtuiging dat globaliserend en onzindelijk spreken over verzuiling vanuit een zondebokconcept leidt tot strategieën die noodgedwongen vastlopen.

De Volksunie pleit integendeel voor een brede maatschappelijke evaluatie en een sociologische herdefiniëring van het verzuilingsverschijnsel, waardoor de kansen op bespreekbaarheid van de verzuiling, over al de levensbeschouwelijke, ideologische en partijpolitieke grenzen heen, kunnen verhoogd worden.

Dit is voor ons een dringende noodzaak, indien men de Vlaamse autonomie ten volle wil benutten en vooral indien men die verder wil doortrekken. Wij pleiten daarom voor een vernieuwde dialoog, ook en vooral in de welzijns- en gezondheidssector, over vormen van pluralisme. En gesprekken over pluralisme hebben maar zin wanneer wordt uitgegaan van gemeenschappelijke doelstellingen, zoals een originele maatschappelijke vormgeving van de Vlaamse eigenheid in verscheidenheid, ook en vooral op de markt van welzijn en geluk.

Mijnheer de Minister van Welzijn en Gezin, wij zijn ervan overtuigd dat ook vooral deze thematiek zal worden besproken op de Welzijnsconferentie die u in de lente hebt gepland. Mevrouw Vogels heeft er daarstraks trouwens ook terecht op gewezen.

Ter zake wekt deze Welzijnsconferentie dan ook heel wat verwachtingen. Wij hopen dat zij inderdaad zal leiden tot een ruime en open samenspraak, tot onbevooroordeelde analyses en tot efficiënte beleidsgerichte conclusies en niet tot contraproductieve territoriumafscherming. Onze Vlaamse Gemeenschap wacht niet op destructieve verpulvering van de zuilen, noch op wanordelijke roofofbouw van gezichtsbelemmerende tussen- en bijzuilen en -zuiltjes, maar op de ordening van zuilen tot een ons welzijnslandschap afschermend peristilium.

Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, geachte collega's, vanuit deze basisvisie zou ik kort enkele bedenkingen en opmerkingen willen formuleren betreffende de onderscheiden programma's van het Vlaamse begrotingsontwerp 1990 inzake Welzijn en Gezondheid.

De sector Bijzondere Jeugdzorg zal

W. Peeters

meer in het bijzonder, door collega Lauwers worden belicht. Wij zullen het ontwerp tot wijziging van het decreet inzake bijzondere jeugdzorg trouwens binnenkort behandelen in de Commissie.

Inzake bejaardenzorg rijzen in onze sterk verouderde, maar vooral grondig wijzigende, maatschappij drie belangrijke problemen.

Er is op de eerste plaats het enorme probleem van het steeds sterker toenemende aantal zorgenbehoevende bejaarden. Dientengevolge evolueren de rustoorden steeds meer naar verzorgingstehuizen. Het verschil in zorgenbehoefte tussen ouderlingen, die in RVT-bedden worden verzorgd en een groot aantal bejaarden, waarvoor – ook in de rustoorden – binnen de programmienormen geen RVT-bedden beschikbaar zijn, wordt kleiner en kleiner.

De ligdagprijs is echter dermate verschillend dat van een steeds groter wordende discriminatie moet worden gesproken. Wij vernemen dat ook Minister Busquin zich daar terdege van bewust is.

Het lijkt ons dan ook voor de hand liggend dat het protocolakkoord ter zake dringend moet worden herzien, vooral daar wij tegelijkertijd, ik zou bijna zeggen andt-maal, moeten vaststellen dat de Franstaligen – u hebt dat in de Commissie zelf met cijfermateriaal geobjectiveerd, mijnheer de Minister van Gezondheidsbeleid – een ruim overschot aan RVT-bedden hebben. Dat doet ons besluiten, dat ook inzake bejaardenverzorging de Franstaligen veeleer hun toevlucht nemen tot het dure en door het RIZIV vergoede ziekenhuisbed dan tot het goedkopere RVT-bed. Ook hier wijst de ongelijke toepassing van een protocolakkoord op een verschillend zorgenmodel in Vlaanderen en Wallonië. Het leidt bovendien tot financiële transferten ingevolge de ongelijke én oneigenlijke toepassing van dezelfde normen.

Een tweede probleem is dat de verzorgingssfeer rond de steeds groeiende maatschappelijke groep van inten-

sieve zorgenbehoevende hoogbejaarden zich minder en minder leent tot de opvang van valide of semi-valide bejaarden. De angstwekkende, versnellende dementering binnen de bejaardentehuizen is daar wellicht voor een groot deel het gevolg van.

Een andere, meer aangepaste, opvang van die groep bejaarden is dan een steeds belangrijke uitdaging voor onze maatschappij. Er is vooral behoefte aan meer specifieke woonvormen met soepele dienstverlening, zoals serviceflats en aan een door fiscale en financiële stimuli ondersteunde herwaardering van de opvang van bejaarden in het gezin, wat onvermijdelijk ook een uitbreiding van de thuiszorg met zich meebrengt.

Het doet ons genoeg dat zowel de Minister van Welzijn en Gezin als de Minister van Volksgezondheid zich terdege bewust zijn van deze snelle evolutie in de bejaardenpopulatie.

De aanwezigheid van bejaarden in het gezin is niet zomaar a priori een negatief element. Er zijn heel wat positieve argumenten die voor dit gegeven pleiten. Steeds meer gezinnen opteren trouwens voor deze formule. Hoevelen van ons kregen niet hun eerste geschiedenisonderwijs of maatschappijonderricht van grootvader of grootmoeder ?

In de huidige omstandigheden wordt het jonge gezin dat voor deze opvang van zijn bejaarde ouders en grootouders zelfs positief kiest, voor deze keuze niet beloond, maar integendeel bestraft. Nochtans is deze keuze voor de gemeenschap heel wat goedkoper.

Voor de kwaliteit van de zorgenverstrekking, maar ook voor de begroting zouden een aantal maatregelen in die richting dus niet alleen erg zinvol, maar ook kostenbesparend zijn.

Een derde probleem vormt de senioren-groep in de nog erg vitale en lucide derde leeftijd. Zij vertegenwoordigen een niet te onderschatten kapitaal aan kennis en ervaring. Via heel wat vrijwilligerswerk laten velen van hun de gemeenschap delen in dat kapitaal. Het is bijna steeds een proces van wederzijdse innerlijke verrij-

king. Wij pleiten niet voor subsidiëring van vrijwilligerswerk. Dit zou ingaan tegen de geest van dit werk.

Uit ervaring weten wij echter dat ingevolge het afwezig zijn van structurele hulpmiddelen heel wat nut van deze gemeenschapsdienst teloor gaat. Met weinig middelen zou het beleid aan deze lacune tegemoet kunnen komen.

Inzake gezinsbeleid stelt zich vooral het probleem van de kinderopvang. Ik verwijs naar de recente protestnota van Kind en Gezin waarover hier trouwens reeds werd gesproken. De ingevolge een aantal fiscale maatregelen recent opnieuw acuut geworden problematiek blijkt dermate evolutief dat ook de antwoorden die de Minister in de Commissie formuleerde ons niet meer afdoende lijken op het ogenblik.

Kind en Gezin beweert, ingevolge het niet krijgen van de gevraagde 142 miljoen, niet te kunnen voldoen aan de stijgende vraag naar plaatsing bij onthaalmoeders of in kinderkribben. Daartegenover zegt Kind en Gezin wél besparingen te hebben gedaan en de bijdragen van de ouders te hebben opgetrokken. Deze eenzijdige inspanning zet kwaad bloed in de sector, maar ook in de Raad van Bestuur van Kind en Gezin.

De via het IBF toegewezen 70 kinderverzorgsters en 25 maatschappelijke werkers maakten zo'n 3.000 bijkomende kinderopvangplaatsen mogelijk. Volgens Kind en Gezin zouden er echter 3.500 nodig zijn. Begin juli vroeg Kind en Gezin daarom bijkomende middelen die deels uit een herschikking van de ouderbijdragen en deels uit een verhoogde toelage van de Vlaamse Executieve zouden kunnen komen. De verhoging van de ouderbijdragen is er gekomen en zal 60 miljoen opleveren. Ook de besparingen werden gerealiseerd onder meer door het verhogen van de bezettingsnormen van de kinderkribben. Kind en Gezin stelt nu dat deze dubbele eenzijdige inspanningen slechts verdedigbaar is wanneer ook de overheid meer middelen ter beschikking stelt.

In het licht van deze gewijzigde gege-

W. Peeters

vens zouden wij graag een antwoord van de Minister vernemen.

Aansluitend bij de problematiek inzake kinderopvang willen wij echter ook wijzen op de belangrijke maatschappelijke dienstverlening vanwege deze moeders, die positief kiezen voor de onbezoldigde opvoeding van hun eigen kind. De vraag kan worden gesteld of zij geen recht hebben op een minstens evenwaardige tegemoetkoming voor hun inzet voor een taak, die door andere aan de dienstverlening door de gemeenschap wordt toevertrouwd.

De sociaal-pedagogische toelage wordt in die zin nog steeds door velen bepleit. Ingevolge budgettaire beperkingen is hiervoor echter helemaal geen ruimte. —

Onder sectie 53. Gezinsangelegenheden, blijft ook een artikel pro memorie 33.04.53. normalisatietoelage, toelage aan gezinnen waarvan het normaal inkomen door de sociale gevolgen van de repressie en epuratie lager ligt dan het bestaansminimum en/of door de herschikkingen van de repressiewet en de administratieve epuratie in sterke mate werd verminderd.

Wij hebben een voorstel van decreet tot oprichting van dergelijk Sociaal Fonds. Het werd door de Voorzitter van de Vlaamse Raad naar de Raad van State verstuurd.

Wij rekenen erop dat zeer binnenkort deze Raad zich over de oprichting bij decreet van een dergelijk Fonds zal kunnen uitspreken. Het zal de Vlaamse Gemeenschap de kans geven tegemoet te komen aan de meest schrijnende, nog steeds voortdurende gevolgen van de repressie zonder maat en zonder einde. Het nationale Parlement is daar tot op dit ogenblik nog steeds niet toe bereid.

Wij zijn ervan overtuigd dat de Vlaamse Gemeenschap wél deze bladzijde in de vooral voor Vlaanderen zo pijnlijke naoorlogse geschiedenis wil omdraaien en dat de Vlaamse Raad dit voorstel van decreet dan ook zal goedkeuren.

Inzake gehandicaptenzorg blijft de financiering van de revalidatiecentra en van de beschutte werkplaatsen een onoverkomelijk probleem. De hybride overheveling van de bevoegdheden en de financiële middelen van het RSRMV naar de Gemeenschappen enerzijds en het uitblijven van een decreet inzake de oprichting van een Vlaams Fonds tot Sociale Integratie van personen met een handicap anderzijds, zorgen in beide sectoren van de gehandicaptenzorg voor ronduit chaotische toestanden.

Mijnheer de Minister, de dringende vraag aan de Raad van State van spoedadvies over het ontwerp van decreet houdende de oprichting van het Vlaams Fonds geeft geen antwoord op de huidige reële nood situatie, die zich momenteel zowel voor de revalidatiecentra als voor de beschutte werkplaatsen voordoet.

De revalidatie van vele duizenden gehandicapten dreigt vitaal te worden beknot. De baan van meer dan 12.000 mensen is bedreigd en meer dan 4.000 van onze meest-kansarmen hoeven voorlopig geen hoop op een job in een beschutte werkplaats te koesteren.

Mijnheer de Minister, wij hadden niet de gelegenheid u hierover in de Commissie te ondervragen. Welke zijn uw plannen en uw budgettaire mogelijkheden voor de onmiddellijke toekomst om het beleidsvacuüm in deze toch wel zeer belangrijke sector, in afwachting van een definitieve regeling binnen een Vlaams Fonds, voorlopig op een redelijke wijze in te vullen ?

Wat de sectie Maatschappelijk Welzijn betreft enkele bemerkings inzake de kansarmoedebestrijding en het migrantenbeleid. Wij hebben de migrantennota van de Vlaamse Executieve in de Commissie uitvoerig behandeld en getoetst aan de verschillende beleidsraakvlakken met de diverse betrokken Vlaamse Ministers van Onderwijs, Arbeid en Tewerkstelling en Huisvesting, evenals aan de beleidsvoorstellen van de Koninklijke Commissaris.

Deze migrantennota zal uitvoerig in de Raad worden behandeld en ter goedkeuring worden voorgelegd.

Wij wensen op dit debat ten gronde, dat trouwens ook in het nationaal Parlement zal worden gevoerd, thans niet vooruit te lopen. Alleen wil ik opmerken dat de projectmatige aanwending van de door uw Kabinet, mijnheer de Minister, aan de gemeenten en de OCMW's in het kader van de strijd tegen de kansarmoede toegekende tussenkomsten, in vele gevallen heel wat vragen oproept.

Mijnheer de Minister, de aanwending van de door uw Kabinet toebedeelde kansarmoedegelden voor louter migrantenprojecten, betekent in de meeste gevallen een positieve discriminatie ten aanzien van de eigen kansarmen, dus een nieuwe tolerantiedrempel. Wij zien dat dit in vele gemeenten — wellicht met goede bedoelingen — het geval is.

Wij zouden u daarvoor willen waarschuwen. Begeleiding van gemeenten en OCMW's lijkt ons dringend noodzakelijk. Het effect zou immers wel eens geheel omgekeerd kunnen zijn dan datgene wat eigenlijk was bedoeld.

Wat tenslotte het gezondheidsbeleid betreft, zal ik mij in hoofdzaak beperken tot de problematiek van de psychiatrie. In het protocol tussen de centrale Minister en de Gemeenschapsministers bevoegd voor het Gezondheidsbeleid, is opmerkelijk veel aandacht besteed aan de psychiatrie. Binnen de psychiatrie zijn heel wat evoluties op gang gebracht. Dat is u wellicht, zelfs na uw rondgang in de diverse psychiatrische instellingen, niet bekend.

Er wordt tegenwoordig op een andere manier over psychiatrie gedacht dan vroeger. Voor een belangrijk aantal van vroegere zogenaamde psychiatrische patiënten wordt een alternatieve opvang als meer aangepast en zelfs als medisch efficiënter beschouwd. Er zijn geen Rosalie Niemand's meer.

De psychiatrische ziekenhuizen worden dan ook meer en meer voor kleinere, maar meer specifieke groepen opgevat. Zowel de gewijzigde, meer specifieke, psychiatrische ziekenhuisopvang als de groeiende alternatieve geesteszorg zijn twee verschillende

W. Peeters

types gezondheidszorg die, echter zo nauw in elkaar passen dat zij om een coherent beleid vragen.

De psychiatrische ziekenhuizen hebben, vanuit deze visie, steeds aangedrongen op voldoende continuïteit in het beleid. Wij onderschrijven hun standpunt dat nieuwe maatregelen moeten uitgaan van de opties van de jaren zeventig zodat het waardevol beleidswerk, dat toen werd ingezet, ook voltooid wordt in een eigentijdse en geïntegreerde preventieve en curatieve geestelijke gezondheidszorg. Alleen voor de chronische psychiatrische patiënt bood dat kader tot hertoe geen oplossing.

Het protocol biedt nu wel een kader waarbinnen aan **deze** problematiek kan tegemoet gekomen worden. Alles zal echter afhangen van de wijze waarop het akkoord zal worden **uit**gevoerd. Het is inderdaad beleidsmatig onaanvaardbaar dat men 650 miljoen bespaart door de lineaire afschaffing van een aantal bedden, zeker wanneer hierdoor in hoofdzaak Vlaamse psychiatrische instellingen getroffen worden.

De intramurale psychiatrie is trouwens om een aantal historische redenen veel sterker uitgebouwd in Vlaanderen dan in Wallonië. Bovendien dient in de psychiatrische intramurale sector prioritair tegemoet gekomen worden aan een aantal niet langer toelaatbare toestanden, vooral dan in de psychogeriatric, waarvan u zich ter plaatse hebt kunnen vergewissen. Er dient absolute voorrang gegeven te worden aan de herconditionering van een aantal psychiatrische klinieken.

Naast en tegelijk met het prioritair wegwerken van de achterstand van bouw- en verbouwingswerken in de sector en de absolute voorrang, die moet gegeven worden aan de aanpassing van de verouderde infrastructuur aan de vernieuwde therapeutische inzichten, moet men bovendien oog hebben voor deerschikking van de bestaande bedden tot alternatieve vormen van geestelijke gezondheidszorg.

Het is niet aanvaardbaar dat de centrale Regering besparingen zou doen in de psychiatrische klinieken door de kosten af te wentelen in hoofdzaak op de Vlaamse Gemeenschap, die morgen degenen die men uit de psychiatrie zet, zal moeten opvangen, terwijl zij daarvoor de geldmiddelen niet heeft.

Via het protocolakkoord werden een aantal verschuivingen, een aantal interne compensaties bedongen, zodat een deel van de opbrengst van de besparingen op centraal niveau verschoven wordt naar de Gemeenschappen.

In het protocol evalueren wij **de** taakomschrijving van het psychiatrisch ziekenhuis als positief. Minister Busquin heeft echter tot nog toe nog steeds geen initiatief genomen om de zorgregistratie in de psychiatrie uit te bouwen tot een beleidsinstrument, zodat betrouwbare maatstaven ontbreken om de zorgbehoefte aan te duiden. Het is een lacune in het protocol die dringend moet worden opgevuld.

Een versneld afbouwproces van de psychiatrische ziekenhuisbedden tot op het programmaniveau kan slechts op voorwaarde dat meer en verschillende soorten voorzieningen voor chronische gestabiliseerde patiënten – zoals beschermd wonen en psychiatrische verzorgingsbedden – even versneld worden uitgebouwd.

Het protocol voorziet in deze mogelijkheid. De tekst van het akkoord wekt echter de indruk dat na afloop van de hele reconversieprocedure de totale zorgverleningscapaciteit, met inbegrip van huizen voor beschermd wonen en PVT's, zou kunnen worden samengedrukt binnen het totale aantal geprogrammeerde ziekenhuisbedden.

Ook de zopas in de Kamer goedgekeurde artikelen 107 en 108 van **de** programmawet geven ter **zake** onvoldoende duidelijkheid.

Mijnheer de Minister, kunt u hierover duidelijkheid brengen? Welke ontwikkeling mag hier verwacht worden? Zolang dit niet duidelijk is lijkt het ons zeer voorbarig om de huidige

programmatiecriteria – in welke zin **ook** – aan te passen, zonder een voorafgaandelijke wetenschappelijke studie betreffende de huidige ziekenhuispopulatie en de bestaande zorgenbehoeften.

De problematiek van **afbouw en** herstructurering wordt bovendien doorkruist door het feit dat nog steeds ongeveer 3.000 volwassen mentaal gehandicapten in psychiatrische ziekenhuizen verblijven omdat er voor hen geen plaats is in geëigende voorzieningen van het Fonds 81.

In het protocol is er geen akkoord inzake de uitbouw van verzorgingsbedden met uitdovend karakter, waar patiënten worden opgevangen met een gemiddelde leeftijd van **on** en nabij de vijftig jaar en voor wie opvang in tussenvoorzieningen niet mogelijk is.

Ook hier bracht de programmawet, zelfs na de vragen die wij aan de Staatssecretaris stelden, geen duidelijkheid.

Mijnheer de Minister, mogen wij **var** u vernemen of u aan dit probleem een oplossing kan **geven**?

Mijnheer de Minister, **nog** een laatste paar **bemerkingen** aangaande **de** PVT's. Mijn eerste **bemerking** betreft de verhoging van de persoonlijke **bij**drage van de patiënt. Indien de PVT's op een **gelijkwaardige** wijze **zouden** gefinancierd worden als de RVT's zou dat voor 60 procent van de chronische psychiatrische patiënten betekenen dat zij niet zelf hun verblijf in een psychiatrische verzorgingsafdeling kunnen betalen met hun huidig sociaal inkomen.

Mijn tweede **bemerking** betreft de personeelsomkadering. Sommige personeelsleden zullen van een ziekenhuis plots in een niet-ziemenhuisvoorziening (PVT) tewerkgesteld worden. Het forfait voor de financiering van de PVT's moet bijgevolg van die aard zijn dat de loon- en arbeidsvoorwaarden gelijk blijven, zoniet dreigt ook hier een enorm sociaal probleem.

Mijnheer de Minister, mag ik ook hierop van u een antwoord verwachten?

W. Peeters

Mijnheer de Vlaamse Minister van Volksgezondheid, thans kom ik tot een laatste bemerking.

Vorige week vernamen wij langs de media dat u een ontwerp van richtnota klaar hebt in verband met de intimiteit en ongewenste zwangerschap.

Ingevolge de vraag van de heer Van der Sande, gesteld naar aanleiding van de centra voor anti-conceptiva, waarop de heer Lenssens trouwens heeft geantwoord, heb ik duidelijk mijn standpunt en dat van de Volksunie weergegeven.

Wij zijn het ter zake roerend met u eens. Het maatschappelijk probleem dat de abortuspraktijk – ook in Vlaanderen – stelt, zullen wij inderdaad niet oplossen met een strafwetgeving. De oplossing> het bouwen aan een andere maatschappij.

Gedurende mijn jarenlange ervaring als vertrouwensarts had ik vele keren de voldoening raadgever te mogen zijn van jonge meisjes en vrouwen, die in radeloze paniek de positieve apotheektest op mijn raadpleging bevestigd zagen. Geduldig luisteren, problemen tot hun ware proporties herleiden, empathie, begrip en adequate praktische raadgevingen, ik heb er zoveel zwangerschappen mee kunnen redden.

Tegelijk echter denk ik aan de vele tientallen meisjes en vrouwen, die ik op mijn spreekuur zie met een verwijf van een Nederlandse abortuskliniek voor nacontrole. Het is zo dikwijls het triestig en hortend verhaal van menselijk leed, van angst, van schuld, van onweerstaanbare sociale druk. Ik heb zo vaak het trieste gevoel, het besef dat vele dingen kunnen worden vermeden. Waarom kwamen zij niet voordien ?

Het zal u dus niet verwonderen, mijnheer de Minister, dat wij werken aan een voorstel van decreet tot organisatie van de dienstverlening aan vrouwen met zwangerschapsproblemen, in dezelfde zin zoals u in uw richtnota hebt aangetoond. Het is ons alleen nog niet voldoende duidelijk welke de beste weg is. Directe hulpverlening vanuit specifieke een-

tra zoals de VBOK-centra in Nederland, ofwel een betere, een degelijkere onderbouw en uitbouw van de reeds geruime tijd waardevol werk leverende vertrouwensartsencentra.

Het is even essentieel dat hierbij tegelijk wordt gewerkt aan een meer diepgaande en integrale opvoeding tot relatievorming en -beleving in de scholen. Seksuele opvoeding is wat meer dan anticonceptie. Kan hieraan, mijnheer de Minister, via het medisch schooltoezicht niet dringend wat worden gedaan ? Op lange termijn kan dit misschien gebeuren via overleg met de Minister van Onderwijs.

Mijnheer de Minister, dat behoort vooral tot onze essentiële opdracht als mandaatdragers van het Vlaamse volk : opnieuw een maatschappelijke context creëren waarin kinderen krijgen de natuurlijke bekroning is van de meest intieme beleving van de menselijke relatie, de maatschappelijke context van een nieuw en een beter Vlaanderen. (*Applaus*) (*Samspraak op verschillende banken*)

De Voorzitter : De heer Dewinter heeft het woord.

De heer F. Dewinter (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, de sector Welzijn en Gezondheid kan op een budget rekenen van 5,9 procent van het totaal van de uitgavenbegroting 1990. Qua omvang van de uitgaven neemt welzijn en gezondheid de vierde plaats in na onderwijs, binnenlandse zaken, werkgelegenheid en economie. Het is dus een belangrijke begroting. Het is een beleidsdocument waaruit blijkt dat de prioriteiten, voor wat betreft de sector welzijn en gezondheid, niet wezenlijk zijn veranderd ten opzichte van de vorige jaren. Dat betekent dus ook dat de kritiek, die wij hier de voorbije jaren hebben geuit, nog steeds geldt.

Het valt op, mijnheer de Minister, dat opnieuw veel aandacht werd besteed aan de zogenaamde migrantensector. Dat betekent echter niet dat achter de verschillende initiatieven die u wenst te nemen en vooral wenst te subsidiëren een concreet beleid waar te nemen valt. Het blijft kurieren am Symptom. Men subsidieert al-

lerlei losstaande initiatieven, teveel om op te noemen, zonder dat u die initiatieven stuurt, zonder dat u ze coördineert en zonder dat u zelf een initiatief ter zake neemt.

Voor het migrantenbeleid worden opnieuw enkele tientallen miljoenen uitgetrokken. Verschillende Leden van de Raad heb ik horen verklaren dat het slechts om een peulschil gaat. Dat werd ook vorige jaren meermaals vanuit de verschillende fracties gezegd. Ik ben het daarmee niet eens. Hoewel ook ik van oordeel ben dat het onmogelijk is een homogeen en afgelijnd gastarbeidersbeleid te voeren met zo'n beperkte middelen.

U merkt op dat ik spreek over gastarbeidersbeleid en niet over een migrantenbeleid. Het is wraakroepend dat men de jongste tijd steeds spreekt over een migrantenbeleid. Het gaat hier wél degelijk over een gastarbeidersbeleid. Wij mogen niet bang zijn van dit woord. Het herleidt de problematiek tot zijn ware proporties. Het zijn arbeiders die hier gedurende een bepaalde afgelijnde periode te gast zijn. In mijn ogen zijn liet geen migranten. Dat mag voor eens en voor altijd duidelijk worden gesteld.

Hoc dan ook, het is onmogelijk om met de kleine som die u ter beschikking stelt een afgelijnd en homogeen beleid te voeren.

Dat de middelen die voor het gastarbeidersbeleid ter beschikking worden gesteld zo miniem zijn bewijst dat men niet echt bereid is om aan deze problematiek concreet iets te doen.

Minister J. Lenssens : Pleit u nu voor een migrantenbeleid zoals geconcipteerd in de beleidsnota van de Vlaamse Executieve ? Of, zegt u nu dat de migranten moeten worden uitgezonden ? U moet niet dubbelzinnig zijn. U moet niet enerzijds de integratie afwijzen en anderzijds komen zeggen dat er te weinig middelen in de begroting zijn ingeschreven. Dat is tegenstrijdig.

De heer F. Dewinter : Ik zeg dat u geen integratiebeleid kunt voeren met de middelen die u nu ter beschikking stelt. U kan geen afgelijnd en

Dewinter

homogeen beleid voeren met de enkele tientallen miljoenen waarover u beschikt.

Minister J. Lenssens : U pleit dus voor meer middelen ?

De heer F. Dewinter : Dat is niet waar, mijnheer de Minister. Wij stellen alleen vast. Wij zijn en blijven tegenstanders van de integratie van de niet-Europese vreemdelingen in onze gemeenschap. Wij blijven tegenstanders van om het even welk integratiebeleid. Alleen stel ik vast dat er zelfs voor het integratiebeleid, waarvoor men altijd pleit, niet de politieke wil aanwezig is om voldoende middelen ter beschikking te stellen. Dat is de enige vaststelling die ik doe. Dat verandert niets aan ons standpunt dat wij tegenstanders blijven van om het even welk integratiebeleid. Dat moet zeer duidelijk zijn. *(Opmerking van de heer Denys)*

Wij zijn tegenstanders van het integratiebeleid, mijnheer Denys. Die discussie hebben wij al verschillende malen gevoerd en zullen we in de toekomst nog moeten voeren. Wij zijn en blijven tegenstanders van de integratie en wij zijn en blijven voorstanders van de begeleide terugkeer van het overgrote deel der niet-Europese vreemdelingen naar hun land van herkomst.

De heer A. Denys : Een gedwongen begeleide terugkeer ?

De heer F. Dewinter : Een gedwongen en dus begeleide terugkeer, dat heeft u goed verstaan. De voorstellen die de PVV naar voren schuift zijn niet realistisch. U weet dat. Met alleen maar een vrijblijvende, niet verplichte terugkeerprijs, keert niemand terug.

De heer A. Denys : Wanneer u de conclusies zou hebben gelezen dan zou u hebben opgemerkt dat het reintegratiebeleid op vrijwillige, maar gestimuleerde basis in Nederland wel succes heeft gekend.

De heer F. Dewinter : In België zijn er wel geteld 630 personen teruggekeerd naar aanleiding van de premie Gol. U weigert dat in te zien. Gol

was weliswaar een Franstalig, maar toch een liberaal Minister. Het beleid waarmee u nu uitpakt is niet origineel. Zelfs de getallen zijn niet eens geïndexeerd. Het gaat om 400.000 frank plus 30.000 frank per kind dat mee terugkeert. Dat zijn net dezelfde bedragen als enkele jaren geleden.

De heer A. Denys : U moet volledigheidshalve toegeven dat wat de PVV nu voorstelt iets totaal anders is dan destijds de wet Gol suggereerde.

De heer F. Dewinter : Ik geef toe dat u inderdaad een aantal projecten wil opstarten in de landen van herkomst, om daar de reïntegratie mogelijk te maken. Dat is een goed voorstel, vermits het precies hetzelfde is als wat wij reeds jaren voorstellen. Dus kan dat niet slecht zijn. Proficiat, dat u heeft ingezien dat het Vlaams Blok ter zake een aantal positieve voorstellen heeft. Ik hoop dat de rest van de politieke partijen ons voorbeeld zullen volgen.

Ik kan mij evenwel niet van de indruk ontdoen dat de PVV enkel op een goedkope manier stemmen wil ronspelen. *(Geroep - gelach)* U heeft immers ingezien dat het Vlaams Blok succes oogst met haar politiek programma ter zake. U neemt een paar puntjes over, zonder de globaliteit te willen inzien.

De heer A. Denys : Wanneer u zegt dat wij inzake integratie hetzelfde willen als het Vlaams Blok, dient u toch...

De heer F. Dewinter : Een paar puntjes maar, niet het hele beleid.

De heer A. Denys : Het fundamentele verschil met uw voorstel is dat naar ons gevoel het uwe niet kan werken. Een gedwongen begeleide terugkeer kan niets anders betekenen dan een gedwongen deportatie.

De heer F. Dewinter : Wie spreekt van deportatie ?

De heer A. Denys : Op welke wijze zal u een gedwongen terugkeer concreet organiseren ?

De heer F. Dewinter : Mijnheer Denys, ik zal u ter zake een exemplaar geven van een boek dat wij daarover hebben geschreven.

De heer A. Denys : Zeg eenvoudig; op welke wijze u dat zal concretiseren.

De heer F. Dewinter : Wij zullen daar dieper op ingaan in de maand januari wanneer in de Kamer het debat over het rapport van mevrouw D'hondt wordt gehouden. *(Onderbreking door de heer Denys)*

Ik heb thans 30 minuten tijd om commentaar te geven bij de begroting, maar niet om het terugkeerplan van het Vlaams Blok van A tot Z uit te leggen. Te gepasten tijde wil ik dat wel doen, wanneer die materie hier aan de orde wordt gesteld. Dan zal u ook zien dat wat wij voorstellen wel degelijk kan werken, indien – en dat is het enige wat nodig is bij de traditionele partijen – de politieke moed aanwezig is. *(Twistgesprekken, geroep)*

De heer A. Denys : Wat u wilt heeft u uitstekend geïllustreerd door uw houden tot aanmoediging van liet dragen van de tsjador en het oprichten van de islamitische school. U wilt de apartheid bevestigen. U wil de spanningen nog groter maken, door te zeggen dat mensen migranten nauwlijzen met „zie ze daar lopen”.

De heer F. Dewinter : Wat u daar zegt is absurd. Het is schandelijk dat u dit soort dingen hier komt vertellen goed wetend dat het volledig anders is, omwille van het feit dat het Vlaams Blok als volksnationalisten, van mening is dat ieder volk het recht heeft op het behoud van zijn eigenheid. Wij zijn tegen liet anti-Vlaams racisme, dat u hier allemaal samen continu tentoon spreidt. Dat is de realiteit. Wij pleiten voor het behoud van ieders cultuur, maar niet voor het behoud van één cultuur ten koste van een ander. Ieder heeft recht op zijn eigen cultuur in zijn eigen land. Dat is de realiteit.

De heer A. Denys : Weliswaar om verschillende redenen, maar u staat compleet op dezelfde golflengte. Om verschillende redenen pleit u voor dezelfde situaties.

De heer F. Dewinter : Wij zeggen dat zij hun cultuur moeten kunnen behouden omdat anders de terugkeer

Dewinter

bij de tweede en derde generatie onmogelijk zou zijn. En dan wordt onze bevolking opgezadeld met een groep mensen, niet alleen in ons land maar in heel West-Europa, die zullen verpauperen en in de marginaliteit terecht komen, wat nu reeds het geval is bij de tweede en de derde generatie.

De **heer W. Luyten** : Eén zaak heeft u niet begrepen. Wanneer u ons beschuldigt van anti-Vlaams racisme kan ik dat duidelijk weerleggen. Ik ben door iedereen aanvaard en ik ben een afstammeling van Spaanse soldeniers. (*Gelach*)

De heer F. Dewinter : Mijnheer Luyten, het is een goeie gewoonte dat u er als historicus het verleden van ons land bij te pas brengt. Wanneer ik spreek over anti-Vlaams racisme moeten wij niet eens teruggaan in de geschiedenis, wij kunnen dat bijna in dit halfroond meemaken.

Het Fonds Van den Bossche-Lenssens is een concreet voorbeeld van positieve discriminatie. Inzake de kansarmoede in dit land zeggen wij : geef eerst en vooral kansen aan onze eigen mensen en in tweede instantie aan diegenen die niet tot ons volk behoren. Dat is wat wij voorstellen. (*Onderbreking door de heer Van Rompuy*)

Aan de kansarmoede wordt 2,270 miljard frank besteed via allerlei projecten. Tachtig procent van deze gelden zullen gaan naar projecten, die enkel en alleen de integratie – wat dat met kansarmoede te maken heeft is mij een raadsel – van de Noord-afrikaanse vreemdelingen in dit land zullen bespoedigen. Dat noem ik anti-Vlaams racisme omdat u weigert de kansarmoede, die enorm groot is bij ons eigen volk, onder ogen te zien en daaraan concreet iets te doen. Dat is de realiteit en dat is schandalig. (*Onderbreking door de heer Van Rompuy*)

Mijnheer Van Rompuy ga de cijfers na. Ik heb deze cijfers in het verslag gevonden en dat heeft u – hopelijk – toch ook gelezen.

De heer E. Van Rompuy : Welk verslag ?

De heer F. Dewinter : Het verslag van de Commissie. (*Onderbrekingen door de heer Luyten en de heer Van Rompuy*)

De voorstellen van de Koninklijke Commissaris voor de migranten, Mevr. Paula D'hondt, die zich net als zovelen hier opwerpt als de beschermengel van al wat zich politiek vluchteling, gastarbeider of migrant noemt, blijken nog steeds geen rechtstreekse gevolgen op uw beleid te hebben. Ik neem aan dat zulks volgend jaar wel het geval zal zijn.

Wellicht zal Mevrouw D'hondt tegen die tijd een prijsetiket – wat zij nu angstvallig vermijdt – aan al haar anti-Vlaamse en anti-volkse voorstellen hebben gehangen. U weet dat wij het met Mevr. D'hondt helemaal niet eens zijn, omdat zij enkel pleit voor de integratie van de vreemdelingen in onze gemeenschap. U weet dat wij ter zake een meer realistisch alternatief voorstellen. met name de begeleide gedwongen terugkeer van de niet-Europese vreemdelingen naar hun land van herkomst.

Mijnheer de Minister, dat u één en ander zal anticiperen neem ik aan. U zal ook zelf moeten berekenen wat de realisatie van die voorstellen aan de Vlaamse Gemeenschap zal kosten en welke de implicaties daarvan zullen zijn op de begroting.

In hoeverre heeft u hiermee reeds rekening gehouden ? Hoe zal het geld ter beschikking worden gesteld om deze voorstellen te realiseren ?

Geachte heer Voorzitter, mijn collega Annemans diende hier op deze tribune deze ochtend om 10 uur een uiteenzetting te houden. Hij woonde tevens de gemeenteraad van Linkebeek om 8 uur deze morgen bij. Hoewel hij graag Minister Van den Bossche geïnterpelleerd had over het fameuze Fonds Van den Bossche-Lenssens, heeft hij daartoe niet de kans gekregen. aangezien hij deze voormiddag door de Rijkswacht in een cel werd opgesloten. Ik betreur dat.

Ik dacht nochtans dat in dit land de scheiding der machten van toepassing was en dat de onschendbaarheid van de Parlementsleden gedeeltelijk diende om er voor te zorgen dat de parlementariërs ongestoord hun mandaat zouden kunnen uitoefenen. (*Onderbreking door de heer Denys*)

Dat is niet waar, mijnheer Denys. De Minister moet ingrijpen, maar wij niet. U zal het toch met mij moeten eens zijn dat wij reeds jaren stellen dat in bepaalde faciliteitengemeenten de wet wordt overtreden. Wanneer ik vaststel dat, wanneer wij dit aanklagen, wij daarvoor telkens opnieuw in de cel worden opgesloten, heb ik daar toch mijn bedenkingen over.

Wij hebben het dus over het Bijzonder Fonds Kansarmoede. dat staat ingeschreven op de begroting van de Minister van Binnenlandse Zaken. Gezien de mogelijkheid daartoe zich nog niet heeft aangeboden, zal ik deze zaak nu even behandelen.

Het is opvallend dat dit Fonds niet onder de auspiciën van Minister Lenssens is tot stand gekomen. maar ingeschreven staat op de begroting van de Minister van Binnenlandse Zaken. Misschien heeft dat te maken met het feit dat de Minister van Binnenlandse Zaken tot de socialistische partij behoort. Het is immers zo dat het voorstel tot oprichting van dit Fonds uitgaat van de voorzitter van de socialistische partij. Wellicht verkoos men dan ook een socialistisch beheer.

Minister Lenssens beschikt ter zake ook over – weliswaar minder belangrijke – kredieten. Graag zou ik van hem dan ook een overzicht krijgen aangaande de besteding van deze fondsen.

Minister J. Lenssens : Spreekt u van het bedrag van 1.7 miljard ingeschreven op de begroting van Binnenlandse Zaken ?

De heer F. Dewinter : Inderdaad.

Volgens ons is de Minister van Welzijn en Gezin. maar niet de Minister van Binnenlandse Aangelegenheden, verantwoordelijk voor de besteding van het Kansarmoedefonds. Dat is een eerste reden voor ons symbolisch

Dewinter

protest. Deze gelden werden immers, om allerhande achterbakse politieke redenen, op de verkeerde begroting ingeschreven. Een tweede reden tot protest heeft te maken met het feit dat onze collega, de heer Annemans, zoals ik reeds uitlegde verhinderd werd hier vanmorgen aanwezig te zijn.

Mijnheer de Minister, graag ontvingen wij van u een overzicht van de wijze waarop deze fondsen worden aangewend.

Een volgende opmerking ter zake gaat over de criteria waaronder deze gelden werden besteed aan de gemeentebesturen. Dit gebeurde op een slechte manier. Er werden immers gelden overgemaakt aan gemeenten die daar helemaal geen behoefte aan hadden en die niet eens weten wat ermee aan te vangen. Om de fondsen toch maar te ontvangen, moeten zij dan in alle haast een project te baat nemen. Dat zijn volgens mij onhebbelijke praktijken. Op die wijze wordt het geld over de balk gegooid in plaats van het op een interessante manier te besteden.

De Voorzitter : Mevrouw Tyberghien-Vandenbussche heeft het woord.

Mevrouw M. Tyberghien-Vandenbussche (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, via de bespreking van de begroting van Volksgezondheid en Welzijn wil ik, in opvolging van mijn betoog in de Senaat, nogmaals uw aandacht vragen voor het reële voorkomingsbeleid dat wij van van Vlaamse Executieve verwachten.

Wellicht zal het de heer Denys verheugen dat een CVP-verkozene dit nogmaals benadrukt. *(Onderbreking door de heer Denys)*

Mijnheer Denys, mag ik u herinneren aan het feit dat het preventiebeleid meer inhoudt dan louter het woordje condoom.

De heer A. Denys : Mevrouw Tyberghien, de CVP heeft in alle haast een oplossing willen zoeken voor een ander probleem.

Mevrouw M. Tyberghien-Vandenbussche : Ik hoop dat men binnen de Vlaamse Raad begrijpt dat het preventiebeleid veel meer inhoudt dan het vernoemen van het woord condoom.

Wij gaan u trouwens een tabel bezorgen van de reeds genomen initiatieven.

Het debat in de Senaat rond het wetsvoorstel van mevrouw Herman-Michielsen heeft duidelijk aangetoond dat het probleem van de zwangerschapsafbreking niet kan worden opgelost door de strafwet alleen.

De bepalingen in het strafwetboek veranderen weinig aan de schrijnende realiteit van het veel te hoge aantal abortussen in onze samenleving.

Abortus stelt maatschappelijk een probleem, zowel van de lichamelijke als van de geestelijke volksgezondheid. Het voorkomen van ongewenste zwangerschap is daarin één belangrijk element. Het opnemen van de persoonlijke verantwoordelijkheid, zowel door mannen als door vrouwen, bij intieme contacten is een even belangrijk element. De eventuele gevolgen van beide elementen gaan echter niet alleen de persoon aan maar ook de maatschappij. Deze maatschappelijke gevolgen zijn ook een verantwoordelijkheid van het beleid ter zake.

De tabellen van onderzoek naar de redenen voor abortusaanvragen zijn onvoldoende bekend, want daarin stellen we vast bij Vekemans en Dohmen dat in meer dan de helft van de vrouwen geen of een weinig betrouwbare anticonceptieve methode gebruikten. Het is ook niet voldoende bekend dat twee derden van de vrouwen die abortus vragen, economische, sociale of psychische redenen aanvoeren.

De heer A. Denys : De heer Van der Sande haalde een enquête aan, die aantoonde dat 88 procent van de personen die voor het eerst seksuele betrekkingen hebben, geen voorbehoedsmiddelen gebruiken. Dit stelt men nu vast, nadat de CVP gedurende tien jaar de verantwoordelijkheid droeg inzake onderwijs en inzake volksgezondheid.

Mevrouw M. Tyberghien-Vandenbussche : Mijnheer Denys, dat bewijst dat wij nog steeds niet te laat zijn. Trouwens, voor zo'n aangelegenheid worden de acties nooit te laat gevoerd. Wellicht bent u daarom ook tevreden over het feit dat wij dat hier prioritair stellen. Deze vaststelling maakt een aantal opdrachten in het beleid bijzonder prangend. Initiatieven moeten prioritair worden uitgewerkt om deze ongewenste zwangerschappen te voorkomen.

Mag ik u vragen, heren Ministers, om op het niveau van de Vlaamse Executieve en op het niveau van uw eigen bevoegdheden een aantal beleidsmaatregelen te overwegen om aan deze fundamentele oorzaken van abortus provocatus te sleutelen.

Het is hoogtijd om een sterk gericht voorkomingsbeleid te voeren. Het is de taak van de overheid meer in het bijzonder van de Minister van Volksgezondheid, naast de Minister van Welzijnzorg daadwerkelijk op te treden. Ook de Minister van Onderwijs zal ik daarover ondervragen tijdens dit begrotingsdebat.

Een aantal modieuze, maar daarom niet minder schrijnende problemen hebben de jongste jaren de aandacht getrokken van de beleidsvoerders en van de publieke opinie. AIDS is hiervan het meest in het oog springend voorbeeld. Er werd daarover vannamiddag reeds voldoende gesproken.

Ik heb de indruk dat de problematiek inzake AIDS en inzake abortus provocatus op een of andere manier te maken heeft met menselijk gedrag, dat tot de essentie van ons mens zijn behoort. Misschien zou hier ook beleidsmatig een verband kunnen worden gelegd om vooral de jongeren op dit terrein mogelijkheden aan te reiken tot een waardevolle seksualiteitsbeleving.

Dit zal een bijkomende belasting betekenen voor het te klein krediet op sectie 53, dus voor de 48 miljoen die de Minister van Volksgezondheid daarvoor ter beschikking heeft.

De 55 miljoen, van sectie 59 die onder de bevoegdheid van Minister Lenssens ressorteert, zou moeten worden herverdeeld.

Tyberghien-Vandenbussche

Indien de Ministers onze mening kunnen delen, kunnen zij dan aangeven op welke wijze het beleid hieraan in de komende jaren zal kunnen werken ? (*Applaus bij de CVP*)

De Voorzitter : De heer Hancké heeft het woord.

De heer L. Hancké (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, ik zal voor eerst enkele kleine thema's. sommige van groot belang, bespreken van de begroting van Welzijn. Ik zal mij beperken tot de eisen van het verlanglijstje dat vorige week tijdens de meeting van de migrantenorganisaties werd bekendgemaakt.

De afgelopen jaren werden een aantal behartenswaardige nota's over het zogenaamde migrantenprobleem gepubliceerd. U heeft zelf geen nota uitgegeven. mijnheer de Minister. als ook de Koninklijke Commissaris. mevrouw D'hondt. Een aantal politieke partijen, onder meer de SP. AGALEV en de PVV hebben hun mening te kennen gegeven. Ik neem aan dat de CVP grotendeels het standpunt van haar partijgenoot, de Koninklijke Commissaris. deelt.

In punt 9 van de nota heeft de Minister in het vooruitzicht gesteld. dat een aantal financiële middelen moeten worden toegekend ter ondersteuning van het migrantenbeleid.

Elke organisatie die in België verantwoordelijk is voor migrantenzorg heeft recht op een decreetale regeling voor de werkzaamheden en op subsidiëring voor het personeel.

De subsidies bedragen op het ogenblik amper 50 miljoen, en slechts 15 miljoen daarvan berust op decreetale basis.

Ik zal niet dieper ingaan op het programma dat deze migrantenorganisaties hebben uitgewerkt. Ik wil er alleen op wijzen dat al deze migranten-Organisaties pleiten voor de ontwikkeling van lokale werkings- en begeleidingsdiensten. Zij pleiten tevens voor het invoeren van taallessen.

De SP heeft in haar nota over het migrantenprobleem taalkennis en

taalverwerving bij de migranten als een van de eerste voorwaarden gesteld voor een goede integratie.

De SP pleit tevens voor een omkadering van de vrouwenwerking en van de migrantenorganisaties, alsook voor een omkadering – belangrijk met het oog op de huisvesting – van de huurdersunie en voor de opvang van politieke vluchtelingen.

De kosten van het programma werden op ongeveer 110 miljoen geraamd.

In de begroting van Welzijn is, het woonwagewerk inbegrepen, slechts 53 miljoen ingeschreven.

Ik weet dat een amendement op dit ogenblik geen kans maakt. Ik wil trouwens als loyaal lid van de meerderheid geen amendement indienen. Ik vestig evenwel uw aandacht op deze problematiek. mijnheer de Minister. opdat bij een eventueel bijblad. maar alleszins bij de volgende begroting grotendeels kan worden toegemogelkomen aan het verlanglijstje van deze organisaties.

Als wij het migrantenbeleid ernstig willen aanpakken. dan kunnen wij niet alleen vertrouwen op het **Fonds** Lenssens of op het Fonds van Minister Van den Bossche. Het is noodzakelijk dat datgene wat op dit vlak sedert jaren bestaat en bijgevolg kostbare ervaring heeft verworven. wordt betrokken in het migrantenbeleid.

U kent mijn standpunt. mijnheer de Minister. Ik zou niet graag zien dat uit deze twee Fondsen apart werken- de initiatieven ontstaan.

Ik richt mij in tweede instantie tot Minister Weckx met volgende bemerkingsinzake het gezondheidsbeleid. Eerste thema : het is de hoogste tijd, mijnheer de Minister. dat wij in het begin van volgend jaar een nota over de perinataliteit bespreken.

Op 35 januari 1987, na voorafgaandelijke commissiebesprekingen over dit probleem, werd een hearing georganiseerd. Op basis daarvan zou door de Minister een stuurnota worden opgesteld. Inmiddels zijn drie jaar voorbijgegaan. Ik zeg niet dat het be-

leid inmiddels niets heeft gedaan, maar ik reken erop dat wij die stuurnota in januari kunnen behandelen.

Tweede thema : verslaggever Van Hecke heeft zojuist vermeld dat ik voorstander ben van een vermindering van het aantal ziekenhuisbedden. Hij zei, in naam van zijn fractie, dat er een moratorium moet komen. In ben het daar niet mee eens.

In de aanhef van het protocol dat u, samen met Minister Busquin en een aantal andere excellenties heeft ondertekend, mijnheer de Minister, staat het volgende : „De jongste jaren werd een beleid gevoerd om het aantal ziekenhuisbedden te reduceren en hierdoor beter in overeenstemming te brengen met de behoeften. Het aantal ziekenhuizen in dit rijk verminderde hierdoor van 60.815 bedden naar 55.986. of een vermindering op zeven jaar tijd met 4.829.”

In de tweede paragraaf van die aanhef staat : „Globaal bekeken blijft er in de acute ziekenhuissector ten aanzien van de thans geldende programmatiecriteria een overschot aan bedden bestaan. met name van 8.942 bedden. vooral C- en D-bedden.

In de derde paragraaf staat : „De ligduur moet kunnen leiden tot een verdere vermindering van het aantal bedden.”

Ik pleit voor een vermindering van het aantal ziekenhuisbedden. Dit wordt trouwens in het protocol vooropgesteld als een gemeenschappelijke doelstelling. Ik wijs bovendien op het Rapport Groot dat ook verdere verminderingen van het aantal ziekenhuisbedden vooropstelt. Ik ben er anderzijds wel voor gewonnen dat indien u blijft verminderen, dit moet worden gekoppeld aan een verdere opbouw van de rust- en verzorgingsbedden. Ik wil de twee sectoren echter niet onafhankelijk van mekaar zien evolueren. De ziekenhuissector is een enorm dure sector. Ik heb gisteren bij de algemene bespreking het genoegen gehad te wijzen op het stringente kader waarin wij budgettair geprangd zitten. Ik pleit ervoor in deze sector, waar de verzuilings-tendensen sterk aanwezig zijn, niet

De heer N. De Batselier (SI'), Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve en Gemeenschapsminister van Economie, Middenstand en Energie (rechts) met aan zijn zijde de heer L. Waltiel (PVV), Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting

de weg op te gaan van een vermeerdering of een status quo van het aantal bedden. Het reductiebeleid moet nu worden voortgezet.

Een laatste thema dat ik hier wens te behandelen heb ik pas gisteren ontdekt, bij het nazicht van de begroting. Ook in juni 1989 was me dat ontsnapt. Inzake de verdeling van het krediet, ingeschreven op artikel 79 van het begrotingsdecreet, voor het Vlaamse Fonds voor de Bouw van Ziekenhuizen, stel ik vast dat drie jaar na mekaar het krediet van ruim 2 miljard wordt opgedeeld in 25 procent bestemd voor de openbare sector en 75 procent bestemd voor de privé-ziekenhuissector. Dit lijkt me sterk overdreven. Ik had dit van u niet verwacht. U hebt ter rechtvaardiging van die verdeling vermeld dat vermits er voor 33 procent openbare bedden en 67 procent privé-bedden zijn – de psychiatrische bedden inbegrepen – en sedert 1961 de privé-bedden slechts voor 18 miljard en de openbare bedden voor 14 miljard subsidies hebben gekregen, het nu

tijd is de privé-sector nog wat meer te bevoordelen. Ik kan me met die redenering niet verzoenen. U hebt vandaag 400 miljoen voor de herbouw en de herconditionering van de psychiatrische ziekenhuizen gekregen. Ik stel vast dat dit bedrag volledig naar de privé-sector gaat. We kennen dus reeds een aantal jaren een verdeling van 75-25.

Mijnheer de Minister, u kan toch niet geloven dat in de openbare sector, waar de gebouwen soms zeer oud zijn, er geen behoeften bestaan? Ik zal in de toekomst bijzondere aandacht besteden aan de verdeling van de middelen. Ik kan me onmogelijk akkoord verklaren met deze lapidaire wijze van het verdelen van een krediet. Dit beantwoordt niet aan het aantal bedden in de acute sector. In dat geval zou u 43 procent aan de openbare sector moeten geven. De psychiatrische sector is pas sedert 1973 in de ziekenhuissector opgenomen. Door de grote scheeftrekking ten voordele van de privé-sector heeft dit vandaag tot gevolg dat deze

sector nu ook nog moet instaan voor het feit dat de 42 procent, waarop de openbare sector recht heeft, tot de helft wordt verminderd.

Minister H. Weckx : Betwist u dus dat wij in ons beleid voorrang zouden geven aan de herconditionering van de psychiatrische ziekenhuizen?

De heer L. Hancké : Neen.

Minister H. Weckx : Verduidelijk u dan, want zo heb ik het begrepen.

De heer L. Hancké : Ik betwist dat de herconditionering van de psychiatrische ziekenhuizen met het principe waarvan ik ingenomen ben, uitsluitend naar de privé-sector moet gaan, wat nu het geval is. Die 400 miljoen worden in de begroting voor 1989 uitsluitend aan de privé-sector besteed. Dat zal ook voor 1990 het geval zijn.

Minister H. Weckx : Wat u beweert is onjuist. De psychiatrische ziekenhuizen – er zijn er twee van onze Gemeenschap – die bij mij dossiers indienen voor herconditionering worden op geijkte voet behandeld en er wordt bij voorrang gevolg gegeven aan de aanvragen die zij indienen. U weet dat in de psychiatrische ziekenhuizen t i c openbare ziekenhuizen maar voor een heel klein percentage aanwezig zijn en dat het overgrote gedeelte privé-ziekenhuizen uitmaken. Dat is historisch gegroeid. Het is op dit ogenblik de realiteit. Ik kan u verzekeren dat in de loop van 1989 de aanvragen die voor herconditionering werden ingediend, zowel van openbare psychiatrische ziekenhuizen, als van privé-psychiatrische ziekenhuizen, op dezelfde voet werden behandeld.

De heer L. Hancké : Mijnheer de Minister, u zegt dat u dossier per dossier op zijn merites bekijkt. Ik vraag me dan af waarom u op voorhand een verdeling maakt waarbij 75 procent van de kredieten naar de privé-sector gaan, die slechts 57 procent van de bedden vertegenwoordigt, en dat op voorhand 25 procent aan de openbare sector wordt gereserveerd.

Minister H. Weckx : Hierover mag geen misverstand bestaan. Op basis van de aanvragen, ook van vorige jaren was er op de begroting 1988 voor

Weckx

100 miljoen over, een bedrag dat niet opnieuw kan worden vastgelegd op de sector van de openbare ziekenhuizen. Ik beweer dat met het krediet dat nu voor 1990 is ingeschreven, wij aan een gelijkaardig of hoger ritme als dat voor de privé-sector, wij voor de openbare ziekenhuizen, herconditioneringswerken, brandbeveiligingswerken en vernieuwbouw kunnen doen. Wij zullen alle vragen kunnen beantwoorden.

De heer L. Hancké : Mijnheer de Minister, de berichten die wij van op het veld ontvangen spreken van het tegenovergestelde.

Minister H. Weckx : Dat is onjuist.

De heer L. Hancké : Ik betwist dat op voorhand een verdeling van drie vierden voor de privé-sector en één vierde voor de openbare sector voor de derde maai in de begroting kan worden vastgelegd. Er is geen enkele reden om op voorhand zulk een arbitraire verdeling van middelen op te leggen die niet beantwoordt aan de reële sterkte van de twee sectoren.

Minister H. Weckx : Ik verzet mij met kiem tegen het woord arbitrair. Ik kan u aantonen en zal dat in de toekomst doen dat er hier geen arbitrair beleid wordt gevoerd. Ik aanvaard het niet dat u dat gratis in het debat gooit. Geef dan cijfers en bewijzen. maar zeg het niet met percentages.

De heer L. Hancké : Als u cijfers wil, hier zijn ze. Er zijn in Vlaanderen 14.075 openbare bedden in de acute sector en 19.292 bedden in de privé-sector. De verdeling is 43 procent voor de openbare en 57 procent voor de privé-sector. In de psychiatrische sector zijn er 1.767 in de openbare en 12.437 bedden in de privé-sector. samen 14.204. Het totaal van de acute en psychiatrische bedden in de openbare sector is : 19.842 of 33 procent ; in de privé-sector 31.729 of 67 procent op het totaal van 47.571. Welk cijfer u ook in de drie categorieën neemt. met uw één vierde bent u telkens onder de realiteit, want het totaal is minstens 33 procent voor de openbare sector. Ik vestig uw aan-

dacht erop dat de 67 procent in de privé-sector het overgrote deel van de psychiatrische ziekenhuizen omvat, waarvan de bouwkosten aanzienlijk lager liggen dan voor de acute ziekenhuizen.

De Voorzitter : De heer Lauwers heeft het woord.

De heer H. Lauwers (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, beste collega's, hoewel het uiteraard niet hoeft, wil ik u toch om verontschuldiging vragen voor het feit dat ik niet heb deelgenomen aan de commissiebesprekingen van de begroting. Ik vervang sinds kort collega Anciaux, vermits hij Staatssecretaris is benoemd. Alle begrotingsbesprekingen van de Commissie voor Welzijnzorg zijn samengevallen met de begrotingsbesprekingen van de Commissie voor Cultuur. Dat vormt voor mij een probleem. Ik zal moeten nagaan of het in de toekomst haalbaar is dit te blijven combineren.

Ik heb met collega Walter Peeters afgesproken om mijn uiteenzetting te beperken. Ik zal zeker de mij toegemeten spreektijd niet nodig hebben, mijnheer de Voorzitter, daar ik het enkel zal hebben over de sector van het Jeugdwezijnsbeleid. Als u mijn antecedenten kent van voor ik een partijpetje op had, is dat niet zo abnormal.

Wie zich de jongste tien à vijftien jaar met het jeugdbeleid in Vlaanderen heeft beziggehouden heeft altijd moeten klagen over het gebrek aan coördinatie en overleg tussen enerzijds het sociaal-culturele deel en anderzijds het welzijnswerk voor kinderen en jongeren. Sommigen vragen zelfs dat daarvoor slechts één Minister bevoegd zou zijn. Persoonlijk vind ik dat niet noodzakelijk of zinvol. Er moet wei coördinatie tot stand komen op het niveau van de Vlaamse Gemeenschap door middel van een interkabinettenoverleg en – en daar gaat het mij in het bijzonder om – door een regionale en plaatselijke samenwerking in twee sectoren van het jeugdwezijnsbeleid, namelijk het sociaal-cultureel jeugdwerk en het jeugdwezijnswerk.

Rond het sociaal-culturele werk voor

kinderen en jongeren is er momenteel nogal wat- beweging. In het Vlaamse regeerakkoord staat en dit wordt onderschreven door praktisch alle politieke formaties, dat het principe van de decentralisatie ais verworven wordt beschouwd. Bovendien is het nagenoeg zeker, wat de uiteindelijke vorm ook zal zijn, dat de decentralisatie zal gaan in de richting van meer autonomie voor de gemeenten en – dat is belangrijk – naar een intermediair niveau wat wellicht onvermijdelijk de provincies zullen zijn. Gemeenschapsminister Dewael heeft dit vorige vrijdag nog bevestigd via de toespraak van een medewerker naar aanleiding van een viering van jeugddiensten en jeugdconsulenten. Er werd gezegd dat er in het sociaal-culturele deel een schakei zal moeten zijn op het intermediaire niveau van de provincies.

Welnu, mijnheer de Minister, u kan het jeugdwezijnsbeleid in Vlaanderen een zeer grote dienst bewijzen door daarop in te spelen via twee invalshoeken. De eerste is de bijzondere jeugdzorg. Daar zijn ai een aantal dingen in positieve richting gegaan. Positief is zeker de herindeling van de werkgebieden van de Comités voor Bijzondere Jeugdzorg naar bestuurlijke arrondissementen, wat maakt dat vanuit het sociaal-culturele werk men daarop zou moeten kunnen inspelen om dezelfde niveaus te hanteren. Ik heb een voorstel van decreet ingediend dat zulks in ieder geval mogelijk maakt. Het probleem blijft echter de situatie van de plusachtien-jarigen die uit de bijzondere jeugdzorg zouden moeten treden omwille van hun meerderjarigheid. Ik ga daar nu niet ten gronde op in, maar vraag mij wei af of het ambulante welzijnswerk daar geen belangrijke rol moet spelen in de overgang naar de zelfstandigheid van de jongeren die uit de bijzondere jeugdzorg komen en vanaf hun 18 jaar in een soort overgangssituatie terechtkomen.

De tweede invalshoek is hier nu belangrijker en die heeft nu net betrekking op het ambulante welzijnswerk. Hier ligt de link met het sociaal-culturele werk. Sommigen zitten daar trouwens op de wip. De Jongeren In-

Lauwers

formatie- en Adviescentra komen uit het sociaal-culturele werk, zo ook de Kindertelefoons en de werking van kansarme jongeren. Het is duidelijk dat het ambulante welzijnswerk daar tussenin zit. Daar ligt de essentie van de korte uiteenzetting die ik hier houd.

Vanuit het oogpunt van een geïntegreerd en een gedecentraliseerd jeugdwezijnsbeleid past volgende overweging. Geïntegreerd wil zeggen de sociaal-culturele en de welzijnssector die op mekaar inspelen ; gedecentraliseerd betekent op het niveau van de arrondissementen en de provincies. Vanuit dat oogpunt is er nood aan gespreide centra voor welzijnswerk, maar specifiek gericht op jongeren.

Uw nota, mijnheer de Minister, over de harmonisatie van de ambulante welzijnszorg, die u met de sector wil bespreken, wat ik als werkwijze een zeer goed initiatief vind, bevat een aantal goede uitgangspunten. Ik ben het ermee eens dat er algemeen geldende erkennings- en subsidiëeringsnormen moeten komen, maar ik pleit er ook voor dat binnen de CAW-regering er opties zouden mogelijk zijn, in ieder geval de optie voor een centrum voor jeugdwezijnswerk, naast nog andere opties, maar daar ga ik mij nu niet over uitspreken. Dit wil zeggen dat ongeveer ook per bestuurlijk arrondissement niveau er zo'n centrum voor jeugdwezijnswerk zou zijn, niet als een extra functie van een algemeen centrum, zoals in de nota is vermeld, maar als hoofdplicht. Immers, de drie functies die u zelf noemt als taak voor zo'n centrum voor algemeen welzijnswerk zijn zéér specifiek als het over jongeren gaat. Ten eerste, de eerste opvang, informatie, advies en begeleiding, ten tweede de algemeen vormende en preventieve functie en ten derde de beangenhartiging en de beleidsbeïnvloeding.

Op die drie terreinen is de jongerenproblematiek specifiek. Er is een specifieke drempelverlaging nodig door de beeldvorming en het imago van het centrum en voor het – ik vind het een prachtig woord – vindplaats-

gericht werken. Er moet met antennes worden gewerkt, waar jongeren in problematische situaties te vinden zijn.

Ik kan mij voorstellen, bij manier van spreken, dat een zestienjarige met identiteitsproblemen niet vlotjes zal binnenstappen in een centrum waar hij de kans loopt de vriendin van zijn moeder op het lijf te lopen. Er is een zekere vorm van bondgenootschap nodig tussen de jongeren en het hulpverlenend centrum. Dat bondgenootschap moet worden uitgestraald door het centrum in zijn geheel ; het moet de reputatie hebben specifiek gericht te zijn op bondgenootschap met de jongeren. Een afzonderlijk medewerker en een afzonderlijk lokaaltje binnen een algemeen CAW en meer op de leest geschoeid van de CMW's en CLG's, zal dat moeilijk kunnen. Bovendien moet men de gevoeligheid hebben om in te spelen op de jeugdsubcultuur en die was in de jaren zeventig anders dan in de jaren tachtig en zal anders zijn in de jaren negentig. Er moet dus een grote feeling zijn van dat centrum als geheel voor de evoluerende jeugdsubcultuur.

Ook de methodische aanpak zelf is specifiek door de minderjarigheid. Zelfs na 18 jaar vergen de psychische en emotionele moeilijkheden van een identiteitscrisis een eigen aanpak. Er zijn de turbulenties door ambivalente relaties ten aanzien van de ouders en de passionele verliefdheden, de mislukte studiekeuzes, enzovoort. Dit alles vergt een specifieke aanpak van de hulp- en de adviesverlening. Het zou niet goed zijn dat dit slechts door een medewerker binnen een centrum gebeurt ; het hele team moet daarop zijn afgestemd. Er moeten teambesprekingen zijn, er is feedback nodig die de hulpverlener moet krijgen en er is zelfs mogelijkheid tot wissel nodig als bij voorbeeld de ene hulpverlener beter voor de taak lijkt aangewezen te zijn dan de andere.

Tenslotte zijn er op het vlak van de preventie, de acties en de vorming specifieke netwerken nodig, namelijk met de Comités voor Bijzondere Jeugdzorg, met het sociaal-cultureel werk, met het onderwijs en met jeugdbrigades, politie en jeugdrecht-

ters. Ik geloof niet dat dit alles kan door één medewerker binnen een algemeen centrum.

Ik pleit ervoor dat er een algemene CAW-normering komt waarbinnen opties mogelijk zijn en dat de optie Centrum voor Jeugdwezijnswerk mogelijk wordt gemaakt, niet als een extra functie maar als een hoofdplicht, dit wil zeggen één opdracht per bestuurlijk arrondissementniveau met een statutaire relatie tussen dat centrum en het Comité voor Bijzondere Jeugdbescherming – vooral voor de preventie – en tegelijkertijd met een beleidsopdracht voor een provinciaal jeugdwezijnsplan.

Hoe dan ook, ik vermoed dat via het sociaal cultureel werk, een overleg op het vlak van het jeugdwezijn zal groeien. Een dergelijk centrum zou daarin een logistieke rol kunnen spelen.

Ik meen dat via deze CAW-formule u aan de provincies en arrondissementen een instrument kunt geven om een globaal en gedecentraliseerd jeugdwezijnsbeleid mogelijk te maken.

Ik meen dat na vijftien jaar praten en schrijven over jeugdbeleid in Vlaanderen iets kan gebeuren omdat de Minister van Cultuur via zijn decentralisatiepolitiek en de Minister van Welzijn via zijn harmonisering van de ambulante welzijnssector elkaar zullen kunnen vinden op het niveau van de arrondissementen en de provincies. Op die manier kan een instrument worden gecreëerd tot een geïntegreerd en gedecentraliseerd jeugdwezijnsbeleid.

Mijnheer de Minister, dit zou een belangrijke bijdrage van uwentwege vormen en daar was het mij door deze uiteenzetting precies om te doen. (Applaus)

De Voorzitter : De heer Van Wambeke heeft het woord.

De heer H. Van Wambeke (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, ik wil even blijven stilstaan bij twee problemen, namelijk het bejaardenbeleid en het Bijzonder Fonds voor Maatschappelijk Welzijn.

Van Wambeke

De verslaggever, de heer Van Hecke, heeft in verband met het bejaardenbeleid reeds klemtonen gelegd, die ik eveneens onderschrijf.

Ik wil echter mijn uiteenzetting aanvangen met de vaststelling dat de bevolking in toenemende mate vergrijsd. Ik wil mij echter niet scharen achter de doemdenkers – en het spijt mij hier mijn eigen fractievoorzitter enigszins te moeten tegenspreken – die reeds prognoses maken voor het jaar 2040, ogenblik waarop één actieve tegenover één niet-actieve zou staan. Indien men aan onze voorgangers in het jaar 1910 had gezegd dat zich in de zestiger jaren een knik naar beneden zou voordoen, zou men deze idee, lachend hebben weggehoond. Laat ons dus niet dan doemdenken doen; wie weet wat er in het begin van de volgende eeuw nog allemaal kan gebeuren!

Het is inderdaad juist dat zich een stijging voordoet in het aantal zorgbehoevende bejaarden. In dit verband wil ik drie klemtonen leggen.

Het is juist dat wij ervoor moeten zorgen bejaarde mensen zo lang mogelijk in hun eigen vertrouwd milieu te laten. Ik wil hier spreken met een ervaring vanuit het OCMW en deze klemtonen zullen wellicht iets anders liggen dan deze van collega Van Hecke. De thuiszorg die wij nastreven moet voor onze mensen betaalbaar blijven. Meer en meer stellen wij vast dat het OCMW de reddende engel wordt die de mantelzorg of de familieleden die het om diverse redenen laten afweten moet vervangen.

In de eerste plaats is er de gezins- en bejaardenhulp die praktisch in alle gemeenten van het Vlaamse land opereert. Ook nu komen zij bij de overheid aankloppen voor steun. Zoals u weet, mijnheer de Minister, werden de tarieven voor gezins- en bejaardenwerkers sedert 1983 niet meer aangepast. Ik meen dat u het nodige moet doen opdat, zeker vanaf volgend jaar, een verhoging zou kunnen worden toegekend.

Vanuit de OCMW's kunnen poetsdiensten worden geleverd. Zij kun-

nen verder instaan voor de bedeling van warme maaltijden en zij kunnen ook, daar waar de nodige infrastructuur aanwezig is, zorgen voor een opvang van bejaarde personen voor zeer kortstondige perioden.

Wat stellen wij vast? Wij constateren dat zowel poetsdiensten als bedeling van warme maaltijden verlieslatend zijn, in de mate dat de OCMW's er ook voor zorgen dat sociale tarieven worden toegepast. Inderdaad, de reële kostprijs kan niet op de gebruikers worden verhaald.

Wij stellen ook vast dat de poetsdienst niet voorkomt onder de normen die door het Bijzonder Fonds voor Maatschappelijk Welzijn worden gehanteerd.

Een tweede klemtoon die ik wens te leggen is de volgende. Indien een opname in een rustoord of een RVT nodig is, heeft ook daar iedere bejaarde recht op een betaalbare kwaliteitszorg. Wat stellen wij hier vast? Collega Van Hecke heeft terecht onderstrept dat hoe langer hoe meer de minderbegoede bejaarden terechtkomen in de rustoorden van het OCMW, terwijl de gecommercialiseerde rustoorden, die nu als paddestoelen uit de grond rijzen en uiteraard het voordeel hebben zeer modern te zijn, behalve kapitaalcrachtige, ook meestal enkel valide bejaarden opnemen.

Hierbij komt nog dat de OCMW's, meer dan alle andere rustoorden, de opgelegde omkadering van gequalificeerde en verzorgende personeelsleden opnemen, omdat zij bijna permanent onder controle staan van de bevoegde inspectie. Wij menen nochtans dat een dergelijke omkadering nodig is, gelet op de toenemende invaliditeit van de bejaarden. Dit heeft tot gevolg dat wij nu reeds staan voor het fenomeen dat dertig procent van onze bejaarden niet meer de stijgende dagprijzen in onze rustoorden, laat staan in de RVT's, kunnen betalen waardoor uiteraard opnieuw een beroep moet worden gedaan op het OCMW.

Een derde klemtoon die ik wens te leggen betreft de stijging van het aantal demente bejaarden, waarvoor een extra tussenkomst nodig is.

Uit mijn ervaring stel ik vast dat bijkomende RVT-bedden – die uiteraard nodig zijn – afhankelijk te maken van de verdere afbouw van de V-bedden, wat in feite onverdedigbaar is, tenminste indien de nationale overheid de RIZIV-tussenkomst per RVT-bed zo ontzettend laag blijft houden. Men gaat meer RVT-bedden creëren, op voorwaarde dat V-bedden worden afgebouwd; maar men bouwt ook de financiële toelage af zodanig dat het voor de lokale gemeenschap een onhoudbare situatie wordt. Wij hebben die reeds dikwijls gezegd en willen het nogmaals vanop deze tribune herhalen. Wij stellen ook vast dat zeer veel RVT-afdelingen in grote mate reeds V-diensten zijn, waarvoor hoe langer hoe meer gekwalificeerd personeel nodig is.

Mijnheer de Minister, tenslotte wil ik nog iets zeggen over het Bijzonder Fonds voor Maatschappelijk Welzijn. Ik ben de mening toegedaan dat u hierover een ernstige studie moet laten uitvoeren. Wij zijn inderdaad van oordeel dat de normen die nu worden gehanteerd, moeten worden aangepast en wel op volgende terreinen.

Ten eerste, de plaatsing van de bejaarden. Gemeenten zonder een OCMW-rustoord worden nu op dezelfde voet behandeld als gemeenten met een OCMW-rustoord, maar de globale uitgaven voor deze laatste zijn niet vergelijkbaar met deze van de gemeenten zonder OCMW-rustoord.

Ten tweede, OCMW's met eigen poetsdienst worden nu niet gehonoreerd via het Fonds. Hiervan zou u dringend werk moeten maken.

Ten derde, de uitbetaling van het bestaansminimum komt nog steeds voor onder de normen. Het is nochtans een wettelijke verplichting voor ieder OCMW. De vraag is of deze norm verder moet gehanteerd blijven.

Ten vierde, tijdens de bespreking van de begroting in de Commissie heb ik reeds een lans gebroken voor OCMW's met RVT-afdelingen. Zij zouden als aparte norm in het Bijzonder Fonds moeten worden opgenomen.

Van Wambeke

Tenslotte, de OCMW's die initiatieven nemen zoals het oprichten van een dienst voor kinderopvang, het inrichten van opvangthuizen, het opnemen van politieke vluchtelingen en het tijdelijk opvangen van bejaarden, zouden ook een zekere honorering moeten krijgen via dit Fonds.

Tot daar enkele suggesties, mijnheer de Minister. Ik hoop dat u de tijd vindt om ook het Bijzonder Fonds onder de loep te nemen. (*Applaus bij de CVP*)

De Voorzitter : Minister Lenssens heeft het woord.

Minister J. Lenssens (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, vooraf dank ik de verslaggever, de heer Van Hecke, voor zijn uitstekend schriftelijk verslag en voor zijn mondelinge toelichting bij de besprekingen in de Commissie. Dit vergemakkelijkt mijn taak, aangezien ik dan niet verplicht ben alles te herhalen wat in het verslag is opgenomen en een antwoord geeft op de vragen van heel wat uiteenzettingen. Ik zal een poging doen om binnen de tijds-limiet te blijven. U weet dat ik daar last mee heb. Ik wil de sprekers immers een antwoord geven op de meest essentiële onderdelen van hun uiteenzetting. Zij vragen dit terecht. Uiteraard wenst niemand op alle vragen een antwoord te krijgen : dit zou ook niet mogelijk zijn.

De heren Van Hecke en Peeters en mevrouw Vogels hebben gesproken over een globale benadering van de begroting van Gezin en Welzijn voor 1990. Ik zal niet op alle aspecten ingaan. Voor de filosofie verwijs ik naar de toelichtende nota die in de Commissie werd rondgedeeld en ook in het verslag is opgenomen. Zij geeft een beeld van het basisconcept van deze begroting. Vanzelfsprekend ben ik het helemaal niet eens met mevrouw Vogels, die beweert dat dit een statische begroting is en alle zonden van Israël - en die van AGALEV - aan de verzuiling wil toeschrijven. Dit is volkomen onjuist. Mevrouw Vogels moet samen met mij toegeven dat in de vrije sociale sector de dynamiek precies een es-

sentieel punt is en dat daardoor heel wat vernieuwingen mogelijk werden gemaakt. Mevrouw Vogels, u hebt zelf het voorbeeld van de sector van de gehandicaptenzorg gegeven. Alles wat te maken heeft met een meer ambulante en gezinsgericht beleid, begeleid wonen, thuisbegeleiding, focuswonen is vanuit de sector zelf gegroeid. U verwijt ons dat wij niet onmiddellijk een reglementering hebben opgesteld. Ik beweer echter dat een aantal nieuwe en experimentele methodes en werkvormen eerst op het veld moeten worden uitgetest om er algemene conclusies uit te trekken, die dan in een reglementering kunnen worden vertaald. Ik verwijs ook naar de bijzondere jeugdzorg. Ook in deze sector is de nieuwe benadering gegroeid die in 1985 in een decreet werd vertaald en die we in het aanvullend decreet zullen verder zetten.

Mevrouw M. Vogels : Mijnheer de Minister, u hebt mij niet goed begrepen. Ik zal kort gaan. U beschouwt mijn opmerkingen ten onrechte steeds als een soort aanval. Ik heb enkel gezegd dat wij ons moeten bezinnen over het feit dat het hele budget wordt opgebruikt door de in het verleden gereguleerde sectoren. Dat is in de culturele sector ook het geval. Dit systeem heeft tot gevolg dat nieuwe, ook vrije, initiatieven niet voldoende snel kunnen worden ingeschakeld in de hele dynamiek van de sector. Dat is geen aanval op u. Het houdt allemaal verband met de verzuiling, maar ook met het systeem.

Minister J. Lenssens : Ik heb uw opmerkingen zo niet opgevat, mevrouw Vogels. Ik was het alleen met u oneens, indien u wilde zeggen wat ik had begrepen. Ik ben bereid met u te zoeken hoe we in de diverse systemen soepelheid kunnen brengen om nieuwe initiatieven kansen te geven.

In verband met het Welzijnscongres kan ik kort zijn. De centrale congresscommissie is enkele weken geleden met haar werkzaamheden gestart. U weet dat zij voor een grote opgave staat, namelijk een antwoord te geven op de vraag waar wij in Vlaanderen op het gebied van welzijnszorg

staan, waar we heen willen en hoe we dit willen bereiken. Dit is kort gezegd de kernopdracht van deze belangrijke conferentie. Zij zal niet in het voorjaar, maar wellicht in het najaar van 1990 plaatshebben, omdat de congresscommissie terecht voldoende voorbereidingstijd vraagt.

De heer Peeters heeft enkele beharrenswaardige suggesties gedaan, waarvoor ik hem dank.

De heren Devolder en Lauwers hebben gesproken over de bijzondere jeugdzorg en de daarmee verwante hervorming en harmonisering ind welzijnssector. De heer Lauwers verwacht vanzelfsprekend geen pasklaar antwoord op de suggesties die hij heeft gedaan. Ik stel vast dat er een groeiende belangstelling is voor hiet jeugdwelzijnswerk, maar dat wij er nog niet in geslaagd zijn een volledig sluitend concept op tafel te leggen dat verder kan worden uitgewerkt. De richting die de heer Lauwers heeft aangegeven is een belangrijke indicatie. Hij sprak namelijk over de relatie tussen het jeugdwerk en het jeugdwelzijnsbeleid en over de rol die de Comités voor Bijzondere Jeugdzorg daarbij kunnen spelen. Daar mee is uiteraard de decentralisatie van de voorzieningen verbonden lie wij op een eigentijdse manier aan de zeer jonge mensen ter beschikking stellen.

De heren Van Hecke en Van der Sande hebben de ambulante sector besproken. Ik heb onthouden dat ook zij geen werkelijk probleem maken van de harmonisatiegedachten. De heer Van der Sande heeft gesu-gereerd de enveloppefinanciering als subsidiëringstechniek aan te wenden. Ik wijs er op dat dit niet altijd mogelijk is door de kleinschaligheid. Om de rechten van het personeel te waarborgen is het soms niet mogelijk met een forfaitair systeem te werken. Dit is een technisch probleem, dat echter wel belangrijk is.

Voor de residentiële sector en vooral voor de daklozen, hebben wij de kredieten inderdaad met 50 miljoen verhoogd. De sector wordt op het ogenblik betrokken wij een reeks voortleidende gesprekken om te bepalen naar welke behoeften deze bij komen-

Lenssens

de middelen zullen gaan. Wellicht zal dit leiden tot een aanzet van reglementering voor het begeleid wonen, een verhoging van het personeelsbestand en van de personeelstoelagen die nu beperkt zijn tot 70 of 75 procent. Dit is voor de instellingen een zware opgave.

De heren Van Hecke en Peeters hebben uitleg gevraagd over de status quaestionis op het vlak van behoeften, beleid en antwoorden op de problemen inzake kinderdagopvang in de Vlaamse Gemeenschap. Ik verheug mij erover dat ik de kans krijg een aantal misverstanden en misvattingen uit de wereld te helpen. Ik zal trachten glashelder op een rijtje te zetten wat de problemen zijn, welke maatregelen wij hebben genomen, welke resultaten wij verwachten en wat wij nadien op het oog hebben. Eind 1988 heeft Kind en Gezin een degelijke studie uitgevoerd omtrent de behoefte aan bijkomende kinderopvang in kinderdagopvangsystemen. Zij raamden toen de behoefte op 3.536 plaatsen. Eind vorig jaar heb ik met de Minister van Tewerkstelling en Arbeid een contract getekend waarbij 95 arbeidskrachten in het kader van het Interdepartementeel Begrotingsfonds ter beschikking werden gesteld, namelijk 70 kinderverzorgsters en 25 maatschappelijke werkers.

Doordat Kind en Gezin vooraf de provinciale comités wou raadplegen inzake de affectatie van de bijkomende jobs, werden de 95 jobs pas vorige maand definitief toegewezen. Het effect is vandaag dus nog niet meetbaar.

Een aantal besparingsmaatregelen voorgesteld door de Raad van Bestuur van Kind en Gezin, werden door de Vlaamse Executieve op 19 juli goedgekeurd.

De ouderbijdrage zal worden verhoogd. De beslissing ter zake is nog niet genomen, maar zal in de komende dagen bij ministerieel besluit gebeuren. Ik zal er zeker over waken – zoals de heer Van Hecke suggereerde – dat bij de verhoging van de ouderbijdrage rekening wordt gehou-

den met de inkomens. Met andere woorden, de lagere inkomens zullen maximaal worden gespaard en de gezinsdimensie zal in belangrijke mate een rol spelen.

De verhoging van de ouderbijdrage moet ongeveer 70 miljoen bijkomende middelen verschaffen. De personeelsuitbreiding zoals reeds goedgekeurd betekent in de kinderkribbe 510 bijkomende plaatsen. In de diensten voor onthaalmoeders worden 55 nieuwe diensten erkend – dit is intussen al gebeurd – wat gerekend aan een gemiddelde van 2,5 kind per onthaalmoeder – dit is een heel laag gemiddelde tegenover het normale gemiddelde van 3 – 2.062 plaatsen voor kinderen als effect zal hebben.

Daarnaast werden nog 7 diensten voor onthaalmoeders erkend in de sector van de kinderdagverblijven, goed voor 175 bijkomende plaatsen. Tenslotte is er de uitbreiding van de bestaande diensten voor onthaalmoeders die voor 751 plaatsen voor kinderen kan zorgen. Zo komen wij in totaal tot een realistisch geraamd potentieel voor de komende maanden van bijkomende opvang van 3.500 kinderen in de kinderkribbe en in de diensten voor onthaalmoeders.

De kost daarvan wordt niet alleen 'gedragen door de ouderbijdrageverhoging' maar ook door wat de overheid via het IBF enerzijds en de besparingen anderzijds realiseert. Mocht over enkele maanden bij de evaluatie van deze maatregel blijken dat de behoefte op het terrein blijvend stijgt, dan zal ik mijn verantwoordelijkheid nemen en aan de Vlaamse Executieve, hetzij in het bijblad van de begroting 1990, hetzij in de begroting 1991, bijkomende middelen vragen voor de sector van de kinderdagopvang. Ik verklaar meteen dat het helemaal niet de bedoeling is de ouderbijdrage over een jaar opnieuw te verhogen. Zij moet minstens voor twee jaar gelden.

Mevrouw Tyberghien-Vandenbusche heeft aan collega Weckx een vraag gesteld, in verband met preventie inzake abortus in de hypothese dat in de komende maanden een wijziging aan de nationale strafwetgeving wordt aangebracht.

Mijn Kabinet bereidt op dit ogenblik een reeks concrete maatregelen voor in verband met een algemeen kindvriendelijk klimaat – voor zover de Vlaamse Gemeenschap ter zake bevoegdheden en middelen heeft – en preventie van abortus.

Wetenschappelijk onderzoek heeft uitgewezen dat meer dan 60 procent van de abortusgevallen het gevolg zijn van een schrijnend gebrek aan voldoende voorlichting en gebruik van anticonceptiva. Maatregelen inzake voorlichting, gezinsplanning en anticonceptiva moeten in een veel breder – zoals de heer Peeters het uitstekend heeft uitgedrukt – relationeel verband, met zin voor evenwicht en het in een algemeen levenspatroon inschakelen van een sexualiteitsbeleving, worden bijgestuurd. Wij zullen ons ter zake richten naar de jongeren en de categorie volwassen vrouwen die – zoals het wetenschappelijk onderzoek aantoonde – behoren tot de risicogroepen.

Wij onderzoeken maatregelen om de begeleiding en opvang van ongewenst zwangere vrouwen, met het grootste respect voor hun autonomie, verder te verfijnen en te verruimen.

Ik ben van oordeel dat er ook moet worden gewerkt aan de vorming, de desnoods verplichte permanente bijscholing van de beroepskrachten die in de daartoe opgerichte, eventueel uit te breiden, diensten ter beschikking van die personen staan.

Ik zal weldra de Vlaamse Executieve ter zake een document met concrete voorstellen voorleggen, in afspraak overigens met collega Weckx, die op dit ontwerp straks zal terugkomen.

De uitdaging die de demografische ontwikkeling voor onze samenleving stelt werd geëvoceerd door de heren Van Hecke, Van der Sande, Devolder en Van Wambeke. Ik zal niet op het hele dossier bejaardenzorg ingaan, want dit vereist een debat op zich.

Samengevat bestaan er twee grote problemen: de opvang van het groeiend aantal zorgbehoevende personen van de derde en vierde leeftijd

Lenssens

én – daarover wordt weinig of nooit gesproken – het zoeken naar een maatschappelijk project omtrent de plaats in de samenleving van de 85 à 90 procent bejaarden die gedurende vele jaren geen beroep hoeven te doen op verzorging. Hun maatschappelijke positie moet, samen met de verenigingen voor gepensioneerden, opnieuw worden gedefinieerd in het kader van de evolutie van onze maatschappij.

De kwantitatieve cijfers leren ons het volgende .

U kent ze. In het jaar 1999, dus binnen de tien jaar, zal 22,4 procent – ongeveer 1.250 miljoen personen – van onze bevolking ouder zijn dan 60 jaar. Daarbij komt dat op hetzelfde tijdstip het aantal hoogbejaarden zal zijn gestegen van 67.088 tot 110.000 of zelfs 120.000 in het jaar 2000. Van het aantal hoogbejaarden zal 35 tot 30 procent bovendien dementieproblemen hebben. In Vlaanderen bestaan er wachtlijsten voor de rusthuizen met ongeveer 30.000 namen van personen die een aanvraag hebben gedaan en die wegens plaatsgebrek niet konden worden opgenomen. Ik stel ook vast dat er geen middelen zijn om tegemoet te komen aan de aanvragen voor serviceflatgebouwen, een formule die het midden houdt tussen het totaal autonoom wonen en de opnemings in een rustoord.

Rekening gehouden met deze gegevens en op basis van wat vandaag de behoefte is en wat vandaag voor morgen – niet over 50 jaar, maar binnen de 10 jaar – kan worden voorspeld, heb ik een berekening gemaakt die mij leert dat wij binnen de 10 jaar behoefte zullen hebben aan 14.000 bij komende rustoordbedden en 22.000 flats voor bejaarden, in het kader van serviceflats of autonome wooneenheden met dienstverlening. Omgerekend betekent zulks dat er, alleen voor de investeringssector rusthuizen en serviceflats, binnen de tien jaar een investeringsbehoefte van 86 miljard zal ontstaan, waarvoor bij normale subsidiëring, volgens de huidige regeling, 52 miljard aan sub-

sidies noodzakelijk zouden zijn, of ruim 5 miljard per jaar, alleen om de vandaag gekende, kwantitatieve behoefte in te vullen.

Als u daar aan toevoegt dat wij in onze begroting de jongste jaren over 1,1 miljard vastleggingskredieten beschikken, begrijpt u dat wij voor een enorme opdracht en uitdaging staan en dat zulks niet kan worden opgelost met de klassieke middelen, via de begroting.

Vandaar het artikel in het programmadecreet ten einde voor de serviceflatgebouwen een rechtsbasis te creëren om op een andere wijze, door het honoreren van bepaalde leasingsystemen het aantal serviceflatgebouwen op korte termijn gevoelig te verhogen.

Dit alles zal echter niet voldoende zijn. Wij moeten in de volgende weken en maanden de nodige creativiteit aan de dag leggen om andere formules uit te werken. Zoniet zullen wij binnen de vijf jaar het terechte verwijt te horen krijgen dat wij het probleem hebben zien aankomen, het hebben geanalyseerd, maar dat wij niet bekwaam waren er een oplossing voor te vinden.

Ik kondig u nu reeds aan dat ik, in het begin van de maand januari, de Vlaamse Executieve zal vatten met een beleidsnota, met deze cijfers, die zal wijzen op de investeringsbehoefte van 86 miljard binnen de 10 jaar, exclusief de kosten voor de thuisverzorging die prioritair blijft in ons programma en de kosten van verzorging waarvoor de ziekte- en invaliditeitsverzekering bijkomende middelen zal moeten verstrekken, wat overigens reeds bij de contacten met Minister van Sociale Voorzorg werd vooropgesteld.

Tot slot vraag ik mij af of wij, in verband met de gigantische ontwikkeling van de bejaardenzorg, niet dringend een nationale conferentie moeten organiseren tussen de nationale verantwoordelijken en de Gemeenschappen om samen te zoeken naar oplossingen om de financiering van het noodzakelijke aanbod aan zorgen in de volgende tien jaar te realiseren.

Ik herhaal, wanneer wij nalaten zulks te doen risiceren wij over vijf jaar duizenden, zometende tienduizenden, bejaarden in de eenzaamheid achter te laten, zonder dat zij de zorgen krijgen waarop zij recht hebben.

De heren Van Hecke, Devolder en Peeters hebben gesproken over de sector van de gehandicapten. Ik zal niet zeer diep op dit onderwerp ingaan.

De heer Van Hecke heeft een vraag gesteld over de behoefte aan bijkomende bedden in de sector van de volwassen mentaal gehandicapten. Vorige week heb ik beslissingen ondertekend die het mogelijk maken in de komende maanden aan 31 instellingen een uitbreiding van de capaciteit toe te staan, waardoor in het totaal 407 bijkomende plaatsen komen. Verder werd beslist een kleine honderd bedden over te brengen van de sector van de minderjarige naar de meerderjarige gehandicapten. In de komende 6 à 8 maanden zullen er ook meer dan 500 bijkomende opvangmogelijkheden komen in tehuizen in dagcentra en in bezigheidshomes, ten behoeve van gezinnen met een volwassen gehandicapte.

Dat alles is echter slechts een aanmoes. Ook voor 1991 en 1992 hebben wij in de nodige middelen voorzien om uitbreiding mogelijk te maken. Volgens de behoeftenstudie waarnaar de heer Van Hecke heeft verwezen zouden er voor het jaar 1995 3.000 bijkomende opvangplaatsen moeten komen.

Ter attentie van de heer Devolder en de heer Peeters vermeld ik dat begin 1990 een reglementering zal worden uitgewerkt voor de sector begeleid wonen, focuswonen en thuisbegeleiding, evenals voor vroege detectie, in uitvoering van het artikel van het programmadecreet waarover hier in de loop van deze week zal worden gestemd. Hiermee komen wij tegemoet aan de behoeften aan rechtszekerheid in deze sector. Men wil er ook een omkadering en een correct toelagesysteem voor deze nieuwe vormen van sterk humane begeleiding van gehandicapte mensen.

Ik deel de heer Van Wambeke mee dat zijn suggesties voor het Bijzonder

Lenssens

Fonds voor Maatschappelijk Welzijn zijn genoteerd en dat er bij de eerstvolgende herziening zeker rekening mee zal worden gehouden.

Vervolgens werd hier de migrantenpolitiek behandeld, met daaraan gekoppeld de besteding van het Fonds van 500 miljoen. Hierover hebben de heer Van Hecke, mevrouw Vogels en de heren Peeters, Hancké en Dewinter gesproken.

Vooraf zeg ik dat het uitgangspunt voor het beleid onze beleidsnota is en blijft. Dat wij het ernstig menen met de uitvoering moge blijken uit het tussentijds verslag dat ik op 15 november aan de Executieve heb voorgelegd. Daarin wordt aan mijn collega's in de Executieve de opdracht gegeven om voor eind december mee te delen welke concrete beleidsmaatregelen in hun departement worden genomen, in het kader van de begroting 1990, ter uitvoering van de migrantenbeleidsnota.

Er werd gevraagd of hiervoor voldoende middelen zijn.

Het allerbelangrijkste in het document van de Koninklijke Commissaris is wellicht dat integratie van migranten een werk van lange adem zal zijn. Wij moeten ons hoeden voor het voorspiegelen van snelle oplossingen. Wie kiest voor positieve integratie voor de lange, de moeizame, maar de moedigste weg.

Lokale integratie laten lukken is ten minste zo belangrijk voor onze eigen mensen in kansarme buurten als voor de migranten. Wij Vlamingen hebben er zelf alle belang bij dat integratie van mensen die hier soms generaties lang wonen mogelijk wordt.

Er werd gezegd dat er voor deze beleids categorie maar 50 miljoen beschikbaar is. Doen alsof die 50 miljoen alles is wat ter beschikking is voor de migrantenproblematiek is intellectueel oneerlijk.

Mevrouw Vogels, u hebt de vergaderingen van de Commissie bijgewoond en u weet ook dat er op het gebied van onderwijs reeds voor een paar honderd miljoen inspanningen

zijn geleverd, evenals voor de sociale huisvesting, de tewerkstelling en de beroepsopleiding.

Mijnheer Hancké, dit alles wil niet zeggen dat er geen problemen bestaan om enige ordening in het beleid te brengen. In juli, bij de opmaak van beleidsnota, werd ik geconfronteerd met vele prangende problemen, de daklozen, de residentiële sector, de ambulante sector, enzovoort, waarvoor dringend iets moest gebeuren. Dat is niet op alle terreinen tegelijk mogelijk.

Bij de budgetcontrole, begin volgend jaar zal ik nagaan in welke mate voor het migrantenbeleid nog in de loop van het jaar 1990 extra middelen kunnen worden vrij gemaakt. Dat zal ons toelaten een begin van structuur te geven aan de heroriëntering van dit beleid, want wij zouden het liefst de provinciale begeleidingsdiensten meer bevoegdheden toevertrouwen.

Wij moeten ook proberen de taallessen te erkennen. Ik neem grif aan dat dit essentieel communicatiemiddel uiterst belangrijk is. Het wordt tijd de gratis inspanningen van velen, uit allerlei milieus, eindelijk te honoreren. Hetzelfde geldt voor de vrouwenwerking.

Als wij inspanningen doen zal dat de geloofwaardigheid van onze intenties zeker ten goede komen.

Ik heb gehuiverd toen ik de heer Dewinter hoorde spreken over de manier waarop het Vlaams Blok, op de meest cynische wijze, op een grove demagogische manier die nooit tevoren op deze tribune ten gehore werd gebracht, de gevoelens van onmacht en ongenoegen van Vlaamse mensen misbruikt, alleen maar voor plat electoraal opbod. Ik vind dat schandelijk. De stijl waarin dat telkens opnieuw wordt gebracht herinnert mij aan beelden uit mijn kindertijd, waarvoor ik nog steeds afschuw voel. Ik zeg dit zonder passie, maar ik meen dit uit de grond van mijn hart. *(Algemeen applaus)*

Volgende vrijdag neemt de Executieve een beslissing over de besteding van de 500 miljoen. Honderdzestig OCMW's en negentig gemeenten

dienden voor bijna 400 miljoen projecten in, dat is uit meer dan de helft van de gemeenten. Twee derde van die projecten zijn uitstekend, maar om budgettaire redenen kunnen wij niet op alle voorstellen ingaan. De beslissing die ik de Executieve zal voorstellen houdt rekening met de noodzakelijke evenwichten. De grote steden Gent en Antwerpen moeten substantieel van dit Fonds kunnen genieten, met de waarborg dat zij ook bij de verdeling van de volgende schijf, in februari of maart, hetzelfde aandeel zullen krijgen. Er moet een evenwicht bestaan tussen de projecten voor de migranten en voor de autochtone armoede, hoewel ze vaak betrekking hebben op de twee, gelet op de buurten waarin vele uitstekende projecten zullen worden georganiseerd. In ieder geval hebben wij al beslist de duurtijd van de projecten te beperken tot dertig maanden omdat dit ons de gelegenheid biedt meer projecten goed te keuren. Ik herhaal dat de inhoud van de projecten die door de OCMW's en de gemeenten werden ingediend, mij in de overtuiging sterken dat deze methode, wellicht niet structureel, maar voor enkele jaren, iets heeft losgemaakt inzake het zoeken naar methoden en middelen die origineel zijn en eigentijds qua methodiek om aan de schrijvende toestanden, waarin zowel de migranten als de vele arme Vlaamse mensen vertoeven, te verhelpen.

Mijnheer de Voorzitter, om te eindigen zou ik willen zeggen dat het bij elke begrotingsbespreking in deze Raad en de Commissie voor heel wat collega's duidelijker wordt dat de welzijnszorg zich niet enkel inlaat met enkele marginale problemen van een even marginaal aantal individuen of gezinnen. De hedendaagse welzijnszorg raakt vroeg of laat ieder van ons, al was het maar bij de vraag: wie zal er morgen voor mij en de mijnen zorgen? Wanneer dit beleid kan worden voortgezet zal ook aan één van mijn grote zorgen, namelijk het valoriseren, het meer profiel en meer aanzien geven van die sector welzijn in onze samenleving en ook in onze politieke conceptie, kunnen worden tegemoetgekomen. Wij mogen niet vergeten dat, zoals de creatie

Lenssens

van welvaart door de economische sector voor alle burgers van levensbelang is, zoals de culturele ontplooiing ieder van ons en elke Vlaming als het ware optilt boven de dagelijkse sleur en slenter en deelgenoot maakt van de menselijke verworvenheden, de per definitie humane sector die de welzijnssector is, tot een samenleving bijdraagt die aan ieder van ons eerlijke kansen geeft op de maat van zijn mogelijkheden.

Naar mate dit debat daartoe een bijdrage kan hebben geleverd, ben ik u allen dankbaar. (*Applaus*)

De Voorzitter : Minister Weckx heeft het woord.

Minister H. Weckx : Mijnheer de Voorzitter, collega's ik wens op mijn beurt de rapporteur te danken voor zijn uitstekend verslag, maar ook voor zijn vernieuwende, mondelinge toelichting.

Ik wil nu onmiddellijk inhaken op een paar opmerkingen en bedenkingen die de verslaggever aan het einde van zijn verslag heeft gemaakt. Wat de problematiek van de V-diensten betreft, kan ik vandaag meedelen dat de Nationale Raad voor Ziekenhuis-programmering, klaar is met zijn advies in verband met de evaluatie van de V-diensten en dit advies zou hebben overgemaakt aan het Kabinet van de nationale Minister voor Sociale Zaken. Tot dusver is dit advies mij niet bekend. U weet dat, zelfs op basis van het protocol, beslissingen rond de V-diensten kunnen worden genomen, wat de basisnormen betreft, door de nationale Minister en hij niet verplicht is mij deze beslissingen mede te delen. Ik zal hem toch vragen mij de inhoud van dit advies officieus te willen meedelen, omdat ik van oordeel blijf dat het laatste artikel van het algemene protocol over de volksgezondheid ons toch wel verbonden heeft om mekaar wederzijds te informeren. Op basis van deze overeengekomen informatieplicht meen ik bij de Minister te kunnen aandringen om de inhoud van dit advies te kennen.

Wat de problematiek betreft van de

RVT's wil ik niet herhalen wat vrij langdurig in de Commissie is gezegd. In de onderhandelingen met het Kabinet van de nationale Minister voor Sociale Zaken, waar het hoofdzakelijk over psychiatrie gaat, pogen wij geregeld de problematiek van de RVT's opnieuw aan de orde te brengen omdat ook in hetzelfde protocol duidelijk wordt gezegd dat de programmatie van de RVT's zou worden herzien op basis van een evaluatie – en wat ons betreft heeft men die evaluatie-elementen – dit tegen 1 januari 1990.

Voor de vernieuwde programmatie voor de RVT's zijn er op het ogenblik nog geen concrete aanwijzingen. Ik kan de Vlaamse Raad in elk geval verzekeren dat wij dit fundamentele en belangrijke probleem in de besprekingen zeker niet uit het oog zullen verliezen, wel integendeel.

Verschillende sprekers hebben het gehad over de nieuwe initiatieven voor de desinstitutionalisering van de psychiatrie. In onze gesprekken met de nationale Minister van Sociale Zaken gaan wij er in elk geval van uit dat de nieuwe initiatieven inzake samenwerkingsverbanden tussen intra- en extra-muraie centra en diensten niet kunnen losgekoppeld worden van de omkadering van de T-diensten. Bij de laatste vergadering heb ik nog eens duidelijk gemaakt dat het niet opgaat dat wij onze goedkeuring zouden geven aan ontwerpen van koninklijk besluit voor samenwerkingsverbanden, bij voorbeeld inzake beschut wonen en PVT en in de kou zouden blijven voor de omkadering van de T-diensten. Dit moet voor ons als een geheel worden behandeld.

De heer Van der Sande heeft het ook gehad over de AIDS-preventie. Ik ben op dit probleem al dikwijls ingegaan, zowel in Openbare Vergadering als in de Commissie waar enkele maanden geleden nog een richtnota over preventie ter sprake is gekomen. Ik ga dus niet herhalen wat ik vroeger al heb gezegd. De heer Van der Sande heeft bepaalde conclusies aangehaald van het onderzoek inzake AIDS door de Universitaire Instelling van Antwerpen. Hij heeft ze echter niet allemaal geciteerd. Op een

recente druk bijgewoonde persconferentie heb ik die conclusies samen met de Universitaire Instelling Antwerpen en met IPAC aan het publiek voorgesteld en dit naar aanleiding van de Wereld-AIDS-dag, elk jaar op initiatief van de Wereldgezondheidsorganisatie op 1 december georganiseerd. Eén van de conclusies van de Universitaire Instelling Antwerpen is onder meer dat de jongerengroep niet als een uniforme risicogroep naar voren komt. Volgens deze studie kan een relatief kleine groep door de aard en de frequentie van zijn seksuele contacten als objectieve risicogroep worden aangegeven. Deze groep zou volgens deze studie echter iets sterker geneigd zijn tot gedragswijziging. Dat lijkt mij alleszins een belangrijke en genuanceerde conclusie. Inzake preventie ligt de grote uitdaging volgens deze studie bij het versterken van de relationele vaardigheden van jongeren.

Pas als jongeren daadkrachtig kunnen beslissen over het hebben van seksuele contacten en de omstandigheden waarin dit moet gebeuren, is een solide basis gelegd voor preventief gedrag. De gezondheidsvoorlichting en -opvoeding moet in die zin herdacht worden. Veel kleine speels uitgedeelde prikjes zijn doeltreffender dan een massale preventiecampagne naar de jongeren toe.

Tot daar enkele conclusies van deze studie. Wij zullen ons preventiebeleid in elk geval blijven richten op de risicogroepen die overigens duidelijk bekend zijn.

De heer Van der Sande heeft ook geciteerd uit het verslag van het Instituut voor Hygiëne en Epidemiologie. Uit het laatste verslag van 30 september 1989 van dat Instituut blijkt dat er op basis van de overdrachtswijze op 1.354 volwassenen besmet met het HIV-virus, 373 homoseksuelen en biseksuelen zijn en 135 toxicomanen. Wie dit verslag volledig leest, beseft dat de Executieve de goede richting uitgaat met haar preventiebeleid.

De heer Van der Sande heeft ook vragen gesteld over het condoomgebruik. Een efficiënt preventiebeleid is geen kwestie van naalden ruilen, noch van condoomautomaten op elke

Weckx

hoek van de straat. Condooms zijn bereikbaar, maar collega Van der Sande heeft zelf toegegeven dat jongeren niet voldoende gemotiveerd zijn om voorzorgsmaatregelen te treffen. Preventie is mijns inziens een kwestie van attitude en van gedragsverandering. Essentieel is een verantwoordelijk seksueel gedrag zowel ten aanzien van zichzelf als ten aanzien van de partner. En dit is een fundamentele morele norm.

Het dopingprobleem dan. In september jongstleden heb ik de Vlaamse anti-dopingcommissie opnieuw samengesteld. De voornaamste opdrachten van deze Commissie zijn ten eerste, de Minister adviseren met het oog op preventieve campagnes en ten tweede, de huidige reglementering herzien. Uit de cijfers blijkt dat doping in vele sporten aanwezig is. Sedert het begin van de controles waarmee mijn voorganger reeds begonnen was, daalde het procentuele aantal positieve gevallen. In 1987 was dat 6,13 procent, in 1988 minder dan 6 procent en in 1989 4,18 procent, dit laatste cijfer weliswaar op basis van extrapollaties. De wielersport is het grootste zorgenkind met twee derde van de positieve gevallen. En dan gaat het niet over de topsport, maar vooral over de wielersport voor allen.

Wat de rechtszekerheid betreft heeft de Executieve op 32 november jongstleden een besluit genomen waarbij nu een tweede lab werd erkend, het IOC-lab van Professor Döncke te Keulen. Ik meen dat de procedure die nu is op punt gesteld een dubbel voordeel heeft: ten eerste, de keuzevrijheid voor de betrokken sportbeoefenaar wordt opnieuw mogelijk en ten tweede, de inschakeling van sportlabs erkend door het Internationaal Olympisch Comité kan alleen maar de kwaliteit van de analyses bevorderen.

In verband met de procedures kan ik u nog meedelen dat na diverse gesprekken met de nationale Minister van Justitie, op basis van een verslag van de Vlaamse Procureurs-generaal, verslag dat de Minister van Justitie mij heeft overgemaakt, ik een expertiseplicht heb gegeven aan de Af-

deling strafrecht van de Universiteit van Leuven om, rekening houdend met buitenlandse systemen en reglementeringen, een sluitende procedure uit te werken die op evenwichtige wijze de inschakeling van deskundigen, de monsternamen, de rechten van de verdediging, enzovoort, regelt. Dit verslag kan worden verwacht tegen eind januari 1990.

Tevens kan ik u meedelen dat er een goede relatie is met de sportbonden, zelfs de nationale. Ik heb signalen gekregen van de Belgische Voetbalbond die mij opnieuw wil ontmoeten om na te gaan op welke manier wij de strijd tegen de doping verder effectiever en nog efficiënter zouden kunnen doorvoeren.

Tenslotte wens ik te wijzen op het feit dat ik in het begin van volgende week een ontmoeting heb belegd met mijn collega's van de Franse en de Duitse Executieve met een concrete agenda en dat onder meer het dopingbeleid binnen de diverse Gemeenschappen daarin is vervat. Ik meen dat wij op dat vlak door uitwisseling van informatie nog heel wat van mekaar kunnen leren.

Aan de heer Peeters wil ik antwoorden dat hij terecht heeft gezegd dat de zorgenregistratie in het algemeen in ons land en dus ook in onze Gemeenschap een vrij grote lacune vertoont. Op dit ogenblik is er binnen de Vlaamse Gemeenschap in de psychiatrische zieken een enquête aan de gang met een onderzoek onder meer naar het profiel van de patiënt en de noodzaak aan begeleiding en zorgen. In principe moet deze studie bij onze Administratie nu voltooid zijn. Ik zal vragen dat de werkgroep psychiatrie zich in de Vlaamse Commissie voor Ziekenhuisprogrammering over deze studie zou buigen en wij aan de hand van de conclusies ervan zo spoedig mogelijk een uitgewerkt advies zou willen overmaken. Wel wil ik u laten opmerken dat er verzet is van de Orde van Geneesheren tegen deze enquête wegens mogelijke inbreuk op de privacy en dat maakt het ons niet gemakkelijk. Ook de Orde van Geneesheren zal hieraan aandacht moeten besteden, want als men enerzijds aanklaagt dat er

geen zorgenregistratie is in ons land en anderzijds, wanneer men een enquête doet en de Orde van Geneesheren nadien aan de betrokken instellingen en vooral aan de aangesloten leden laat weten dat men toch voorzichtig moet zijn, dan blijft men natuurlijk wat rond de hete brij draaien en zal de zorgenregistratie altijd een probleem blijven.

In verband met de afbouw van psychiatrische bedden en de reconversie naar alternatieve vormen zou ik het onderscheid willen maken - ik meen dat dit belangrijk is - tussen enerzijds de verplichte afbouw van niet geprogrammeerde bedden die aan een timing zal worden gekoppeld - de timing die nu van toepassing is en ons wordt voorgelegd door de nationale Minister is niet houdbaar - en anderzijds de vrijwillige reconversie van psychiatrische bedden naar PVT. beschut wonen en zelfs naar acute bedden. Het is uiteraard logisch dat dit slechts zal gebeuren in het kader van deze nieuwe plaatsen of bedden. Ik meen dat het belangrijk is de nuance te maken. Het ene zal duidelijk gekoppeld zijn aan een timing, het andere uiteraard niet.

Ik kom nu tot de uiteenzetting van mevrouw Tyberghien-Vandenbussche, maar ook collega Peeters heeft hetzelfde thema aangesneden. Collega Lenssens heeft daarop reeds geantwoord voor de materie die hem aanbelangt. Ik wil daarop nog even terugkomen. Wat ook de uitslag weze van het aan gang zijnde parlementaire debat; een wijziging van het strafwetboek betekent ten gronde geen oplossing voor dit delicate en schrijnende menselijk probleem. Er moet volgens mij heel wat meer kunnen gebeuren. Een aantal maatregelen kunnen en moeten op het nationale niveau worden getroffen en behoren daar te worden overwogen en gediscussieerd. Een voorkomings- en bijstandsbeleid inzake abortus provocatus behoort echter tot de verantwoordelijkheid van de Gemeenschap. Een dergelijk beleid is mijns inziens alleen maar zinvol wanneer het kadert in een positieve en waardevolle opvatting rond menselijke intimiteit. In mijn perceptie is hier nog een hele weg af te leggen. Collega's,

Weckx

wij moeten af van de gepolariseerde informatie rond menselijke seksualiteit : enerzijds de puur technische, onthullende, op het prikkelende af, agressief hedonistische informatie, maar anderzijds ook de verhullende, sterk moraliserende, ondoorzichtige tot onverstaanbaar, beschaamd en ongemakkelijk gebracht. Geen van beide strategieën is erg zinvol. Ze houden elkaar wei in een negatief evenwicht. Een positieve benadering van intimiteit, niet geïdealiseerd of gecamoufleerd, maar zin- en waardevol, als een normale menselijke activiteit, kan een zinvolle derde weg zijn.

Informatieverstrekking en opvoeding met dit oogmerk is een bijdrage tot de emancipatie van de individuele persoon en van de samenleving en mijns inziens het enig mogelijke beleid inzake voorkoming van ongewenste zwangerschap. waarin ook het gebruik van anticonceptiemiddelen een zinvolle plaats moet krijgen. Informatieverstrekking, of het nu artsen, leraars of huipvericners zijn, kunnen niet anders dan zich in dergelijke context transparant en zelfs kwetsbaar opstellen, onder meer omdat hun eigen ervaringen en de verwerking ervan doorklinken in hun boodschap. Omdat dit een opgave is met een eigensoortige deskundigheid ben ik bereid vanuit mijn verantwoordelijkheid voor de gezondheidsvoorlichting en -opvoeding enerzijds en het medisch schooitoezicht anderzijds, initiatieven te nemen om sleutelfiguren via vorming deskundiger te maken op dit delicate terrein. Dit lijkt mij één van de eerste opdrachten van de Gemeenschapsminister van Volksgezondheid in het kader van een echt voorkomingsbeleid.

In deze samenhang is ook het beleid inzake AIDS-preventie aan herdefiniëring toe. Het is voor mij duidelijk dat onze inspanningen voor de AIDS-preventie op termijn alleen succesvol kunnen zijn wanneer ze gekaderd worden binnen een globale positieve vorming rond, ook weer, menselijke intimiteit. Ook in de AIDS-preventie en meer algemeen de preventie van de SOA's, die seksu-

eel overdraagbare aandoeningen, is een verantwoordelijk seksueel gedrag de essentie. Dit gaat gepaard met het opnemen van verantwoordelijkheid voor zichzelf en voor de partner in wederzijds respect.

Ik ben er mij ten zeerste van bewust dat processen van attitudevorming tijd, veel tijd, vragen. Successen op korte termijn zijn uitgesloten en dus ook niet na te streven. Het beleid kan enkel voorwaarden scheppen en stimulerend optreden. Samenwerking met alle verantwoordelijken in de medische wereld, de hulpverlening, het onderwijs en het vormingswerk zijn een conditio sine qua non om in dit proces vooruitgang te boeken. Mij lijkt het meer dan de moeite waard om er mij ten volle voor in te zetten.

(A pp bus)

De Voorzitter : De heer Verreycken heeft het woord.

De heer W. Verreycken : Mijnheer de Voorzitter. ik ben niet mijn broeders hoeder maar ik voel mij toch verplicht namens collega Dewinter te repiicrcrn. Het antwoord van de Minister slaat in feite op wat hij had willen horen en niet op wat de heer Dewinter heeft gezegd. Bovendien gaan zijn opmerkingen voorbij aan de echte gevoelens van de autochtone bevolking in de probleemgebieden, waar weliswaar niet veel collega's wonen. Wat het eeuwig gebruik van argumenten uit tijden die noch ik, noch iemand anders uit onze fractie heeft gekend betreft. kan ik enkel zoals de Antwerpenaren zeggen : „het is van den hond”. Met of zonder Paula.

De Voorzitter : Minister Lenssens heeft het woord.

Minister J. Lenssens : Mijnheer de Voorzitter. ik heb niets toe te voegen, maar ik wil ook geen letter terugnemen van wat ik daarstraks op een serene, wel doordachte en bewuste manier heb gezegd op het spreekgestoelte.

Ik huiver als ik sommigen zonder enige zweem van humane overwegingen over mensen hoor praten, zoals het Vlaams Blok dat doet. Ik herhaal dat

Volgens mevrouw F. Brepoels (VU) kan de sociale huisvesting, in tegenstelling tot de privé-woningbouw, geen voorwerp van euforie zijn

dit mij vervult met afschuw omdat het pijnlijk herinneringen uit mijn kinderjaren oproept, toen vanuit een analoge benadering dingen gebeurden die best niet zouden worden herhaald.

De heer W. Verreycken : Ik ben in 1943 geboren. Wat heb ik daar mee te maken ?

De Voorzitter : ik stel voor onze werkzaamheden te onderbreken tot half acht.

— De vergadering wordt geschorst om 18.50 uur.

— De vergadering wordt hervat om 19.30 uur.

HUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN LANDINRICHTING

De Voorzitter : Wij behandelen nu de materies waarvoor de Ministers Waitniet en Keichtermans bevoegd zijn. met name Huisvesting, Ruimtelijke Ordening en Landinrichting.

Voorzitter

De heren Beerden, verslaggever, heeft het woord.

De heer G. Beerden, verslaggever (*op de tribune*): Mijnheer de Voorzitter, aangezien ik hier alleen mensen zie die ook aan de bespreking in de Commissie hebben deelgenomen en het reeds laat geworden is zal ik, uit eerbied voor één ieders gezin, verwijzen naar het uitstekend schriftelijk verslag. Ik wens enkel nog uw aandacht te vestigen op de kredieten voor huisvesting.

Het is ons allen bekend dat de kredieten voor de huisvesting niet toereikend zijn. Wij richten daarvoor geen verwijt tot de betrokken Minister want wij weten dat, ondanks het feit dat een amendement werd ingediend, de Executieve niet in de mogelijkheid verkeerde bijkomende middelen ter beschikking te stellen. Alle fracties waren het erover eens dat er op dit vlak iets moest gebeuren. Uit respect voor de Executieve werd eenparig besloten een voorstel van resolutie in te dienen waarvan de tekst luidt: „De Vlaamse Raad vraagt de Vlaamse Executieve dringend de nodige maatregelen te treffen om via gebruikelijke en ook nieuwe financieringstechnieken de investeringsmiddelen in de sector sociale huisvesting op een betkenisvoei wijze te verhogen.” Ik hoop dat dit voorstel van resolutie vrijdag zal kunnen worden besproken. dat de Vlaamse Raad het eenparig zal goedkeuren en vooral dat de Vlaamse Executieve alle middelen ter hand zal nemen om dit probleem op te lossen. (Applaus)

De Voorzitter: De heer Van Eetvelt heeft het woord.

De heer J. Van Eetvelt (*op de tribune*): Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, ik ben, zoals collega Beerden, ook geneigd om het zeer kort te trekken. Ik zal derhalve niet lang blijven stilstaan bij punten die in de Commissie uitvoerig werden besproken.

Mijnheer de Minister, de financiële middelen die u via deze begroting

worden verleend laten inderdaad weinig ruimte voor een degelijk beleid vooral in de sector van de huisvesting.

Hoewel ik tijdens mijn uiteenzetting vooral de sector ruimtelijke ordening wens te bespreken. wil ik er toch ook op wijzen dat de sociale huisvestingssector hopeloos achterop geraakt en dit vooral ten koste van bepaalde bevolkingsgroepen. zoals bejaarden, mindervaliden. alleenstaanden en grote gezinnen.

Als bovendien het onderhoud en de aanpassing van het woningpatrimonium aan noodzakelijke behoeften in het gedrang komen bij gebrek aan kredieten, moeten dringend nieuwe middelen ter beschikking worden gesteld. Het voorstel van resolutie, waarover wij ons vrijdag zullen uitspreken, is een aansporing in die richting.

Het gebrek aan financiële mogelijkheden is ook in de sector ruimtelijke ordening een belangrijke belemmering voor een beleidsmatige aanpak. vooral van de stadsvernieuwing. Ik dank de Minister omdat hij, ondanks de karige begrotingskredieten, het bedrag bestemd voor de stadsvernieuwing toch heeft verhoogd van 496 tot 720 miljoen. Het getuigt van een goed inzicht om de renovatie van onze wooncentra prioritair te stellen en het uitbreidingsfocnoemeen aldus af te remmen.

Wat betekent dit bedrag echter als men weet dat in Vlaanderen 150 herwaarderingsgebieden werden goedgekeurd en dat er nog verschillende tientallen herwaarderingsgebieden op uitbreiding of nieuwe goedkeuring wachten. Het zal wellicht niet eens volstaan voor de realisatie van enkele grote projecten.

Zullen deze onvoldoende kredieten geen aanleiding geven tot moedeloosheid bij de beleidsverantwoordelijken en de honderden geïnteresseerde bewoners die in vele stuurgroepen dit beleid hebben voorbereid en geconcretiseerd.

Als de vooruitzichten op termijn zo ongunstig blijven, dan komt de hele

stads- en dorpsrenovatie in Vlaanderen op de helling te staan en zal de druk naar uitbreidingsgebieden verhoogten ten nadeie van de leefbaarheid van onze Vlaamse steden en dorpen.

De herziening van de wet op de stedenbouw schijnt niet alleen een zware opdracht, maar is het in feite ook. Wij kennen allemaal dit juridisch monument dat in 1962 werd goedgekeurd in een totaal andere tijd dan deze waarin wij nu leven.

Reeds vele Ministers hebben over de stand van zaken in verband met de wet op de herziening van stedenbouw mededelingen gedaan en ook nu vernemen wij dat tussen Kabinet en Administratie nog gesprekken worden gevoerd over een ontwerpstekst.

Ik durf opmerken. mijnheer de Minister, dat het om diverse redenen belangrijk is te kunnen beschikken over een eigen Vlaams decreet op de ruimtelijke ordening. Eén van de belangrijkste redenen is de nood aan een dynamisch pianningsproces, waarbij op de drie niveaus gemeente, provincie en gewest. de beslissingen worden voorbereid. Mocht een globale herziening van de wet moeilijk blijken, dan durf ik voorstellen, mijnheer de Minister, om een mogelijke fragmentarische herziening in het kader van hogervermelde prioriteit te willen onderzoeken. Bovendien zou deze gedeeltelijke aanpassing van de wet zeer belangrijk zijn voor een mogelijke herziening van de gewestplannen zoniet zullen bestemmingsplannen worden gewijzigd zonder duidelijke beleidsvisies vooraf, noch op het provinciale niveau, noch op het niveau van het gewest.

Een belangrijk basiselement bij de mogelijke herziening van de gewestplannen zal de inventarisatie van onbebouwde percelen zijn. Een overzicht op niveau Vlaanderen is noodzakelijk om de nood aan woongebieden met de nodige deskundigheid te kunnen onderzoeken, maar zal ook toelaten om de individuele aanvragen van de gemeenten uit, naar wijziging, beter te beoordelen.

Graag vernam ik in welke mate de resultaten van de inventarisatie van bouwgronden reeds gekend zijn. Het

Van Eetvelt

kan immers een belangrijk document zijn voor de bespreking van de gewestplannen.

Over het grintprobleem spreken is een delicaat probleem aanraken. Vooral de Limburgers hier aanwezig en zeker de Minister, weten wat ik daarmee bedoel. Het grintdossier dient zich moeilijk aan. Voor de enen is het te weinig, voor de anderen is het te veel. In welke zin zullen de gewestplannen dienen te worden gewijzigd? Of, zal men uiteindelijk gaan naar een bevrozing van de gewestplannen. Voorlopig wil ik uit de discussie blijven. Ik doe enkel aan de Minister een suggestie. Ik wil de aandacht vragen voor nieuwe kansen die in deze sector kunnen worden gegeven door de mogelijke ontwikkeling van kunstgrint en door de recyciage van bepaalde vasfê afvalstoffen. Wij weten dat er op dat gebied reeds bepaalde stappen zijn gedaan.

Het is noodzakelijk dat de Vlaamse Regering niet alleen interesse heeft maar zo nodig ook de financiële middelen ter beschikking stelt voor de ontwikkeling van deze **nieuwe technieken** die zowel voor het behoud van de tewerkstelling in de sector, als voor de milieuvriendelijkheid belangrijke positieve gevolgen kunnen hebben. Positief in de begrotingsvoorstellen van de Minister is ongetwijfeld de verhoging van de kredieten voor de infrastructuur van de uitrusting van de industrieterreinen en de ambachtelijke zones.

Wij moeten meer dan ooit gebruik maken van de economische heropleving om nieuwe bedrijven aan te trekken of bestaande uit te breiden. En nu het investeringsklimaat gunstig is, moeten ook kansen worden gegeven aan de bedrijven die zich willen herlokalisieren naar de daartoe geëigende zones. Belangrijk is onder meer de grotere aandacht die zal worden geschonken aan het extra stimuleren van de groenaanleg. Hierbij wens ik nochtans het volgende te zeggen.

Het is dikwijls bedroevend om vast te stellen dat bedrijven die tientallen miljoenen investeren in nieuwbouw

soms niet enkele honderdduizenden franken ter beschikking hebben voor de noodzakelijke groenaanleg. De gemeentebesturen staan bij dit alles soms machteloos. Daarom is een meer gestructureerde aanpak door de overheid zeer belangrijk. Is het mogelijk om door de overheid vooraf bufferzones aan te duiden, mits bij voorbeeld de aankoop van de gronden door de investeerder.

In het kader van de inspraak beschikken wij op de drie niveaus: gewest, provincie en gemeenten; over de geëigende adviesorganen, namelijk VLACORO, de streekcommissies van advies en de gemeentelijke commissies. Wat deze laatste betreft **durf ik aandringen, mijnheer de Minister, op het stimuleren van de gemeentebesturen voor het oprichten van dergelijke commissies.** Het zijn niet alleen klankborden van de georganiseerde en de niet-georganiseerde bevolking, maar tevens geven deze commissies kansen om inspraak en overleg te organiseren tussen de beleidsverantwoordelijken **en de vertegenwoordigers van de bevolking, in het kader van de goedkeuring van de gemeentelijke plannen** kunnen zij een belangrijke rol spelen en **ook de proceduretermin** gevoelig **inkorten.**

Tenslotte, mijnheer de Minister, wil ik **nog een suggestie doen, ik verneem dat orthofotoplannen** voor het grondgebied **van** het Vlaamse Gewest worden gemaakt. Dit zijn **zeker** onmisbare elementen ter voorbereiding van het beleid. Bovendien kunnen dergelijke orthofotoplannen zeer nuttige instrumenten zijn voor de verschillende gemeentebesturen. Deze individuele aanpak zal echter heel wat geld kosten, Vandaar mijn vraag of aan de gemeente de kans niet kan worden geboden om, voor hun grondgebied, de betreffende plannen tegen kostprijs te verwerken? (*Applaus*)

De Voorzitter: De heer Vreven heeft het woord.

De heer F. Vreven (op de tribune): Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, enkele maanden geleden, naar aanleiding van de bespreking van de begroting 1989, heb ik gewezen op de ernst van

de budgettaire situatie in de sector van het-huisvestingsbeleid en heb ik een pleidooi gehouden voor een nog snellere afbouw van de prefinancieringstechniek in de sector van de bouw-, koop- en saneringspremies.

De afbouw van de prefinanciering in 1987 aan een ritme van 400 miljoen frank per jaar, zou immers nog jaren duren.

Het doet mij dan ook bijzonder veel genoegen, mijnheer de Minister, te mogen vaststellen dat in de begroting 1990 een extra inspanning is gedaan **van 1.000 miljoen frank** in de afbouw **van deze prefinanciering.**

In artikel 82 **van** het begrotingsdecreet is immers slechts **nog een machtiging tot prefinanciering voorzien van 1.600 miljoen frank, wat een vermindering is** met bijna 50 procent ten opzichte **van** 1989.

Op een totaal bedrag **van 4.187,4 miljoen frank** voor **bouw-, koop- en saneringspremies wordt 2.587,4 miljoen frank betaald met rechtstreekse kredieten.**

ik denk dat deze bijzondere inspanning, waarvan de burger uiteindelijk momenteel niets merkt, want voor hem maakt het inderdaad geen verschil of zijn premie nu al dan niet betaald wordt met rechtstreekse kredieten of via prefinanciering, op lange termijn de bijzondere waardering van iedereen zal genieten, namelijk op dat ogenblik wanneer men geen financiële lasten uit het verleden zal moeten dragen.

Ik zou dan ook durven pleiten, mijnheer de Minister, bij de voorbereiding van de begroting 1991 een extra inspanning te willen doen en aan uw collega's in de Vlaamse Executieve te vragen deze prefinanciering volledig af te bouwen. Zelfs indien men in deze moeilijke taak zou slagen, dan zal het nog 10 jaar duren vooraleer de financiële gevolgen van de prefinanciering verdwenen zijn. De consolidatie van atlossingen over 20 jaar laat ik hier dan nog buiten beschouwing.

Een **ander punt waarover ik gesproken heb en** waarvoor ik aandacht heb

Vreven

gevraagd, is de regionalisering van de NMH en de NLM. Deze is bij mijn weten nog geen stap verder sinds juni 1989.

Toen hebt u, mijnheer de Minister, het volgende verklaard met betrekking tot de regionalisering van voormelde instellingen en ik citeer : „Pacta sunt servanda. Vermits de nationale Regering en de Gewesten in mei 1987 het Sint-Catharina-akkoord afsloten, moeten alle bepalingen, ook het Amortisatiefonds en de regeling van de financiële lasten uit het verleden, worden uitgevoerd.”

Ik stel vast dat op heden 9 jaar na de Staatshervorming van 8 augustus 1980, waardoor huisvesting een gewestbevoegdheid werd, het Vlaamse Gewest deze bevoegdheid nog steeds niet ten voile uitoefent. De wet van 28 december 1984, die de regionalisering van onder meer de NMH en NLM voorzag, is nog steeds niet uitgevoerd.

Uit informatie blijkt nochtans dat het tussentijds verslag van de Regerings-Afgevaardigden belast met het voorbereiden van de ontbinding van de NMH. reeds in juli 1988 klaar was.

Het uitblijven van de regionaaiscring op zichzelf vergroot nogmaals de problematiek van de splitsing. Immers bij de vervaldagen van de leningen, die via het Amortisatiefonds, hetzij zouden worden afgelost, hetzij geherfinancierd, worden deze leningen opnieuw en automatisch herplaatst. zolat de op zichzelf reeds moeilijke budgettaire problematiek nog prangerender wordt.

De enige positieve noot in dit verhaal, mijnheer de Minister, is dat u reeds gedaan heeft wat binnen uw mogelijkheden lag door onder meer het opstarten van de VHM en het aanstellen van zijn Raad van Bestuur en Gemeenschapscommissarissen. Ik durf u nogmaals met aandrang verzoeken, via de Executieve, bij de nationale Regering aan te dringen opclat de regionalisering van de NLM en de NMH toch ingang zou vinden ter 1 januari 1990, in het belang van de goede werking van de instellingen

zelf, waarin momenteel een malaise heerst, die alleen maar kan worden opgelost door de feitelijke regionalisering.

Met betrekking tot de huisvesting zou ik nog een laatste punt willen aanraken, namelijk de migranten. Bijna alle politieke partijen en ook de Koninklijke Commissaris voor migranten hebben voorstellen gedaan met betrekking tot de huisvesting.

Ik weet uit ervaring dat in mijn eigen provincie Limburg, in de sector huisvesting voor deze bevolkingsgroep inspanningen worden gedaan. In de begroting van de Minister is er nergens een post te vinden, die specifiek betrekking heeft op de migranten-huisvesting. Heeft de Minister enig idee over de toegang of het gebrek aan toegang van de huisvestingsvoordelen voor migranten ? Welke maatregelen heeft u, mijnheer de Minister, reeds getroffen om uw beleid ter zake te optimaliseren.

Mag ik, mijnheer de Minister, nog enkele zaken aan uw aandacht onderwerpen in verband met de materie ruimtelijke ordening.

Vorig jaar stelde ik dat de ruimtelijke ordening veel belangrijker is, dan deze begroting laat vermoeden en dat de nodige verantwoorde middelen niet voorhanden zijn om onze ruimtelijke planning, uit te werken. Deze vaststelling dien ik spijtig genoeg opnieuw te maken. De gemeenten dienden een richtnota in om toe te laten de gewestplannen bij te sturen. Computermiddeien om deze taak te ondersteunen werden u niet toegezegd. De Planologische Dienst, die met deze studietaak werd belast, wordt volgens het rapport Van Dijk en de nota De Rijk afgeschafte en herleid tot een cel Survey en Planning bij de Directeur-generaal. Het Bestuur Ruimtelijke Ordening wordt nogmaals afgebouwd ten voordele van de Administratie Milieubeheer en Natuurbehoud, die bombastisch wordt uitgebouwd tot vier besturen en tien diensten.

Ruimtelijke Ordening moet het stellen met één bestuur met nog slechts drie diensten. Indien Ruimtelijke Ordening geen eigen pianningsdienst

kan behouden en niet terug een controledienst toegemeten krijgt, is er geen toekomst in het vooruitzicht om de primaire taken van het Bestuur Ruimtelijke Ordening efficiënt te laten uitvoeren. Hoe is het volgens u mogelijk, mijnheer de Minister, met een dergelijke nieuwe structuur, in bepaalde directies de maandenlange achterstand in te halen voor de bouwen verkaveingsaanvragen, evenals de jarenlange achterstand inzake bouw misdrijven en de zo goed als nooit tijdige beroepsafhandeling ? Hebt u, mijnheer de Minister, bij de Vlaamse Executieve aangedrongen dat dit zo niet meer verder kan gaan ?

Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen is altijd in de actualiteit, maar nooit op de politieke agenda. Wanneer ik de schaarse middelen bezie waarmede de structuurplanning in Vlaanderen moet worden onderbouwd, dan lijkt mij in vergelijking met andere sectoren de reden waarom het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen er nog niet is, vlug gevonden. Voor ruilverkavelingen en iandinrichtingspiannen wordt een ganse maatschappij opgezet - de VLM - met overmatige middelen. Voor groen en het Mina-plan zijn er ook centen. Alleen voor de ruimtelijke ordening, als een overkoepelende facetmatige ruimtebenadering en toebedeling, worden de nodige middelen niet vrijgemaakt. Mijn vraag, heren Ministers, luidt dan ook of u het haalbaar acht, met de gegeven middelen, volgend jaar een eerste Ruimtelijk Structuurplan voor Vlaanderen aan de Vlaamse Executieve te laten voorleggen ?

Mijnheer de Minister, de herwaarderingsgebieden vallen ook onder de materie Ruimtelijke Ordening, hoewel de subsidiedossiers volledig gepaard gaan met de huisvesting. Ten einde wat meer dynamiek te ontwikkelen in het domein van de stedelijke herinrichting heeft de Vlaamse Executieve op 6 juli 1988 een besluit op de stadsontwikkelingsprojecten goedgekeurd, ten einde in concertatie met de privé-sector grotere stadsdelen te kunnen revitaliseren.

Mijnheer de Minister, ik stel vast dat

Vreven

de Vlaamse Executieve geen middelen voorziet om uitvoering te geven aan haar besluit. Welke zijn daar de redenen voor? Werden er alternatieven in het vooruitzicht gesteld?

De subsidiëring van industrieterreinen krijgt iets meer armslag. Is mijn vrees niet gegrond dat met het huidige uitrustingsritme van die terreinen opnieuw een economische recessie zal plaatsvinden op het ogenblik dat die gronden bouwrijp ter beschikking zullen zijn?

Mijnheer de Minister, u hebt zelf bij de bespreking, van dezelfde begroting gewezen op de gevaren die in de huidige omstandigheden bestaan wegens het gebrek aan kreci'ieten ter zake.

Tenslotte nog een concrete vraag. Op 15 maart 1989 trof de Vlaamse Executieve het zogenaamde vierde uitvoeringsbesluit van het minidecreet, waarbij bepaalde werken in bepaalde gewestpiangebieden niet meer kunnen toegelaten worden. Zo kunnen er in de natuurgebieden alleen nog onderhouds- en herstellingswerken gebeuren aan bestaande gebouwen, omdat deze vrijgesteld zijn van een bouwvergunning. Voor in uitbating zijnde hoeven in een natuurgebied is dit een onhoudbare toestand. Ook zijn er mij gevallen bekend van positieve stedeboekkundige attesten van voor 15 maart 1989, die nu niet meer kunnen worden vergund. Mag ik aan de Minister vragen of hij zinnens is daaraan iets te doen?

Tenslotte nog enkele woorden over de monumentenzorg, sector die eveneens tot uw bevoegdheden behoort.

Monumentenzorg is meer dan een zorgenkind. Ons rijk cultureel verleden heeft er voor gezorgd dat wij ruimschoots belast zijn met historisch waardevolle panden. Evenwel is het de taak van de overheid om dit patrimonium voor het nageslacht te behoeden. Vorig jaar stelde u reeds dat het soberheidsbeleid van uw voorganger bij gebrek aan middelen, niet meer gehandhaafd kon worden. Ook voor 1990 worden de kredieten verminderd.

Mijnheer de Minister, collega's, het is zo dat voor privé-monumenten — het bedrag van 105 miljoen van de vorige begroting in 1990 tot 0,0 frank werd teruggebracht, terwijl dringende werken dienen uitgevoerd te worden.

Voor openbare monumenten wordt het bedrag van 215 miljoen teruggebracht tot 190,6 miljoen in 1990, terwijl de aanvragen reeds het bedrag van 631 miljoen overschrijden. Voor de restauratie van kerken wordt in 1990 het bedrag van 400 miljoen op 405 miljoen gebracht, terwijl de aanvragen reeds een bedrag van 2.145 miljard vergen. Hierbij wordt dan nog niet gezegd dat er geen frank is voorzien voor bepaalde opgravingen die zouden moeten geschieden.

Welke is uw houding ten aanzien van deze beknotting en welke oplossing stelt u voor? Is het niet de hoogste tijd dat ter zake eventueel een aanpassing zou worden doorgevoerd van de wet op het klasseren en het restaureren van monumenten? Moet men geen rekening houden met het gevaar voor verkrotting met alle gevolgen vanden voor de omgeving en voor de burgers.

Hoe ziet u in de monumentenzorg de verantwoordelijkheid van een eventuele taakverdeling tussen overheid en privé-sector? Particulieren worden vaak afgeschrikt door de lange beschermingsprocedure en de strenge voorwaarden die hiervoor opgelegd worden. Kan het beleid daarom zijn toevlucht niet nemen tot een tegelijk ruimer en lossere opgevatte bescherming van stads- en dorpsgezichten, waarin enkel het behoud van het architectonisch kader wordt vastgelegd en waardoor de particulier zijn vrijheid tot renovatie behoudt.

De Voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

De heer H. De Loor (op de tribune): Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, collega's, mijn betoog zal zich tot de sector van de huisvesting beperken.

Vooraf wens ik erop te wijzen dat de SP, naar de toekomst toe, prioritaire aandacht zal besteden aan het huis-

vestingsbeleid. Ook andere politieke partijen hebben reeds verklaard voortaan meer interesse voor deze sector te betonen.

In de begroting 1990 is daar jammer genoeg nog niet veel van te merken. Daarom hopen we dat dit de laatste begroting wordt op basis van dit cijfermateriaal en van de huidige middelen. Daarom hebben wij, samen met andere fracties, een voorstel van resolutie ingediend, waarbij wordt aangedrongen op een substantiële verhoging van de investeringsmogelijkheden, ten einde met alternatieve voorstellen het aanbod van sociale huurwoningen te verhogen. De behoeften liggen immers zeer hoog, want volgens de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting is er nood aan een investering van 53 miljard de volgende 3 à 4 jaar.

Een minimumprogramma dat de van overheidswege gestelde prioriteiten zou volbrengen zou minstens 4 miljard per jaar vergen. Uit een onderzoek, in 1987 uitgevoerd door de Administratie voor de Huisvesting, blijkt dat meer dan 75.000 personen, zonder dubbelstellingen een aanvraag hebben ingediend voor een sociale woning. Het overgrote deel daarvan, meer dan 80 procent, wil een sociale huurwoning bekomen.

Tenslotte merken we dat de laatste jaren in de privé-huursector de huurprijzen zeer sterk gestegen zijn. Om hieraan iets te doen zou de overheid meer huurwoningen ter beschikking moeten stellen, zodat het aanbod van huurwoningen stijgt en dus te sterke prijsstijgingen in de privé-huursector worden vermeden.

Ook in de recent naar buiten gebrachte migrantennota van de Koninklijke Commissaris D'Hondt wordt gevraagd dat er meer sociale huurwoningen ter beschikking zouden gesteld worden.

Thans kom ik tot de sociale huurprijzen. De SP-fractie verheugt zich over het besluit van de Vlaamse Executieve van 6 september dat ertoe strekt een tijdelijke huurprijzbeperking voor de sociale huurprijzen voor 1990 tot stand te brengen.

De Loor

Terloops kunnen we Gemeenschapsminister L. Waltiel danken voor het feit dat de omzendbrief vanwege de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting die aan de erkende vennootschappen in dit verband moest worden rondgestuurd, nu is vertrokken. We vragen ons af hoe het intussen staat met de evaluatie van het huidig huurprijsstelsel, op basis waarvan volgens het Regeerakkoord een huursprjbsbesluit zou worden getroffen. Volgens ons zouden de grote krachtlijnen hiervan decretaal moeten worden vastgelegd. De sociale huurprijzen zouden terug meer sociaal moeten worden. Ze zijn nu in het algemeen te hoog, om vele mensen die er eigenlijk recht op hebben, te huisvesten.

We vinden van deze stelling nog eens een bevestiging in het bericht dat door het ACW-Limburg werd gelanceerd en dat inhield dat op de rekening-courant van de erkende maatschappijen bij de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting een saldo van 4 miljard staat. Dit zijn naar wij vernamen voor een groot deel huurgelden. Globaal ontwikkelt zich dus een overschot aan huurgelden in Vlaanderen. Dat kan toch niet de bedoeling zijn.

Kan de Minister uitleggen hoe die 4 miljard juist te verklaren is ?

In verband met de stadsvernieuwing juicht de SP ook toe dat de kredieten voor de toelagen aan ondergeschikte besturen voor de stads- en dorpsvernieuwing gestegen zijn. De vastleggingskredieten, dit is de eigenlijke beleidsruimte, zijn nog nooit zo hoog geweest. Dit is ook nodig. Er zijn vele plannen opgezet waarvan er zelfs geen begin van uitvoering is gemaakt. De Nationale Maatschappij voor de Huisvesting heeft zijn erkende vennootschappen zelfs een weringsstop in herwaarderingsgebieden opgelegd, daar er zelfs geen geld voorhanden is om de nu al aangekochte panden te renoveren.

Belangrijk is dat er met de toegestane kredieten ook iets gebeurt. In het verleden bleek te vaak dat de al te laag voorziene ordonnanceringskre-

dieten niet eens volledig werden gebruikt. We rekenen er dan ook sterk op dat, dit nu niet zal gebeuren, maar dat deze kredieten volledig zullen worden aangewend. Anders zal het de volgende jaren moeilijk zijn om de andere leden van de Vlaamse Regering nog te overtuigen deze kredieten verder te verhogen, wat nochtans nodig is.

Wat de infrastructuur betreft, maakt het decreet Breyne-Buchman het nu mogelijk om ook infrastructuurwerken van kleine bouwprojecten te subsidiëren. We juichten dit toe, al waren we graag nog verder gegaan. Gezien de budgettaire krapte en de daaruit voortvloeiende beperkte middelen op de hiervoor voorziene begrotingspost, roep ik de Executieve op om de uitvoeringsbesluiten op dit decreet limitatief op te vatten. Voor de SP moet de klemtoon vooral op inbreidingsprojecten worden gelegd.

In verband met de alternatieve financiering menen wij te weten dat u sinds geruime tijd besprekingen voert met banken en kredietinstellingen in verband met een alternatieve financiering van de sociale huisvestingssector. Mogen we ter zake vernemen of deze besprekingen enigszins opschieten en of hieromtrent kortelings resultaten mogen worden verwacht ? Ook de Nationale Confederatie van het Bouwbedrijf heeft vorig jaar in dit verband een voorstel neergelegd, dat door uw voorganger de heer Breyne gunstig onthaald werd, maar nog verder diende bestudeerd te worden. Hieromtrent hadden we graag vernomen of de werkgroep, die uw voorganger wou oprichten, effectief aan de slag is gegaan, of hij zijn werkzaamheden onder u heeft verder gezet en of hij tot enig resultaat is gekomen.

Ik kom nu tot de deconcentratie. Een paar jaar terug werd van start gegaan met het in de praktijk omzetten van de deconcentratiegedachte. De pilotprovincies Vlaams Brabant en Oost-Vlaanderen hebben inmiddels aangetoond dat zij een verbetering inhouden voor de burger bij de afhandeling van de huisvestingsdossiers. Het is juist dat wij in het verleden omtrent deze deconcentratie

nogal wat voorbehoud maakten, omdat wij van oordeel waren dat het geen stap in de goede richting was. Waarschijnlijk moet het toen een kinderziekte zijn geweest die nu wellicht blijkt te zijn overwonnen, zodat wij nu de deconcentratiegedachte kunnen volgen.

Toch ben ik van oordeel dat de toegankelijkheid tot de provinciale diensten zou dienen verruimd en de personeelsbezetting uitgebreid worden, teneinde tot een vluiggere afhandeling van de dossiers te komen.

Ik zeg dit op basis van het feit dat in Oost-Vlaanderen de diensten slechts één dag op de week toegankelijk zijn. Wil men inderdaad een betere service verlenen aan het publiek, dan zal u het met ons eens zijn dat één dag per week te weinig is om de burgers te ontvangen.

In verband met deze deconcentratie vernam ik graag van de Minister of ook in de andere provincies weldra huisvestingssecretariaten zullen worden opgericht en of er vooruitzichten zijn betreffende personeelsuitbreiding in de twee bestaande pilotprovincies ?

Het spreekt natuurlijk vanzelf dat men in dat verband zou moeten duidelijk maken hoever de deconcentratie moet reiken. Wil men de beslissingsmogelijkheid, zoals het eigenlijk hoort bij een deconcentratie, ook aan de provinciale diensten verlenen of niet ? Hierover bestaat nog geen duidelijk standpunt.

Ik zal nu een paar woorden zeggen over de Hoge Raad voor de Huisvesting. Bij de behandeling van de begroting 1989 vroegen wij u wanneer de installatie van deze Hoge Raad mocht worden verwacht. U antwoordde toen dat dit in de eerstvolgende maanden zou gebeuren. Tot op vandaag is dit evenwel nog steeds niet het geval, zodat we ons afvragen waar het schoentje wringt ?

Tot slot wens ik de huurcompensatie nog even aan bod te laten komen. Het stelsel van huurcompensaties blijkt maar geen succes te kennen. Het is bijgevolg nodig het aan te passen en te verbeteren. Meent u niet

De Loor

dat met de gemeentebesturen tot een betere samenwerking zou dienen gekomen teneinde een efficiëntere politiek te kunnen voeren tegen leegstand en verkrotting. De eigenaars dienen aan hun leegstaande woningen een bestemming te geven.

Via een betere informatie en sensibilisering en dit in samenwerking met de gemeentebesturen zullen ze misschien bereid zijn hun leegstaande huizen aan de erkende vennootschappen te verhuren onder een verbeterd systeem van huurcompensatie.

De Voorzitter : De heer Cuyvers heeft het woord.

De heer J. Cuyvers (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, dames en heren collega's, de bespreking van de begroting is de gelegenheid bij uitstek om het beleid dat u het voorbije jaar heeft gevoerd en dat u het volgende jaar zult voeren kritisch onder de loep te nemen. Ik ga me daarbij beperken tot het onderdeel ruimtelijke ordening.

Voor de Groenen zou een ecologisch verantwoord beleid van ruimtelijke ordening in de maximalistische benadering volledig geïntegreerd moeten zijn in een overkoepelend leefmilieubeleid. Minimaal moeten de krachtlijnen worden bepaald door het streefdoel de open ruimte kwalitatief en kwantitatief maximaal veilig te stellen. In deze visie moet elke aantasting van de open ruimte, nodig omwille van plaatselijke specifieke situaties, worden gecompenseerd door schepping van open ruimte elders, bij voorbeeld door een doorgedreven politiek van wooninbreiding.

Het huidig wanbeleid op het vlak van de ruimtelijke ordening heeft als ongewild neveneffect dat we op het vlak van leefmilieu blijven dweilen met de kraan open. De verhoogde investeringsinspanning op het niveau van bij voorbeeld waterzuiveringsinstallaties is tot mislukking gedoemd zolang industrieterreinen, woonuitbreidingsgebieden en lintbebouwing kunnen worden goedgekeurd, zonder te kijken of de nodige milieuzuiveringsin-

frastructuur aanwezig is. Met geen enkele wagen geraak je vlug en veilig op je bestemming wanneer de ene bestuurder gas geeft en de andere krachtig de voetrem indrukt en de handrem aantrekt. Om deze situatie te vermijden pleiten de Groenen en zullen ze blijven pleiten voor integratie van de ruimtelijke ordening in een krachtig leefmilieubeleid.

Aangezien u duidelijk een non-beleid voert moeten we uw politiek afkeuren. Laat me nu eens argumenten aanvoeren voor de termen non-beleid en wanbeleid. Het feit dat nog steeds aan het Ruimtelijk beleidsplan Vlaanderen jaarlijks lippendienst wordt bewezen ter gelegenheid van de begrotingsbespreking, maar niet echt gerealiseerd wordt. Om het een beetje cynisch te zeggen begint het sterk te lijken op het monster van Lochness, dat ook altijd de kop eventjes uitsteekt boven water wanneer het de journalisten goed uitkomt en dan weer onderduikt zonder nog een rimpeling in het water achter te laten.

Nochtans zaten AROL, Dienst Coördinatie en Planning, in samenwerking met Mens en Ruimte, in 1985 op het goede spoor. Met hun zes basisdoelstellingen trachtten ze te komen tot een offensieve strategie voor de open ruimte. Wij Groenen slagen er niet in ook maar één van de zes doelstellingen in uw beleid terug te vinden. Hopelijk vergis ik mij en kunt u toch goede voorbeelden geven.

Ik zal de zes doelstellingen opsommen : ten eerste, het heroriënteren van de ruimtelijke ontwikkelingen in Vlaanderen, gericht op het stopzetten van het suburbanisatieproces teneinde de resterende open ruimten zoveel mogelijk te beveiligen en de aftakeling van steden en het stedelijk systeem in het algemeen tegen te gaan ; ten tweede, het herwaarderen van de steden tot een volwaardig leefmilieu waarbij het vermengen van wonen, werken, verzorging en recreatie optimaal wordt gerealiseerd ; ten derde, het behouden, herstellen en herwaarderen van de open ruimten en het landelijk gebied ; ten vierde, het herwaarderen van de natuur en de natuurlijke potenties van de verschillende gebieden ; ten vijfde,

het behouden, herwaarderen en waar mogelijk herstellen en herscheppen van de beleevings- en visuele esthetische waarden van de diverse gebieden. Dit geeft betrekking op de milieukwaliteit, en tenslotte ten zesde, streven naar horizontale en verticale coördinatie en integratie van het ruimtelijk beleid.

Deze zes doelstellingen vormen een concretisering van artikel één van de stedenbouwwet. De hoofdplicht voor het beleid wordt daarin als volgt verwoord : „De ruimtelijke ordening van het land, de streken, de gewesten en gemeenten worden vastgesteld in plannen. Die ordening wordt ontworpen zowel uit economisch, sociaal en esthetisch oogpunt als met het doel 's lands natuurschoon ongeschonden te bewaren”.

U kan zich niet blijven wegstoppen achter het gebrek aan middelen, mijnheer de Minister, zoals u heeft gedaan tijdens de bespreking van uw begroting op 14 juni 1989. In de Handelingen nr. 41 van de Vlaamse Raad staat op pagina 197 : „Dat alles zal uiteindelijk leiden tot het opstellen van een structuurplan voor Vlaanderen. Voor het ogenblik beschikken wij echter niet over de middelen en zeker niet over het vereiste personeel om dit efficiënter te realiseren. Er werd hier gesproken over het ambtenarenkorps van AROL, maar wij beschikken op het ogenblik niet over de middelen om het structuurplan efficiënt uit te werken.”

U beschikt over 18 miljoen voor studieopdrachten, mijnheer de Minister, welk bedrag heeft u bestemd voor opdrachten in het kader van het Structuurplan Vlaanderen ? Ik zeg niet dat u met 18 miljoen wonderen kan doen.

Is het aanslepend gebrek aan personeel een realiteit of een excuus ?

Volgens ons moet en kan de Vlaamse Planologische Dienst beter worden uitgebouwd in het kader van de noodzakelijke sturing van het Structuurplan Vlaanderen ? Ik krijg u daar binnenkort de gelegenheid voor, mijnheer de Minister. Zal u die kans echter wel voldoende benutten, dat is de vraag waarop we in de feiten wel een antwoord zullen krijgen.

Cuyvers

Volgend jaar wordt immers de structuur van de Vlaamse Administratie grondig gewijzigd. De materie Ruimtelijke Ordening zal deel uitmaken van het Ministerie Leefmilieu en Infrastructuur. Op heel wat van mijn parlementaire vragen werd geantwoord dat de Administratie Ruimtelijke Ordening niet over voldoende personeel beschikt om relevante statistische informatie te verzamelen. Ik hoop dat u reeds stappen heeft gedaan om in het kader van de herstructurering, die toch voor de deur staat, ook aan deze problemen tegemoet te komen.

Inzake het aanslepen van de beloofde globale herziening van de wet op de stedenbouw citeer ik uw belofte aan collega De Seranno. In de Handelingen van de Vlaamse Raad. nr. 41 staat op pagina 1196 : „Ik hoop dat ik u bij het hervatten van de parlementaire werkzaamheden een ontwerp van decreet kan voorleggen ter vervanging van de wet van 19 maart 1962.

De heer J. De Seranno : U mag het niet alleen hopen, u hebt het beloofd, mijnheer de Minister.

Minister L. Walt Niel : Ik hoop altijd dat ik mijn beloften kan nakomen. *(Gelach)*

De heer J. Cuyvers : Dit citaat dateert van 14 juni 1989. Nu we reeds januari 1990 zien opdoemen weet ik niet goed of de Leden van de Vlaamse Raad groen lachen of grimlachen. Zijn het echt alleen kwade tongen die beweren dat er inderdaad een versie van de Koning Boudewijnstichting klaar lag om te worden gepubliceerd. maar dat u die heeft afgewezen en dat uw Kabinet een andere versie aan het schrijven is.

Is het zo dat daarin de deregulering verder wordt doorgedreven ?

Moet het herhaaldelijk beloven van de herziening van de stedenbouwwet de aandacht afleiden van de dagelijkse feitelijke aantasting van het gewestplan en de open ruimte en de natuurwaarden in de open ruimte ?

Het verder aantasten van de open

ruimte staat in schril contrast met uw beklemtoning van het belang van het gewestplan.

Op 14 juni 1989 stelde u in de Vlaamse Raad, en ik citeer een onverdachte bron, namelijk uzelf, mijnheer de Minister : „wat de ruimtelijke ordening betreft, wil ik, ter geruststelling van al diegenen die ter zake zijn tussengekomen, herhalen en beklemtonen dat van alle bestaande plannen het gewestplan het instrument bij uitstek is van ons ruimtelijk beleid.”

Wat blijkt nu in de realiteit ? Ten eerste, u verlengt de periode waarin de gemeenten hun verlanglijstje mogen bekendmaken voor aanpassing aan het gewestplan. waarvoor Directeur-generaal Vermeulen nog onder uw liberale voorganger het initiatief heeft genomen, tot ja. mijnheer de Minister, welke datum juist ? Vergis ik mij of is dit uiteindelijk toch 1 januari 1990 geworden ?

Graag verneem ik hoeveel aanvragen tot wijziging u van alle gemeenten ontvangen heeft en in welke zin die wijzigingen gaan ?

Ten tweede stelt u : „Het is toch aan de basis zelf dat men weet wat er moet gebeuren met de gewestplannen”. Kan ik daaruit afleiden dat u geneigd bent elke aanvraag van een gemeentebestuur goed te keuren ? Ik hoop van niet. In het licht van welke belangen worden die voorstellen van de gemeenten opgemaakt ? Worden die aanvragen afgewogen binnen het raam van een algemene behoeftenstudie op Vlaams niveau ?

Ten derde, heel wat gemeenten grijpen nogal vlug naar de taktiek van een bijzonder plan van aanleg, dat inhoudelijk sterk afwijkt van de bestemmingen van de vastgestelde gewestplannen. op basis van het advies van de Raad van State, uit 1983, dat betrekking heeft op het begrip afwijken. Daarin geeft men de drie voorwaarden die samen moeten worden vervuld, opdat een lager plan van aanleg mag afwijken van een hoger plan van aanleg.

Ten vierde, willen de gemeenten soms zo sterke afwijkingen bekomen dat u. mijnheer de Minister, niet lan-

ger alleen bevoegd bent om dit BPA goed te keuren, maar dat de voltallige Vlaamse Executieve dit zou moeten goedkeuren. In de praktijk komt dit dan wel meestal neer op een weigering. Het BPA-Wielsbeke is voor 1989 een dergelijk testcase.

Voor de Leden van de Vlaamse Raad is het wel te betreuren dat ze zeer moeilijk deze evolutie kunnen controleren. Niet alleen worden er stelselmatig geen statische gegevens verstrekt. U beweert zelfs niet over voldoende personeel te beschikken om die gegevens te verzamelen en dus aan het individueel Lid door te sturen. Maar het schijnt zelfs dat een aantal BPA's niet een gepubliceerd worden in het Belgisch Staatsblad, iets wat toch absoluut niet meer door de beugel kan.

Minister L. Walt Niel : Het is al te gemakkelijk dergelijke beweringen te lanceren. Kunt u mij echter voorbeelden geven.

De heer J. Cuyvers : Mijnheer de Minister, ik zal u in de loop van deze week schriftelijke voorbeelden geven. Ik zal de mensen die mij normaal altijd betrouwbare inlichtingen verstrekken, vragen mij die te bezorgen. In het verleden heeft mijn informant nog nooit foute informatie gegeven. Ik hoop dat het deze keer ook niet het geval is. Voor een Parlementslid blijft het altijd moeilijk om hier gegevens mee te delen zonder zijn informant te verbranden. Ik wil dit te allen prijze vermijden.

Ten vijfde, al te gemakkelijk worden via allerlei redeneringen zonevrije gebouwen toegestaan in bij voorbeeld landbouwzones onder het mom van para-agrarische bedrijven of zelfs een hotel op een industrieterrein, met als argument de specifieke ligging van dat industrieterrein en dus het hotel in een overgangsgordel industriezone-woonzone. Is uw collega, Minister Kelchtermans, het altijd eens met de interpretatie die Ruimtelijke Ordening geeft aan de notie para-agrarische bedrijven ? Ik meen te weten dat het niet altijd het geval is.

Klopt het, zoals blijkt uit een statistiek die ik heb opgemaakt, dat ongeveer dertig procent van alle bouw-

Cuyvers

aanvragen slaan op agrarische zones, waarvan 10 procent van alle bouw-aanvragen slaan op explosieve ver-bouwingen van bestaande gebouw-tjes tot riante villa's en dat men dit goed praat met gebruik van het mini-decreet ? Valt inderdaad ongeveer 10 procent van alle bouw-aanvragen on-der de opvulregel ? Valt ongeveer 10 procent te rangschikken onder para-agrarische gebouwen ?

Mijn zesde punt van kritiek zal blij-ken nog iets explosiever te zijn. Het gaat over het spijtige geval van de Assebroekse Meersen bij Brugge. Dat toont aan dat bij u en de hoogste regionen in uw Administratie de wil ontbreekt om in Vlaanderen een effi-ciënt natuurbeschermingsbeleid uit te bouwen.

De recente en pijnlijke geschiedenis van het vernietigen van de ecologi-sche waarden van 50 hectaren land-bouwgebied, ondanks het weerwerk geleverd door de natuurverenigin-gen. Burgemeester Demuydt van Oostkamp en mijn collega Van Dur-me, legt op een pijnlijke manier bloot dat er door u niet echt aan natuurbe-scherming wordt gedaan. Het roer moet dringend omgegooid worden.

De AGALEV-fractie wil daarvoor haar steentje bijdragen, niet alleen door de wantoestanden aan te kla-gen, maar door remediërende oplos-singen voor te stellen.

Deze week nog leggen we ons voor-stel van decreet neer dat de bouwver-gunning verplicht stelt, voor de wijzi-ging van de vegetatie die plaats vindt in heidevenen of enig ander gebied, waarvan de bescherming noodzake-lijk wordt geacht door de overheid. In zijn artikel Bescherm en toch niet legt Peter Renard in Knack twee pro-blemvelden echt bloot.

Vooreerst heeft u op 7 augustus uit-eindelijk een voorlopig bescher-mingsbesluit ondertekend dat niet ver genoeg gaat en dat pas twee maanden later van kracht wordt, om-dat het dan pas aan de eigenaars werd meegedeeld. Zo zijn een hele-boel kostbare tijd en mogelijkheden verloren gegaan. Volgens de milieu-

verenigingen wilde men tijd winnen om zo veel mogelijk de werken reeds te laten uitvoeren. Klopt deze visie ?

Ten tweede, de natuurvereniging stelt in dat artikel onomwonden dat het mislukken van de voorlopige klassering van de Assebroekse Meer-sen een schoolvoorbeeld is van de blauwe connectie, vertrekkende bij het Kabinet Waltniel, over de Direc-teur-generaal van Stedebouw Ver-meulen en de Provinciale Directeur van Stedebouw in West-Vlaanderen Braeckman – die de werken, in te-genstelling tot zijn medewerkers, niet vergunningsplichtig vond – tot de kapitaalkrachtige eigenaar van de grond.

Op 8 november schrijft Directeur-ge-neraal Vermeulen hoogstpersoonlijk aan de Burgemeester van Oostkamp dat de stillegging van de werken on-gedaan moet worden gemaakt. Dit gebeurt via een brief zonder verdere referenties naar het nochtans uitge-breide dossier. De eigenaar zou be-loofd hebben zich voortaan aan het beschermingsbesluit te houden. La-ter bleek dat een loze belofte te zijn geweest. Een kopie v a n deze brief heb ik persoonlijk in mijn bezit.

Door zijn directe en persoonlijke tus-scnkomst, zoals in het dossier van de Assebroekse Meersen zwart op wit op papier staat, worden bepaalde be-sturen van AROL, onder andere de dienst Monumenten en Landschap-pen met Inspecteur-generaal Goedle-ven, geregeld gepasseerd en gene-geerd. Graag verneem ik welke be-voegdheid dienaangaande door u aan de Directeur-generaal werd gedele-geerd ? Welke maatregelen heeft u intussen genomen om aan dergelijke praktijken, met een flink reukje, paal en perk te stellen ?

Ten zevende, beleidsopties worden te traag uitgewerkt, die dan boven-dien nog niet kaderen in het Ruimte-lijk Beleidsplan Vlaanderen. Na de talrijke interpellaties over de golfpro-blematiek, schriftelijke en mondelin-ge vragen van Leden van de Vlaamse Raad behorend tot verschillende par-tijen, heeft u geprobeerd de kritiek te doen stilvallen door uw golfnota, waarover de Vlaamse Raad nu inder-daad beschikt, in plaats van daarin

een algemene lijn voor afhandeling van de betwiste dossiers voor te stel-len aan uw Administratie, te beloven geval per geval af te handelen.

Graag verneem ik welke betwiste dossiers – en er zijn er toch een aan-tal – reeds werden opgelost ?

In de toelichting bij uw begroting stelt u zelf dat beleidsopties inzake grond-, klei- en leemontginning en de inplanting van pret- en recreatiepar-ken dringend moeten worden ver-taald in even zoveel beleidsnota's. Hopelijk geeft u aan uw Administra-tie wel duidelijke en algemene richt-lijnen, die de verdediging van de open ruimten en de natuurwaarden in de hand zullen werken.

Achtste punt : het geval Ter Yde. Dit geval toont zeer duidelijk aan dat uw diensten zeer traag reageren wanneer men, via een gedeeltelijke herziening van het gewestplan, dit natuurgebied Ter Yde-Hannecartbos definitief wil beveiligen. Het IWVA zet blijkbaar achter de schermen alles op het spel o m Ter Yde het etiket waterwin-ningsgebied te laten behouden on-danks de druk van de publieke opinie en de duidelijke njet voor waterwin-ning van uw collega Kelchtermans.

Bij wijze van besluit wil ik het volgen-de stellen, mijnheer de Minister. I moet dringend uw beleid bijsturen, wil u de open ruimten in Vlaanderen echt beveiligen. Daarom kan d e AGALEV-fractie niets anders doen dan het beleid zoals u dat tot nu toe heeft gevoerd volledig afkeuren. (Applaus)

De Voorzitter : Mevrouw Brcpoels heeft het woord.

Mevrouw F. Brepoels (op de tribu-ne) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, beste collega's, op mijn beurt zal ik ook trachten mijn spreek-tijd in te korten. Het is inderdaad reeds erg laat geworden. Bovendien stel ik vast dat heel wat collega's, sa-men met mij, misschien wat in herhal-ing vervallen omdat de meest knel-lende problemen in de Commissie uitvoerig werden uitgepraat, waar-door wij steeds op dezelfde knelpun-ten blijven hameren. Niettemin zou

Brepeols

ik vanuit onze fractie enkele punten naar voren willen brengen.

Het is pas een half jaar geleden dat in deze Raad de eerste Vlaamse begroting als een overgangsbegroting werd voorgesteld, met alle voor- en nadelen vandien. Intussen tekenen een aantal beleidsdomeinen zich reeds iets duidelijker af en kreeg de tweede begroting een nieuwe, volledig functionele vorm, die alleen maar de eigen specificiteit ten goede kan komen. Ook schrijft zij zich volledig in binnen de normering van het tekort, zoals impliciet gesteld door de financieringswet, wat echter een jaarlijkse besparing inhoudt van de spontane groei van de uitgaven.

Dat deze besparing echter lineair gebeurt, over bijna alle beleidsdomeinen heen, is een echte beleidsbegroting niet waardig en is op termijn ook niet te aanvaarden. Wij moeten bestaande reglementeringen in vraag durven stellen en voorstellen formuleren tot structurele ingrepen om aldus het uitgavenpatroon te kunnen ombuigen. Dat hierdoor bestaande decreten en besluiten moeten worden bijgestuurd is nu reeds duidelijk : dat dit alles niet in 1 jaar kan, is overduidelijk en zelfs niet wenselijk. Wel moeten wij nu dringend een ernstig maatschappelijk debat op gang brengen over de rol van de Vlaamse overheid in de verschillende beleidssectoren.

Wat de sector Huisvesting betreft, stelt zich nu reeds een levensgroot probleem dat op zeer korte termijn om een oplossing vraagt. Uit de behoeftenstudies van onder meer de Administratie voor Huisvesting blijkt immers dat een belangrijke toename van de middelen nodig is om aan de dringendste vraag naar huur- en koopwoningen te voldoen, om de noodzakelijke renovatiewerken te realiseren en om tegemoet te komen aan de door de overheid bepaalde prioriteiten.

Uitspraken als het gaat goed met de bouw, men moet daarin niets meer investeren, zijn misschien van toepassing op de privé-woningbouw, maar gaan alleszins niet op voor de sociale

huisvesting. Hier moeten duidelijk nieuwe accenten worden gelegd, waardoor de investeringsmogelijkheden van de diverse sociale huisvestingsmaatschappijen voor 1990 niet in het gedrang komen. Dit standpunt werd trouwens éénparig door de Commissie voor Huisvesting, Ruimtelijke Ordening en Landinrichting vertaald in een resolutie, waarvan we hopen dat ze gesteund zal worden door alle collega's in de Vlaamse Raad.

Naast dit financiële probleem dreigt de herstructurering van de huisvestingsinstellingen een bijna onoplosbare zaak te worden. Er valt weinig of geen vooruitgang te merken ten opzichte van de vorige begrotingsbespreking. Intussen werd de Vlaamse Maatschappij voor Huisvesting als zodanig opgericht en werd de Raad van Bestuur geïnstalleerd, maar wacht zij nog steeds op de noodzakelijke overdracht van de werkingsmiddelen en het personeel. Men verwacht algemeen van de beleidsmensen dat zij duidelijke opties naar voren schuiven gezien de beperkte financiële middelen. Zelfs die kunnen maar ten dele worden gerealiseerd, indien de noodzakelijk ke middelen en personeel niet ter beschikking worden gesteld. De verantwoordelijkheid ligt hier duidelijk bij de nationale Regering, waarvan de bevoegde Minister blijkbaar geen vat heeft op het doen en laten van de verschillende instellingen. Deze toestand kunnen we niet langer aanvaarden. Het wordt de hoogste tijd dat hier de schuldigen met naam en toenaam worden genoemd. Verder moet de hele Executieve met de grootste nadruk deze zaak ter sprake brengen op het Overlegcomité met de nationale Regering en een einddatum afdwingen.

Naast dit belangrijk financieel en structureel probleem wil ik nog enkele praktische punten aanstippen. Het is zeker niet de bedoeling om in herhaling te vallen, vermits de bespreking in de Commissie zeer volledig en vooral constructief was. Later kunnen we in de Commissie immers nog een aantal vragen en problemen aan een meer diepgaand onderzoek onderwerpen. Hierbij wil ik tevens

van de gelegenheid gebruik maken om de Minister te danken voor het samenbrengen van alle vragen en antwoorden in een omvangrijk naslagwerk. Hierin zullen wij in de loop van de volgende maanden met veel interesse naar antwoorden kunnen zoeken.

Wat de herziening van het sociaal huurprijssysteem betreft, merken wij graag op het volgende. De herziening moet een vereenvoudiging teweegbrengen, zodat het vaststellen van de huurprijs op een fatsoenlijke manier aan de mensen kan worden uitgelegd. Alle mogelijke voordelen en prijsverminderingen opgenomen in het huidige systeem moeten vereenvoudigd worden. Er moet voldoende inspraak worden gegeven aan de plaatselijke maatschappijen. De herziening moet medio 1990 meegedeeld worden aan de maatschappijen en niet in de loop van november of december, wanneer iedereen drukdoende is met het opstellen van balansen.

Voor het toekennen van premies inzake bouw en sanering in herwaardingsgebieden werd 160 miljoen vastgelegd. De problemen met herwaardingsgebieden zijn zoals reeds lang gekend en blijven maar aanslepen : te veel erkende gebieden, te weinig middelen en dus geen tijdige uitbetaling van de premies. Om toch maar niet te moeten betalen wordt de administratieve procedure nodeloos gekrookt en ondoorzichtig gemaakt. Moet men hier niet duidelijke prioriteiten gaan leggen en bepaalde gebieden misschien niet langer in de waan laten dat ze aanspraak kunnen maken op subsidies ?

Het Amortisatiefonds dat op 4 mei 1987 in het leven werd geroepen is tot op de dag van vandaag nog niet operationeel. Het begint stilaan vervelend te klinken, maar ook hier zou de Vlaamse Regering veel harder op haar rechten moeten staan. Een akkoord tussen het nationale niveau en het niveau van de Gewesten en de Gemeenschappen is er om te worden uitgevoerd en liefst zo snel mogelijk. Wanneer zullen de lasten van het verleden definitief verdeeld zijn ?

Voor de sector Ruimtelijke Ordening

Brepeels

en Stedebouw zal de grootste aandacht uitgaan naar de herwerking van de wet van 29 maart 1962 tot een decreet op de ruimtelijke ordening. Werd, zoals aangekondigd tijdens de commissiebesprekingen, het ontwerp van decreet deze maand behandeld door de Executieve ? En zo ja, wat zijn de vooruitzichten voor de eerste besprekingen in de bevoegde Commissie ?

Het opstellen van een Ruimtelijk Beleidsplan Vlaanderen werd in het verleden door de Vlaamse Regering nooit ernstig genomen. In elke beleidsnota en begrotingsbespreking wordt deze optie vermeld, maar het schamele bedrag waarmee dit moet gebeuren, liegt er niet om. Ook nu blijkt weer, wanneer wij moeten vaststellen welke middelen ter beschikking worden gesteld voor de verwerking van richtnota's van de gemeenten dat er geen totaalvisie is op het vlak van het te voeren ruimtelijk beleid.

Er wordt zelfs geen krediet uitgetrokken voor de betaling van planschadegevallen. Of werd hierover een nieuwe beslissing genomen in de Vlaamse Regering ? Dit is zeer dringend, aangezien het huidige principe van planschade elk ernstig beleid in de weg staat. De maatschappelijke ontwikkelingen moeten kunnen worden vertaald in de gewestplannen, zonder hieraan een financiële kater over te houden. De totaalvisie op het ruimtelijk beleid zou ook goed van pas komen bij de bespreking van de problematiek rond de grint-, klei- en leemontginningen.

Het grintdossier wordt door de Executieve reeds jaren voor zich uitgeschoven en blijft voorlopig onbeslist. Graag vernam ik van de Minister of het dossier betreffende de grintwinning in het Maasland nog deze maand door de Executieve zal worden behandeld ? Wij hebben in de Raad reeds meermaals gesteld dat het in ieders belang is dat er snel een duidelijke beslissing wordt genomen opdat de grintproducenten zich kunnen voorbereiden op de reconversie en de sociale begeleiding van de werknemers en het getalm rond een even-

tuele wijziging van het gewestplan wordt doorbroken. Hiervan kan geen sprake zijn, ook niet door het opstellen van BPA's.

Ook het probleem van de klei- en leemontginningen stelt zich dringender dan ooit, gezien de kleireserve van verschillende steenfabrieken slechts voor enkele jaren reikt.

Aangezien de overheid op de verschillende beleidsniveaus geen oplossing biedt, zien de meeste bedrijven zich genoodzaakt zelf te beslissen waar die ontgroningen plaatsvinden, met alle gevolgen vandien : bedreiging van honderden hectaren landbouwgrond, stijgende grondprijzen, hevige ruzies met landbouwers. Kortom hele dorpsgemeenschappen worden tegen elkaar opgezet.

Wat de sector Monumentenzorg betreft, kunnen we enkel vaststellen dat Vlaanderen hopeloos en hulpeloos achterop hinkt, terwijl in de ons omringende landen steeds meer de nadruk wordt gelegd op het behoud van het cultureel patrimonium. Onlangs las ik in de Bouwkroniek dat men zich in Frankrijk zorgen maakt over het feit of de Franse gespecialiseerde firma's in staat zullen zijn het investeringstempo van de overheid in de monumentenbescherming te volgen. Hierover kunnen onze Vlaamse ondernemingen alleen maar durven dromen.

Uit het Franse voorbeeld en dat van de ons omringende landen kan men concluderen dat deze enorme inspanningen slechts mogelijk zijn, indien ze gesteund en gepromoot worden door openbare besturen. Ondernemers in de bouwsector, politici, particulieren, en ook iedereen zijn steentje hiertoe bijdraagt. In Vlaanderen ontbreekt het op dit vlak duidelijk aan de juiste ingesteldheid, mentaliteit en inzet.

Voor honderden vrijwilligers is nochtans geen inspanning teveel om acties te ontwikkelen ter sensibilisering van alle lagen van de bevolking : denk maar aan de organisatie van de Open Monumentendag, de werking van de Commissies voor Monumenten en Landschappen, de Koning Boude-wijnstichting en de Administratie van

het Bestuur voor Monumenten en Landschappen.

Wat stelt de overheid hier tegenover ? Bitter weinig of niets. Dit sinds jaren gevoerde soberheidsbeleid kan niet ongestraft verdergaan. Indien hogergenoemde individuen en organisaties geen enkele aanmoediging krijgen, zullen ook zij op termijn geen inspanningen meer doen en zijn alle kleine monumenten gedoemd om te verkommeren.

Het gebrek aan middelen belet de bevoegde Minister echter niet een aantal positieve impulsen aan het monumentenbeleid te geven via bijvoorbeeld het vereenvoudigen van de totale subsidiëringsprocedure, het bespreken van fiscale maatregelen met de nationale Regering. De Minister heeft in de Commissie steeds positief op de vragen geantwoord : „Er wordt op het Kabinet gewerkt aan voorstellen in overleg met de bevoegde diensten”. Mijnheer de Minister, graag vernam ik hoe ver het eigenlijk staat met deze voorstellen en wanneer de eerste maatregelen zullen worden uitgevaardigd.

Tenslotte, maar niet in het minst, enkele opmerkingen over de sector Landinrichting. Deze sector heeft inderdaad als beleidsdomein de laatste jaren fel a a n belangstelling gewonnen. Ik zou zeggen : gelukkig maar ! **Ook** hier gelden ten opzichte van de oprichting van de Vlaamse Landmaatschappij dezelfde opmerkingen als hierboven geformuleerd bij **het** probleem van het operationeel maken van de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij. Ik zal deze kritiek dan ook niet herhalen, maar **heb** uiteraard naar de bevoegde overheid dezelfde dwingende vragen in verband met de overdracht van het personeel.

Wat de toekomstige werking van de verschillende Raden van Bestuur betreft, zou ik suggereren om ook hier hetzelfde niveau van beheersvergoeding voor te stellen als Minister Van den Bossche op dit moment uitwerkt voor de intercommunales. Inzake de aanwerving van personeelsleden voor de Vlaamse Landmaatschappij betreur ik dat, bij het vaststellen van de nieuwe disciplines in de personeelsformatie, geen enkele ruimte voor-

Brepeels

zien werd voor de ontwerper als dusdanig. Nochtans zal landinrichting, naast de ordening van de natuur en het landschap, ook te maken hebben met landelijke monumenten, oude hoeven en dorpsgezichten. Ter zake zouden de ontwerpers ruim aan bod kunnen komen. De uitdaging voor de landinrichting in de toekomst zal erin bestaan om alle ingrepen van de betrokken sectoren (landbouw, openbare werken, verkeer, ruimtelijke ordening...) in overleg te laten gebeuren. Elke sector kan dan nog zijn eigen taak uitvoeren, maar volgens een gezamenlijk overlegd plan. Ik hoop in dit verband dat de diensten van de VZW Stichting Plattelandsbeleid en de Bond Beter Leefmilieu, waarmee de Minister overeenkomsten heeft gesloten, hiertoe een belangrijke aanzet kunnen geven: *(Applaus bij de meerderheid)*

De Voorzitter : De heer Verreycken heeft het woord.

De heer W. Verreycken (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister. waarde collega's,

niemand zal het mij kwalijk nemen dat ik geen lange inleiding houd. De mij toegemeten tijd en het late uur dwingen mij ertoe onmiddellijk duidelijk te maken wat mij aanzet tot mijn uiteenzetting. De beknopte tijdsduur verplicht mij ertoe slechts één facet, namelijk de huisvesting te behandelen.

In de mij ter beschikking gestelde gegevens over het huisvestingsbeleid, springen enkele zaken in het oog.

Ten eerste, het valt op dat het hele beleid is gebaseerd op premies, op tegemoetkomingen, hoogstwaarschijnlijk vertrekkend vanuit de overtuiging dat krijgen op zich voor de burger een voldoende stimulans zal zijn om over te gaan tot bouwen, renoveren of saneren. Ik praat dan niet over de activiteiten van de sociale bouwmaatschappijen, maar over de bewoners van minder goede woningen, van wie gehoopt wordt dat zij op de premies een beroep zullen doen. Indien echter haast onbewoonbare woningen, althans volgens onze westerse normen, toch nog als paleizen worden ervaren door bepaalde groepen van bewoners, is het mijns

inziens onzinnig alle hoop te zetten op premies. Een paleis kan niet verbeterd worden en voor sommigen zijn vier wanden reeds een paleis.

Een tweede punt dat onze aandacht verdient is de leegstand, waarbij leegstaande maar bewoonbare woningen uiteraard moeten worden onderscheiden van leegstaande, verkrotte panden.

Het niet aanvragen van de geboden premies, het niet saneren dus en het leegstaan van gebouwen, ook overheidsgebouwen, werkt in heel wat gebieden een sfeer in de hand, die best te omschrijven is met kasbaïsering.

Wanneer zelfs gemeentebesturen de mogelijkheid hebben minder goede woningen te laten renoveren, moet het zeker mogelijk zijn dat uw diensten even duidelijke normen uitvaardigen. Ik denk hier zeer specifiek aan een renoveringsplicht bij de aankoop van een ongezonde of onbewoonbare woning, woningen zonder badkamer, zonder aansluiting op enige nutsvoorziening, zonder toilet, die vandaag nog echt bestaan, niet in verafgelegen gehuchten, maar in de grote steden van Vlaanderen. Dergelijke woningen zouden enkel mogen worden verkocht met de renoveringsverplichting in de koopbedingen. Hier is zeker nog een taak voor uw diensten. Het spreekt vanzelf dat de Administratie voor Huisvesting bij het opmaken van een voorafgaande inventaris een sleutelrol zal spelen. Woningen met gebreken in de inventaris vermeld, kunnen dan nog worden nagekeken en niet nagekomen verplichtingen kunnen worden gesanctioneerd.

Het premiebeleid is een aanradingsbeleid. Slechte woningen mogen worden betrokken, want misschien zal de bewoner wel één der vele saneringspremie aanvragen. Het is slechts nadat, meestal in de media, onmenselijke toestanden worden getoond, dat door de overheid wordt gesloten of gesloopt.

Wat mij voorstaat is een ontradringsbeleid. Bij slechte woningen moet de eigenaar worden verplicht verbeteringen aan te brengen, op straffe van sancties. Alleen zo kan in sommige

De heer J. Cuyvers (A GA LE V) brak een lans voor een geïntegreerd beleid inzake ruimtelijke ordening en leefmilieu

Verreycken

stedelijke wijken de menselijke waardigheid worden hersteld en kan het kasbahbeeld van sommige gemeenten terug worden omgebogen in een positief beeld. Ik verwijs hierbij naar het algemeen bekend, smalend gebruik van de term Borgerocco.

Tot slot wens ik de Minister nog één vraag te stellen. Klopt het dat hij geen gegevens heeft over het aantal huuropzeggingen vanwege de sociale woningmaatschappijen, in gevallen van oneigenlijk gebruik van sociale woningen ?

Ook hier lijkt het mij echt belangrijk in te grijpen bij wantoestanden, opdat de echt behoeftigen niet zouden moeten wachten., omdat de houders van de juiste lidkaarten voorgaan.

Bij het abortusdebat in de Senaat werd regelmatig geargumenteed dat, wanneer een wet niet beantwoordde aan een feitelijk toestand, zij dan maar moest worden aangepast. Ik durf te hopen dat dit eigenaardige principe geen gemeengoed wordt. Dan zou namelijk een reglementering moeten worden opge maakt, die zegt dat, wanneer veel oneigenlijk gebruik wordt gemaakt van sociale woningen, dit wettelijk moet worden toegelaten.

Aannemend dat het niet de bedoeling is van de Minister om stedelijke gebieden in Vlaanderen verder te laten verkrotten, noch om de noodzakelijke sociale woningreglementen te laten uithollen door malafide gebruikers, verzoek ik hem mijn voorstellen te onderzoeken. Ik hoop dat in een volgende begroting een goed gedgeoerd premiestelsel, aangevuld met een renovatieplicht, zal zijn ingeschreven. Wij zullen ons dan kunnen beraden over onze houding, die bij dit punt van de begroting voor 1990 negatief zal zijn.1

De Voorzitter : De heer Breyne heeft het woord.

De heer P. Breyne (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, ik geloof niet dat ik zondig tegen de regels van de deontologie wanneer ik nu, toch reeds meer dan een jaar nadat ikzelf

de verantwoordelijkheid voor de Sociale Huisvesting had in de Executieve, enkele beschouwingen ten beste geef over de begroting en het beleid van huisvesting, temeer daar ik geen enkele aanleiding zie om de aanpak van de huidige titularis, de heer Minister Waltiel te kritiseren.

Ik kom ook niet terug op de in de Executieve gestelde vragen, maar beperk mij hier tot enkele beschouwingen van algemene aard.

Het beleid inzake huisvesting wil volgens de Minister twee voorname en evenwaardige doelstellingen nastreven, die ook ik ten volle kan onderschrijven. Eerst probeert het huisvestingsbeleid stimulansen te geven inzake verwerving van een woning aan degenen die op de vrije immobiliënmarkt moeilijk of niet aan hun trekken komen. De tweede prioriteit is het ter beschikking stellen van sociale huurwoningen tegen een betaalbare prijs. De aandacht dient dus bijzonder gericht te zijn op de sociaal zwakkere inkomenscategorieën.

In welke mate vinden wij deze beide doelstellingen terug in deze begroting ?

Zelfs bij een eerste oogopslag wordt reeds duidelijk dat de sociaal zwaksten, de groep van de sociale huurders er in liet afgelopen decennium flink op achteruit gegaan zijn. Ook in deze begroting blijkt geen prioriteit voor de zwakkeren. In absolute cijfers kende het investeringsprogramma een spectaculaire daling. In 1980 beliep het nog 17,7 miljard, nu amper 7 miljard, een daling met 60 procent. Voor de sociale huursector, waar de investeringsmogelijkheden daalden van 11 miljard naar 1.890 miljard, is dit nog meer opvallend. In 1980 bedroegen de investeringen voor eigendomsverwerving 36 procent en de investeringen voor de huursector 64 procent. Nu stellen we precies het omgekeerde vast : 71 procent voor verwerving en renovatie en nauwelijks 29 procent voor de huuractiviteiten.

De prioriteiten verleggen naar de sector huurwoningen kan onmogelijk gerealiseerd worden met dit budget, maar alleen door een verhoging van

de investeringen voor huurwoningen. Recent onderzoek van de NMH wijst uit dat er voor de komende drie jaar normaliter zo een 15 miljard per jaar nodig zou zijn om aan de vraag naar huurwoningen te kunnen beantwoorden.

Aanpassing en onderhoud van het patrimonium, projecten in het kader van stadsrenovatie, voorzieningen voor specifieke bevolkingsgroepen zoals bejaarden, mindervaliden, alleenstaanden en grote gezinnen en nieuwbouw in economisch achtergebleven regio's, vereisen jaarlijks zo wat 4 miljard.

Om deze doelstellingen op een geloofwaardige manier in praktijk te brengen zouden naast een substantiële verhoging van liet investeringsplafond enkele dringende prioriteiten moeten ondersteund worden : een betoelaging van vervangingsbouw werken in het kader van artikel 94 van de huisvestingscode ; een verhoogde betoelaging voor werken van herwaarderingsprojecten en een financiering van werken voor projecten inzake huurcompensatie.

Ik pleit voor een verschuiving van middelen, waarbij eveneens overwogen kan worden een gedeelte van de middelen van de wet Brunfaut over te hevelen naar de huursector. In de mate dat effectief gekozen wordt voor **inbreidingsprojecten in de plaats van nieuwe sociale woonwijken, zullen minder middelen nodig zijn voor infrastructuurwerken.** De ordonnanceringskredieten worden echter reeds drastisch verminderd met nogmaals 10 procent tegenover 1989, zodat ik vrees dat van de noodzakelijke inbreiding en de daaraan gekoppelde versoepeling van de normen, in de praktijk weinig terecht zal komen.

Deze noodkreet om meer financiële middelen werd geuit door heel de Commissie. Als alternatief voor een amendement om hieraan tegemoet te komen heeft de Commissie éénparig een resolutie onderschreven waarin de aandacht gevestigd wordt op de dringende noodzaak maatregelen te treffen om via de gebruikelijke en/of nieuwe financieringstechnieken de investeringsmiddelen in de sector van

Breyne

de sociale huisvesting aanzienlijk te verhogen.

In dit verband is onder meer de door het ACV – Limburg gemaakte suggestie weerhouden om na te gaan of het niet aangewezen is om minstens een deel van de tegoeden van sommige maatschappijen op hun gewone rekening-courant van de huurgelden en op hun bijzondere rekening-courant van de meerwaarden op verkopen, gedurende een zekere tijd aan te spreken voor nieuwe investeringen.

Van alle kanten wordt immers, terecht het belang van sociale huisvesting voor kansarmen benadrukt. Ook in de nota's over het migrantenbeleid van de verschillende partijen en van Koninklijk Commissaris D'Hondt wordt het belang van de sociale huisvestingssector onderstreept. Met het drastisch verlaagd investeringsprogramma voor de NMH, zal evenwel hiervoor niet veel kunnen worden gedaan, tenzij men ofwel een middel vindt om de bestaande sociale huurwoningen in veel grotere mate dan nu ter beschikking te stellen van kansarmen. Dat impliceert ondermeer veel stringenter optreden tegen sociale huurders met een relatief groot inkomen, ofwel dat men alternatieve vormen van financiering vindt om het aanbod van sociale huurwoningen voor kansarmen te kunnen uitbreiden.

De studie van vormen van alternatieve financiering toont evenwel aan dat eerder naar huurders met een modaal inkomen wordt uitgekeken die, desgevallend op termijn, ook in staat zijn hun woning te verwerven. De prioriteit van het sociale huurstelsel moet echter steeds prioritair, en in zekere zin opnieuw, op de kansarmen zijn gericht. Bovendien kunnen vormen van alternatieve financiering slechts aanvaard worden wanneer duidelijk blijkt dat ze voor het hele systeem voordeliger zijn én op korte én op lange termijn.

Het is ook duidelijk dat slechts na de overdracht van de taken inzake huisvesting van de NMH en NLM aan de VHM, via de positieve voogdij, een

efficiëntere controle op de toewijzing van huurwoningen kan geschieden en aldus meer tegemoet kan worden gekomen aan de reële huisvestingsnoden van de laagste inkomensgroepen.

En dan ben ik meteen bij een tweede belangrijk thema beland, de dringende regionalisering van de huisvestingsmaatschappijen.

Het ziet er naar uit dat de effectieve overdracht van de taken en het personeel van de NMH en de NLM (inzake huisvesting) aan de VHM weer niet voor 1 januari 1990 gerealiseerd zal zijn. Als reden wordt daarvoor aangehaald het feit dat de liquidatie van NMH en NLM nog niet rond is.

Het is duidelijk dat deze zaak ingewikkelder wordt naarmate de tijd vordert.

Nu reeds blijkt het Brusselse Gewest het Sint-katharina-akkoord in vraag te stellen omdat het daarbij niet zelf betrokken was, maar op dat moment slechts door de nationale Regering vertegenwoordigd werd. De verdeling van de zogenaamde lasten van het verleden wordt daardoor onzeker en dit legt een steeds groter worden- de hypotheek op de toekomst.

Het personeel van de NMH en NLM, dat reeds zolang in onzekerheid verkeert, verliest elke motivatie. De kaders lopen leeg door pensionering, overlijden, enzovoort en kunnen niet worden opgevuld. De voogdij over de erkende maatschappijen verloopt niet langer efficiënt. De voogdij over de nationale maatschappijen trouwen evenmin, aangezien de controlemogelijkheden – via de commissarissen – zeer beperkt zijn.

Het is dus dringend dat men ter zake een beslissing neemt tot overdracht. De overdracht zelf moet gebeuren door de nationale overheid bij koninklijk besluit, maar er is niets dat de Executieve belet om op het Overlegcomité dringende maatregelen te eisen. Het is mijns inziens perfect mogelijk de overdracht van de taken en het personeel te scheiden van de definitieve regeling van de liquidatie, zodat toch reeds kan gestart worden met de VHM.

De overdracht van de taken en het

personeel aan de VHM is immers een boorwaarde voor een efficiënte organisatie van de sociale huisvesting naar de toekomst toe. Slechts na die overdracht kan gewerkt worden met de nieuwe voogdijregeling – een positieve voogdij – ingevoerd bij het decreet van 21 december 1988, aan de rationalisering van de erkende maatschappijen en aan het harmoniseren van de voorwaarden die met betrekking tot identieke verrichtingen door de NMH en de NLM worden gesteld, bij voorbeeld verkoopvoorwaarden voor sociale woningen, enzovoort.

Inzake de premies zou ik het eerst willen hebben over het financieringssysteem.

Ondanks het feit dat men sinds 1987 inspanningen doet om de vroegere systemen van debudgettering af te bouwen, onder meer door Jaarlijks het gedeelte van de huisvestingspremies dat wordt geprefinancierd te verlagen en het gedeelte dat rechtstreeks wordt betaald aan de premiegerechtigden te verhogen, heeft men in 1989 een gedeelte van de vroegere geprefinancierde premies, namelijk ongeveer **de helft van de in 1989 te betalen aflossingen**, ten bedrage van 1,3 miljard frank, geherfinancierd op een termijn van 20 jaar. In 1990 neemt men voor hetzelfde te doen, maar dan voor een bedrag van meer dan 2,7 miljard frank – wat blijkt uit artikel 82 van het ontwerp-decreet – zodat de totale uitstaande schuld einde 1990 nogmaals zal gestegen zijn. Dit noemt men een korte termijnoplossing die de verdere toekomst meer hypothekeert dan ontlast.

Inzake de prioritaire krachtlijnen van een premiebeleid zou ik het volgende willen zeggen. Uit behoeftenstudies blijkt er een ruime leegstand te bestaan van woningen van voldoende kwaliteit, woningen die meestal gelegen zijn in stads- en dorpskernen. Waarom zou men niet snel de verkoop van deze woningen kunnen aanmoedigen door het opnieuw invoeren van een verwervingspremie, gekoppeld aan de saneringspremie. Hiermee worden twee beleidsprioriteiten, namelijk de bestrijding van de leegstand en de inbreiding, in sterke mate gestimuleerd. Meteen komt het

Breyne

stelsel feitelijk ten goede aan grotere gezinnen met de laagste beroepsinkomens. De cijfers van onder meer het Vlaams Woningfonds bewijzen dat dit voor deze bevolkingsgroep meestal de enige mogelijkheid is om een eigendom te verwerven.

Uit de aard en de grootte van de premies blijkt evenmin dat er voldoende soepel ingespeeld wordt op de demografische evolutie. De trend naar thuiszorg voor bejaarden – de mensen zolang mogelijk in hun eigen vertrouwde omgeving laten wonen – wordt zeker niet voldoende gestimuleerd door de verhuis-, verhuur- en installatietoelagen die weinig gebruikt worden en Bovendien enkel van toepassing zijn voor huurders die verhuizen.

Het lijkt mij in dit verband veel logischer snel werk te maken van de operationalisering van een functionele aanpassingspremie voor bejaardenwoningen. waaromtrent ikzelf onlangs een voorstel van decreet heb ingediend.

Ter afronding wil ik heel kort nog een viertal punten citeren, waar volgens mij dringend werk dient van gemaakt te worden.

Vooreerst het overleg met de nationale Regering om het BTW-tarief op 6 procent te brengen voor de sociale woningbouw blijft een noodzaak. Op die manier kunnen aan de sector belangrijke nieuwe impulsen worden toegediend en stelt zich het probleem van de terugvloeiing van nationaal verworven fiscale middelen, die gegenereerd worden door regionale middelen in veel mindere mate.

Ten tweede, er dient dringend definitief komaf gemaakt met de uitvoeringsbesluiten van het decreet Breyne-Buchmann van 5 juli 1989 tot aanpassing van de huisvestingscode, zoals de Minister in de Commissie trouwens ook verzekerde. Dit lijkt mij substantieel om echt werk te kunnen maken van projecten van inbreiding en kleinschalige initiatieven.

Ten derde, ter bescherming van de huurders kan de mogelijkheid onder-

zocht worden om kwaliteitsnormen op te leggen voor de private huurmarkt. Naar het mij voorkomt, op basis van artikel 6, paragraaf IV van de bijzondere wet, die als gewestelijke bevoegdheid omschrijft : „de huisvesting en de politie van de woongelegenheden”, kunnen op het niveau van het Vlaamse Gewest ook minimumnormen uitgewerkt worden, inzake kwaliteit en voorzieningen voor huurwoningen in de private sector.

Dit zou kunnen gebeuren in samenwerking met de gemeentebesturen die deze politiebevoegdheid op het terrein kunnen uitvoeren via verordeningen.

Ten slotte, inzake het sociaal huurstelsel wil ik nog het volgende kwijt. Naar mijn gevoelen komt het huidig stelsel in ruime mate tegemoet aan een aantal door iedereen onderschreven doelstellingen, ais daar zijn het streven naar een reële verdelende rechtvaardigheid tussen de huurders. het ondervangen van de financiële moeilijkheden die de huurders met bescheiden inkomen hebben bij de toegang tot huurwoningen en het streven naar een sluitend financieel beheer, zowel voor de NMH als voor de erkende maatschappijen.

Door het besluit van oktober 1988 werd komaf gemaakt met een naar mijn gevoelen te lang aanslepende situatie van discriminatie van nieuwe huurders ten opzichte van de zittende huurders, door het voortbestaan van niet meer te rechtvaardigen uitzonderingsregelen. Nu opnieuw gedifferentieerde beschikkingen voor de zittende huurders invoeren. zou niet overeenkomen met het doel van verdelende rechtvaardigheid. Daarbij worden de maatschappijen bij de toewijzing van de woningen steeds meer geconfronteerd met het probleem van het feitelijk wonen, het feitelijk samenwonen en de valse domiciliëring. Er zou hieraan een einde moeten gesteld worden door het verschaffen aan de maatschappijen van een wettelijk middel om het feitelijk wonen te bepalen en de momenteel ruim verspreide misbruiken en fraude in dit verband tegen te gaan.

Tot daar enkele kanttekeningen die

ik meende te moeten formuleren bij deze begrotingsbespreking.

De Voorzitter : De heer Olivier heeft het woord.

De heer M. Olivier (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, de huisvesting in het algemeen en de sociale huisvesting in het bijzonder staan weer volop in de actualiteit. Enkele problemen op een rijtje :

– er blijft de grote nood aan woningen : 180.373 voor de periode 1990-1995, waarvan 36.497 vernieuwbouw, 93.217 te saneren en 50.659 nieuw te bouwen ;

– demografische evoluties. bij voorbeeld vergrijzing en gezinsopdeling, doen nieuwe behoeften ontstaan ;

– de leegstand en verkrotting neemt vooral in de verstedelijkte centra angstwekkend toe ;

– er is een ontzettend grote nood aan betaalbare huurwoningen ;

– door de schaarste van de beschikbare gronden gaan de prijzen onvermijdelijk de hoogte in. sedert 1984 plus 24 procent ;

– de prijzen in de bouwsector slaan uit de pan. tussen 1953 en 1984 zijn de prijzen verzesvoudigd ;

– de evolutie van de spaarquota. volgens ANHYP een daling tot 12,4 procent. De eigendomsverwerving komt in het gedrang

– Om een woning op de vrije markt te kunnen kopen moet men hoe dan ook over een jaarinkomen beschikken van tenminste 556.000 frank of 46.300 frank per maand. Voor een sociale woning ligt dit gunstiger. Dit wil zeggen dat 1.15 miljoen belastingplichtigen helemaal niet in staat zijn een nieuwe woning te verwerven. Deze mensen kunnen nog eventueel terecht. op de goedkopere, kwalitatief minder goed uitgeruste, privé-woningmarkt.

– Het beleid moet speciale aandacht besteden aan de specifieke bevolkingsgroepen, zoals bejaarden, migranten. alleenstaanden, gehandicapten. éénoudergezinnen en grote gezinnen.

Olivier

Tegenover deze belangrijke vaststellingen staat een budget dat nog beperkter is dan vorig jaar. De beleidskredieten werden verminderd met 4,251,6 miljoen of 26,4 ten honderd en de prefinancieringsmachtiging met 1,4 miljard. Dit laatste werd onvoldoende gecompenseerd in de rechtstreekse kredieten.

Wij zijn derhalve in een zorgwekkende situatie terechtgekomen. De toestand moet worden geëvalueerd, lessen dienen te worden getrokken uit de fouten van het verleden. Voor de toekomst moeten nieuwe uitwegen gezocht worden, rekening houdend met de blijvende schaarste aan middelen.

Ik zal niet terugkomen op de inleiding van de Minister en de bespreking in de Commissie, maar proberen enkele nieuwe klemmen te leggen voor een huisvestingsbeleid in Vlaanderen dat nog perspectieven biedt. Het spreekt vanzelf dat het Vlaamse Gewest blijvende aandacht moet hebben voor de belangrijke bedragen die via de bouw- en huisvestingssector naar de nationale kas terugvloeien.

Het is duidelijk dat de CVP-fractie het huidige beleid inzake wooninbreiding onderschrijft. Onze fractie neemt het evenwel niet dat vooral de sociale huisvestingssector het slachtoffer wordt van onterechte besparingsmaatregelen. De Vlaamse Executieve zou er beter aan gedaan hebben, in plaats van de middelen met 15 procent af te romen, 1250 miljoen toe te voegen aan het reeds karig toegemeten budget van 1989. De hamvraag voor nu en de volgende jaren zal zijn hoe met beperkte middelen een aanvaardbaar beleid voeren voor de huisvesting van gezinnen met een beperkt inkomen. Dit kan op verschillende vlakken : inzake nieuwbouw van sociale woningen of daarmee gelijkgestelde ; inzake sanering of renovatie van oude woningen ; inzake huur en inzake subsidiëring.

Voor de nieuwbouw stelt zich het probleem van de grondprijzen. De

prijs van het bouwperceel is een belangrijk element voor de kandidaat-bouwer. Hij wil steeds meer grond die hoe langer hoe schaarser en dus duurder wordt.

Om hier aan te verhelpen dient : de gesloten bebouwing terug aangemoedigd en open bebouwing afgeremd te worden ; het plaatselijk beleid – gemeente en OCMW – gronden aan te kopen en ter beschikking te stellen bij voorbeeld via een grondregie ; een formule uitgetest waarbij de kandidaat-bouwer van de overheid toestemming krijgt te bouwen en in een later stadium de kans krijgt het perceel te kopen ; de infrastructuur van de sociale verkavelingen soberder uitgevoerd te worden ; de wet van 1978 en het koninklijk besluit van 8 januari 1982 opnieuw onder de aandacht van onze gemeentebesturen gebracht te worden. Hierdoor wordt de gemeente verplicht tot het bijhouden en het ter beschikking stellen aan het publiek van een permanente inventaris van de beschikbare bouwgronden.

In de tweede plaats dient de kostprijs van de nieuwbouw gedrukt. Dit kan door standardisatie, meer efficiëntie. De lastenkohieren van de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij moeten herdacht worden. Rekening houdend met versobering, toepassing van nieuwe materialen en technieken. Kan het niet wat soberder inzake afwerking ? Moet er in alle lokalen centrale verwarming zijn, is een dubbele garage noodzakelijk of kan een carport, enzovoort.

Kunnen we in de sociale huisvesting niet wat meer kansen geven aan doehet-zelvers en kunnen koop-woningen niet windvrij afgeleverd worden, dit wil zeggen dat alle essentiële voorzieningen aanwezig zijn, maar afwerking aan het initiatief en de creativiteit van de bewoner overgelaten wordt.

In dit alles speelt de architect een doorslaggevende rol. Zowel zijn conceptie als toezicht kunnen kostenbesparend werken. Loont het niet de moeite een gesprek aan te gaan om de verloning vast te stellen in het kader van besparingen die hij kan realiseren in plaats van het huidige sys-

teem : hoe duurder het project, hoe hoger het honorarium.

In verband met de vernieuwbouw, saneren en renovatie kan ik het volgende zeggen. Dit wordt, rekening gehouden met de grote kostenstijging, voor velen nog de enige uitweg om eigenaar te worden. Al onze aandacht en een groter deel van onze middelen moeten hierop worden gericht. Het gaat tenslotte ook om het opnieuw leefbaar maken van onze stads- en dorpskernen.

Daarom dienen : de belastingen op leegstand en verkrotting veralgemeend en voldoende hoog gesteld ; het OCMW en de gemeente over te gaan tot aankoop van renoveerbare panden en waar mogelijk het stelsel van de huurcompensatie toe te passen ; het stelsel van het onbewoonbaar verklaren herzien – dikwijls is de burgemeester niet de aangewezen persoon om op te treden – en moeten bepaalde eigenaars niet gedwongen worden investeringen te doen ? ; de activiteiten van de VHM moeten meer georiënteerd worden op aankoop, verbouwing, verhuur, financiering van verbeterbare oude woningen ; kunnen de gemeenten, OCMW's en erkende vennootschappen voor sociale woningbouw renovatiecontracten afsluiten met de eigenaars of bewoners. Zij stellen de materialen ter beschikking terwijl de bewoners zelf instaan voor de verwerking en afwerking.

Saneren of renoveren is bijzonder arbeidsintensief en derhalve kostelijk. Dikwijls komt men voor onvoorziene uitgaven te staan die alle voorafgaande ramingen teniet doen. Daar waar renovatie of sanering nog mogelijk is dient de voorkeur gegeven aan de zachte renovatie, dus het uitvoeren van de meest noodzakelijke werken : water- en winddicht maken van woning, voorzien van het nodig sanitair en elektriciteit.

Uit onderstaand voorbeeld blijkt duidelijk hoe gemeenten, OCMW's en sociale bouwmaatschappijen, dergelijke woningen kunnen kopen en na zachte renovatie opnieuw kunnen verkopen aan minder kansrijke personen of alleenstaanden. Ik geef een voorbeeld :

Olivier

aankoop oud huis	700.000 frank
zachte renovatie	300.000 frank
<hr/>	
totaal	1.000.000 frank
premies van het gewest en/of de gemeenten	300.000 frank
<hr/>	
Netto te financieren	700.000 frank

Wanneer een bedrag van 700.000 frank moet worden ontleend, komt de annuïteit neer op volgende bedragen : 63.532 frank per jaar of 5.294 frank per maand voor een lening op 20 jaar tegen een intrest van 6,5 procent ; 57.396 frank per jaar of 4.782 frank per maand voor een lening op 25 jaar tegen een intrest van 6,5 procent.

Deze afkorting is haalbaar voor een gezin dat van het bestaansminimum moet leven, omdat dit in verhouding het gedeelte van het inkomen is dat aan huisvestings kan en mag besteed worden.

Het spreekt voor zich dat dergelijk voorbeeld niet overal van toepassing is. Het houdt niettemin veel mogelijkheden in en heeft vooral het voordeel dat minder kansrijke gezinnen voor de waarde van een huurprijs eigenaar kunnen worden. Zij krijgen derhalve woonzekerheid. Dit systeem vergt relatief weinig inspanningen vanuit de gemeenschap.

De subsidieregeling is dikwijls onefficiënt. De overheidstoelagen komen in handen van privé-personen, die hoe dan ook zouden bouwen of aan vernieuwbouw doen. Zij onttrekken derhalve aan de overheid middelen die moeten worden aangewend voor minderbegoeden.

Enkele voorbeelden.

In herwaarderingsgebieden worden huizen, fabrieken afgebroken, zodat men braakliggende terreinen heeft. Is het dan logisch dat, wanneer een gezin een nieuwbouw opricht, het een bouwpremie bekommt ? Op dergelijke terreinen wordt dikwijls door promotoren gebouwd die dezelfde premies publicitair uitspelen.

Eigenaars verkopen hun woning en komen in aanmerking – soms prioritair – voor het huren van een sociale

woning of krijgen een verhuisinstallatie of huurtoelage.

Bouwers van een villa krijgen een volledige bouwpremie omdat ze in het referentiejaar geen of onvoldoende inkomens hadden, bij voorbeeld door studies, werkloosheid, enzovoort. Dikwijls zijn het dezelfde personen die voorrang krijgen voor het huren van een sociale woning of appartement.

Aandeelhouders van een patrimoniumvennootschap kunnen, wanneer hun belastbaar inkomen binnen de toelaatbare grenzen is, een bouwpremie bekomen. Zo kan je vijf appartementen hebben en voor een zesde woongelegheid een bouwpremie bekomen.

Aan dergelijk oneigenlijk gebruik moet een einde worden gemaakt. Daarom enkele suggesties.

Het belastbaar inkomen van het voorlaatste jaar dat het jaar van de aanvraag voorafgaat is geen voldoende basis. Het moet gezuiverd worden van bepaalde aftrekken, zoals de bijdrage aan het pensioenfonds. Met andere elementen moet rekening gehouden worden, zoals het beroep, de te verwachten inkomens, enzovoort.

Het inkomen moet na een zekere periode opnieuw nagezien worden, zodat het geheel of een gedeelte van de premie kan worden teruggevorderd in geval het inkomen duidelijk gestegen is.

De verplichtingen van het bewonen moeten strenger worden

Huurders van een sociale woning moeten, op het ogenblik dat hun inkomens de toegelaten maxima overschrijden, ofwel de huurwoning kopen, rekening houdend met het bestaande patrimonium van de vennootschappen, ofwel de huurwoning verlaten.

Kandidaat-huurders die een eigendom van een bepaalde waarde vervreemd hebben gedurende de laatste 5 jaar mogen niet in aanmerking komen voor de huur van een sociale woning.

Aandeelhouders van een patrimoniumvennootschap komen niet in

aanmerking als huurder van een sociale woning of hebben geen recht op enige toelage.

Moet men niet resoluut de premies afschaffen voor alleenstaande bebouwing ?

Op deze wijze zullen heel wat middelen vrijkomen die kunnen worden aangewend om de sociale doelstellingen van de Vlaamse Gemeenschap inzake huisvesting te realiseren.

Ten slotte durf ik te pleiten voor de oprichting van een Fonds voor de Sociale Huisvesting. Dit Fonds zou op het niveau van het Vlaamse Gewest, de Vlaamse provincies en op het lokale vlak operationeel kunnen zijn. Dit kan op elk niveau gestijfd worden onder andere door de heroriëntering van de bestaande premies : de opbrengst van de verkoop van eigendommen van gemeenten, staat of provincies, opbrengst van taxaties op de leegstand, enzovoort : toelagen ; een belangrijke vrijwillige of gedwongen bijdrage van de immobiliensector, die op het ogenblik zeer goede zaken doet en ook zijn verantwoordelijkheid moet opnemen.

Wanneer men **clan nog** aandacht heeft voor de vermindering van de **administratieve rompslomp** dan kan het beleid inzake huisvesting een **nieuwe impuls** krijgen. (*Applaus*)

De Voorzitter : Minister Walt Niel heeft het woord.

Minister L. Walt Niel (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, ik zal zoals de verslaggever trachten zeer kort te zijn. Wel wil ik eerst mijn belofte nakomen en de heer Beerden feliciteren met zijn uitstekend schriftelijk verslag. Ik dank ook de leden voor de manier waarop zij in de Commissie en hier in de Openbare Vergadering de problemen hebben behandeld waarmede wij in de sectoren Huisvesting en Ruimtelijke Ordening worden geconfronteerd.

Het heeft mij getroffen dat alle sprekers de vinger hebben gelegd op de grote wonde van het gebrek aan financiële middelen voor het voeren van een aangepast en efficiënt beleid

Waltiel

op het vlak van de huisvesting en ook op het gebied van de ruimtelijke ordening. Dit heeft inderdaad geleid tot het indienen van een voorstel van resolutie. Wij betreuren dat het in het kader van de bespreking van de begroting noodzakelijk is gebleken de Executieve aan te sporen prioriteit te verlenen aan de huisvesting.

Wanneer wij over geen middelen beschikken dan blijven alle suggesties whisful thinking. Eén van de middelen is alternatieve financiering. Als de overheid de nodige middelen niet heeft, dan moeten wij trachten de middelen te vinden daar waar zij te vinden zijn. Er werden hier alarmerende cijfers in verband met behoeften, demografische evolutie en maatschappelijke evolutie naar voren gebracht. die in eerste instantie de nood aan sociale woningen en in tweede instantie. de nood aan woningen in het algemeen dringend maken. Wij moeten een of andere vorm van alternatieve financiering kunnen verwezenlijken. Mijn voorganger, de heer Breyne. was daarmee reeds flink bezig.

Eén van de moeilijkheden is dat men regelmatig voor gewijzigde toestanden staat. Eén van die gewijzigde omstandigheden is het niveau van de intrestvoeten.

Toen de heer Buchmann Minister was bestond er een ver gevorderd project van alternatieve financiering dat niet is kunnen worden uitgevoerd. omdat wij ondertussen de fameuze daling van de intrestvoeten hebben gekend. Momenteel zijn deze terug naar omhoog en benaderen de 10 procent. Dat zijn zaken die zwaar doorwegen. Ik heb ter zake nochtans enkele oplossingen.

Wij zijn bezig simulaties te maken over periodes van vijf, twintig tot vijftwintig jaar en uit te rekenen wat alles zal kosten aan de huurders en ook aan het Vlaamse Gewest. Wij houden daarbij rekening met de mogelijkheid tot het inschakelen van een verkoop van het bewuste goed ten einde de kapitaalaflossing te kunnen financieren. Ik hoop daarmee over zeer korte tijd klaar te zijn.

Mijnheer Vreven, wij moeten inderdaad afstappen van het systeem van de prefinanciering, want dit heeft geleid tot de lasten uit het verleden die op ons budget wegen en die er nog gedurende tientallen jaren zullen op wegen. Wij moeten in het kader van de budgettaire schaarste gaan herfinancieren, datgene wat reeds verfallen is aan kapitaal en aan intresten. Dat is in de grond een verderfelijke financieringsmethode. Wij hebben gedurende de jongste drie à vier jaar getracht geleidelijk aan de prefinanciering onder meer van de bouw te saneren en de verwervingspremie te vervangen door een directe budgettaire financiering. Wij moeten op die weg verder gaan. al worden daardoor de mogelijkheden beperkt waarover wij beschikten.

Verschillende sprekers hebben gesproken over de noodzaak eindelijk die Vlaamse Investeringsmaatschappij eens operationeel te maken. Dat is een hele lijdensweg geweest. Die regionalisering werd in de wet van 8 augustus 1980 ingeschreven. Dan was er de wet van 24 december 1984, gevolgd door het decreet van 1 juli 1986, dat een concertatiecommissie heeft ingesteld. Daaruit is het decreet van 21 december 1988 gekomen voor de oprichting van de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij. In duizend haasten zijn wij naar Hasselt getogen om voor een notaris de akte te verlijden. Minister Kelchtermans zal zich dat wel herinneren. Eén jaar later staan wij nog even ver.

Ik zal er nogmaals bij mijn collega's in de Executieve en vooral bij degenen die deel uitmaken van het Overlegcomité Regering-Executieven. op aandringen dat men eindelijk eens werk maakt van die regionalisering.

Ik zal ter zake een klein voorbeeld geven. Dat heeft ook gevolgen waaraan men in feite niet denkt. Zoals u heeft gezegd heeft dat een weerslag op het personeel. omdat er geen motivatie is en het personeel niet meer wordt vervangen. Van iets dat ten einde loopt en geen toekomst heeft mag men niet veel verwachten.

De heer De Loor heeft de studie aangehaald uitgevoerd door het ACV-

Limburg. Daarin wordt gesproken over een tegoed van de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting ten bedrage van 2,599 miljard.

Ik heb daarover onmiddellijk uitleg gevraagd, vermits men zich afvroeg of het zin heeft te klagen over een gebrek aan financiële middelen, wanneer de Maatschappij, die er onmiddellijk bij betrokken is, een tegoed van 2,899 miljard op de rekening-courant heeft. Dit bedrag is resultante van een tegoed van 4 miljard voor de Vlaamse Huisvestingsmaatschappijen en van een tekort van 549 miljoen voor Wallonië en een tekort van 528 miljoen voor Brussel. Dat betekent dat de Vlaamse maatschappijen, via een boni geboekt op de rekening-courant. de tekorten van de Waalse en de Brusselse maatschappijen financieren. Dat is alleszins geen gezonde toestand. Wanneer men dan spreekt van regionalisering en vooral van ieder zijn taak met zijn middelen. druist dit daar regelrecht tegen in.

Dat is ook onder meer één van de redenen waarom deze regionalisering zo vlug mogelijk moet tot stand komen, via de koninklijke besluiten, die ter zake door de nationale Regering moeten worden getroffen.

De sociale huurprijzen werden voor 1990 via een besluit van 6 september 1989 herzien. Wij hebben besloten daaraan niet te raken in 1990. Op het einde van dit jaar wordt een evaluatie van het systeem gemaakt, zodanig dat wij volgend jaar met nieuwe gegevens kunnen naar buiten treden.

Mevrouw Brepoels. u heeft erop gewezen dat het systeem eenvoudiger en doorzichtiger moet worden. Wij moeten erover waken niet te dikwijls, zeker niet ieder jaar of om de zes maanden. de huurprijzen te wijzigen. Wij kunnen evenmin. ieder jaar of om de zes maanden. bij voorbeeld de inkomensgrenzen voor het toekennen van bepaalde voordelen, leningen of premies, voortdurend veranderen. In dat geval zou men bereiken wat men tracht te voorkomen. met name dat niemand nog weet hoe de toestand is en hoe het moet.

De heer M. Olivier : Kan u aanvaar-

Olivier

den dat in de stad Kortrijk meer dan 50 procent van de bouwpremies aan vrije beroepen, dokters, advocaten, enzovoort, worden toegekend. Dat is toch niet normaal.

Minister L. Walt Niel : Ik heb nog een ander punt genoteerd, meer bepaald de vraag van de heer De Loor. Hij vroeg waar precies bij de Hoge Raad voor de Huisvesting het schoentje wringt. Welnu, die schoen wringt hier niet : morgen is er geen vergadering van de Executieve ; zij is tot vrijdagmiddag uitgesteld. De dagorde van die vergadering vermeldt de benoeming van de leden van de Vlaamse Hoge Raad voor de Huisvesting. Ik ben aan het eind gekomen van een calvarieweg. Indeidaad, er moesten 31 effectieve kandidaten en 31 plaatsvervangers zorgvuldig worden gewogen en gepondereerd, zo wordt dit in het besluit vermeld. Dit alles moet worden samengebracht en moet het ja-woord krijgen van de 31 gegadigden. Voor u zal dus ook bekommernis wegvallen.

Mijnheer Olivier, in ieder systeem is er oneigenlijk gebruik. Van het ogenblik dat voordelen moeten worden toegekend, valt daaraan niet te ontsnappen. Inderdaad, op een of andere manier, zonder dat ik dit goedpraat of goedkeur, zijn er toch belanghebbenden die een achterpoortje vinden. Dit geldt zowel voor de saneringspremie, als voor de bouwpremie ; dit geldt voor de rentetoelagen en voor de kapitaalsubsidies voor de bedrijven. Ik ken ook bedrijven die gebouwd en geïnvesteerd hebben, zonder dat zij de kapitaalpremie, of de rentetoelagen krijgen ; voor hen was dat lekker meegenomen.

Wellicht zal ik er via de samenwerking met de Commissie kunnen toe komen op een of andere manier een deelsysteem uit te werken. Dat is nu toegezegd.

Er is een leegstand van 85.000 woningen.

De laatste jaren is de leegstand volgens onze gegevens ietwat verminderd. Toch wens ik te herhalen dat

inbreiding, sanering en renovatie de pijlers zijn van het huisvestingsbeleid dat ik wens te voeren, zolang ik in dit domein bevoegdheid zal hebben.

Inzake de huuropzeg bij oneigenlijk gebruik heb ik geen statistieken. Ik vraag mij af of de Nationale en Vlaamse Huisvestingsmaatschappij ze wel bezitten.

Toch kan ik stellen dat in de erkende vennootschappen een woning zomaar niet verhuurd wordt aan iemand die de goede kaart heeft. In de Huisvestingscode is dat alles gereglementeerd. De Huisvestingsmaatschappij moet verplicht een register houden waarin ieder kandidaat-huurder wordt ingeschreven. Bij de toekenning zijn eveneens de datum van toekenning, het inkomen, het aantal kinderen ten laste prioritaire elementen. In elke erkende Gemeenschap zetelt een commissaris die tot taak heeft regelmatig na te kijken of de criteria strikt worden nageleefd. De zaken lopen fout omdat men afweek van een goed systeem.

Mijnheer Breyne, u deed een voorstel ter zake en u citeerde ondermeer bepaalde stimulansen ten einde het aanbod van sociale woningen op te voeren. Ik denk ondermeer aan een BTW-heffing van 6 procent, wat de sociale huisvesting betreft.

Ook de heer De Loor heeft een voorstel gedaan om de onroerende voorheffing op de sociale woningen op 0,8 procent te brengen, alsook voor de leningen van het Vlaams Woningfonds. Op fiscaal vlak, zowel op het gebied van directe als indirecte belastingen, bestaan er dus wel middelen om aan deze toestand te verhelpen.

Over de onroerende voorheffing beslissen wij zelf, daar waar het voorstel van de heer Breyne moet worden uitgewerkt in samenspraak met de nationale Regering.

Wat de kwaliteitsnormen betreft gaan wij binnenkort met een besluit van de Executieve voor de dag komen. Dit is momenteel uitgewerkt door de Administratie. Kwaliteitskabels en het type van woningen zullen

worden bepaald, zodanig dat men beschikt over een degelijk instrument voor de prijsbepaling van sociale, maar ook andere woningen.

Mijnheer de Voorzitter, ik kom nu tot het probleem van de ruimtelijke ordening. De uitvoeringsbesluiten van het decreet Breyne-Buchmann zijn klaar. Ik heb met de indieners afgesproken alles na te kijken. (*Onderbreking door de heer Cuyvers*)

Een eerste punt is de herziening van de wet van 29 maart 1962. De Ministers en ikzelf waren klaar met het werk. Het schema dat ik tijdens de commissievergadering uiteengezette klopte als een bus. Het pakket was klaar, doch de inhoud ervan beviel mij, noch het Kabinet, noch de Administratie niet. Wij hebben dan getracht de zaak te herwerken op basis van het interessante werk van de Commissie.

Wij hebben het herwerkt en de zaak is klaar. In het kader van het Structuurplan Vlaanderen werden verschillende sectorstudies uitgevoerd. De landbouw is in de eerste fase ; de huisvesting in de eerste en tweede fase ; de recreatie in de eerste fase ; energie in de eerste fase en vervoer en verkeer is pas uitgegeven door Minister Sauwens.

Door een externe plangroep werden reeds twee conceptnota's gemaakt. Ook Mens en Ruimte maakte een ontwerpstructuurschets. Om tot een afronding van het geheel te komen zullen echter nog een aantal studies moeten worden uitgevoerd. Er zal tevens een geactualiseerd concept moeten worden uitgewerkt, dit kan gebeuren met de kredieten van volgend jaar.

Er werd inderdaad niet voorzien in een regeling voor de planschade. Vanaf het ogenblik dat een vonnis kracht van gewijsde heeft gekregen, vanaf het ogenblik dat er dus niet meer kan worden geamendeerd of vernietigd, zal in de mate van het mogelijke tot herstel in natura worden overgegaan.

Dit is natuurlijk niet ideaal. De financiële gevolgen van een dergelijke regeling worden immers vaak over het

Walt Niel

hoofd gezien, wanneer er wordt gesproken over de Grint, over de Assebroekse meersen of over een landschap dat moet worden geklasseerd.

Er werden reeds enkele vonnissen uitgesproken waarbij wij, op basis van artikel 13 paragraaf 82, werden veroordeeld om de betrokkene te vergoeden in klinkende munt.

U sprak over BPA's die niet verschenen zijn in het Staatsblad, mijnheer Cuyvers. U moet toch weten dat een bijzonder plan van aanleg, dat niet in het Staatsblad is verschenen, niet de minste rechtskracht heeft. Uw beweringen zijn dan ook volkomen uit de lucht gegrepen.

Het vierde uitvoeringsbesluit van het mini-decreet geeft inderdaad aanleiding tot moeilijkheden, vooral voor degenen die zich in de overgangperiode bevinden. Ik zal trachten hiervoor binnen de Executieve tot een oplossing te komen.

Het beleid inzake monumenten en landschappen, mevrouw Brepoels, lijdt aan hetzelfde euvel als het beleid van de huisvesting en ruimtelijke ordening. Klasseren is een goede zaak, maar als men gebouwen klasseert waarvoor de middelen niet te vinden zijn om ze te restaureren, dan bereikt men vaak het tegenovergestelde van wat men wil, namelijk verloedering en verkrotting. Iets dat niet hersteld en normaal gebruikt wordt, vervalt.

In het kader van een nieuwe visie zal men verplicht zijn om de wet op de klassering van monumenten van 1931 te herzien. Ook bepaalde subsidiëeringspercentages moeten opnieuw worden vastgesteld, om met dezelfde hoeveelheid geld meer projecten te kunnen subsidiëren om ons cultureel patrimonium voor de toekomst veilig te stellen. Het is een prioriteit die

moet gezien worden in het geheel van ruimtelijke ordening en de huisvesting en dat vereist onze volle aandacht. (*Applaus op talrijke banken*)

De Voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister T. Kelchtermans (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, mijn uiteenzetting zal bijzonder kort zijn.

Collega Walt Niel heeft een wedenschap waarvan de geheimen goed gewaard blijven, afgesloten met de verslaggever. Ik heb dit helaas niet gedaan, maar ik zou ze zeker gewonnen hebben, want mijn antwoord zal korter zijn dan het verslag dat toch al zeer beknopt was.

Ik heb slechts één vraag gesteld gekregen. Ik kan daar twee conclusies uit trekken of twee hypothesen uit afleiden. Ofwel is landinrichting niet meer zo belangrijk dat het nog voorwerp moet worden van een uitgebreide discussie in de bespreking van de begroting, ofwel – want de eerste hypothese weiger ik te aanvaarden – was de toelichting in de Commissie zo omstandig en diepgaand, dat daar de antwoorden op de verscheidene vragen reeds zijn gegeven.

Ik stel ook vast dat er heel wat discussie is geweest en vragen zijn beantwoord met betrekking tot de ruilverkaveling en de landinrichting. Ik wens hier aan mevrouw Brepoels te bevestigen wat ik in de Commissie heb gezegd, namelijk dat wat de personeelsformatie en de geïntegreerde aanpak bij landinrichting betreft de nieuwe disciplines die daar moeten worden bij betrokken, zijn voorzien. Er zijn er een vijftal op het niveau 1 en een drietal op het niveau 2. Ik geloof dat de disciplines, zoals planoloog-bioloog-geograaf, maar ook de ingenieur die gespecialiseerd is in ruimtelijke ordening of waters en

bossen en ook de socioloog gespecialiseerd in pers- en communicatiewetenschappen volgende garanties bieden om een geïntegreerde aanpak te garanderen.

Ik meen dat dit een volgende antwoord is op de ene vraag waarvoor ik u dank, mevrouw Brepoels. Ik had anders het gevoel gehad dat ik hier slechts twee uur naar een zeer interessante gedachtenwisseling over ruimtelijke ordening, waar landinrichting wel raakpunten mee heeft, had geluisterd. Dan zou mijn tijd ook wel nuttig gebruikt geweest zijn, maar ik ben verheugd toch een paar woorden te hebben kunnen zeggen over landinrichting. (*Applaus op talrijke banken*)

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De Voorzitter : Hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

Wij komen morgen om halftien en 14 uur opnieuw bijeen om de algemene bespreking voort te zetten met de materies Leefmilieu en Natuurbehoud alsmede Economie, Energie en Tewerkstelling.

Is de Raad het daarmee eens ? (*Instemming*)

Dan is aldus besloten.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 21.55 uur.*
